În lumina și în pilda acelei clipe istorice tutelare, în care se înfăptui prima mare unire a românilor, veghează neobosit la cîrma destinului național Viteazul unității noastre de azi și de totdeauna.

ALMANAH

flacara

1983

La 26 ianuarie 1983 tovarăşul Nicolae Ceauşescu împlineşte 65 de ani, din care 50 de prodigioasă activitate revoluţionară, de fermă şi neprecupeţită angajare în slujba Partidului, Patriei şi Poporului.

Născut - printr-una din aceste rare, dar semnificative coincidenţe ale istoriei - în anul Unirii de la Alba-Iulia, cîrmaciul destinului naţional e pentru noi simbolul şi girantul unirii unui întreg popor în jurul Partidului, pentru triumful Socialismului pe pămîntul României.

La mulţi ani, iubite conducător, întru slava Ţării pe care ai ridicat-o pe culmi de civilizaţie şi progres!

În semn de omagiu, am reprodus pe copertă tabloul care însoţeşte, în zbuciumul şi lupta sa de fiecare zi, pe preşedintele ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în biroul său de lucru.

Autorul celebrului tablou „Intrarea lui Mihai Viteazul in Alba Iulia'' este artistul D. Stoica

NICOLAE CEAUŞESCU — OMUL, REVOLUŢIONARUL, CONDUCĂTORUL

1. ACASĂ

Sînt sus pe deal, „la Trupini", şi aştept să răsară Soarele. Îl urmăresc în gînd cum, asemenea eroilor mitologici, iese din marea cea mare; cum îşi aruncă primele săgeţi în platoşa de apă a Sulinei; cum, cu pas galactic, a pornit să urce spre cea mai vestică aşezare a ţării — Beba Veche; îl văd cu ochii gîndului cum şlefuieşte cu pulberi de aur albele altare alpestre ale Carpaţilor şi cum, apoi, alunecă spre firul văilor pe săniuşurile versantelor, către şesuri...

Iată-l. Este dis-de-dimineaţă, iar Plapcea Mică salută lumina astrului cu miriadele-i de oglinzi ale undelor încremenite de ger. Acolo, jos, lîngă pod, în Scorniceşti, în a douăzeci şi şasea zi a lui Ianuarie 1918, în casa aceea de lemn, cercuită cu ştacheţi de brad, lipită cu pămînt şi acoperită cu şiţă s-a născut Nicolae, al treilea copil al soţilor Alecsandra şi Andruţa Ceauşescu.

Se împlinesc de atunci şaizeci şi cinci de ani.

Sîntem ceea ce devenim, iar fiul comunei Scorniceşti a devenit unul dintre primii oameni ai lumii, dar în primul rînd al nostru, secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România. Şaizeci şi cinci de ani de viaţă. Timp calendaristic. Dar — şi o ştim de la secretarul nostru general — adevăratul timp al omului este timpul ţării sale. Iar timpul ţării este timp istoric. Trecînd prin tot şi prin toate. Dar mai ales prin oameni: coloana infinită a părinţilor, moşilor şi strămoşilor noştri. Oameni care au ţinut cu unghiile şi cu dinţii pămîntul pe care trăim noi, acum, alţii, dar OAMENI. Pentru că, din mers, ni s-a predat marea lecţie a demnităţii. Anume că: stă în puterea omului să înţeleagă, dar înţelegerea e posibilă numai în libertate; stă în puterea omului să se ia în stăpînire, cu condiţia să nu se lase stăpînit.

Stă în puterea omului. Totul.

Pentru că — s-a spus — omul poate atît cît ştie. Iar partidul ne-a ajutat să ştim că important nu este cît trăieşti, ci cum trăieşti, cum munceşti. Partidul ne-a învăţat să iubim munca nu ca scop, ci ca mijloc. Pentru că putem transforma numai transformîndu-ne. Acestea şi altele asemenea ne-a învăţat partidul, tovarăşul Ceauşescu.

...Am coborît în comuna Scorniceşti. Una dintre cele mai mari din judeţul Olt şi din ţară. Şi printre cele mai frumoase. O comună de frunte: 13 sate (atestate documentar din secolele XVI—XVIII), peste 12.000 de locuitori. O comună pe cale de a deveni un model de oraş agroindustrial. La sediul cooperativei agricole de producţie, sub portretul secretarului general, un citat: „...nu uit că m-am născut pe aceste meleaguri şi aş dori ca locuitorii acestor ţinuturi să nu fie ultimii, ci printre fruntaşii în muncă." Transcriu fraza în carnetul de reporter cu justificată emoţie. Recunosc în ea vibranta dorinţă a primului bărbat al ţării — exprimată clar, cu nestinsă ardoare patriotică — de a ne şti fruntaşi în muncă nu numai la noi, ci şi în concertul muncii popoarelor lumii.

— Să nu vă imaginaţi cumva că fiind „de-al casei", exigenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu faţă de noi, locuitorii Scorniceştilor, ar fi mai mică — îmi spusese moş Năstase Avram, fost prieten bun cu părinţii secretarului general. Şi continuase: Dimpotrivă, să ştiţi că se munceşte din răsputeri pentru a fi la înălţimea cerinţelor sale. Cooperativa noastră a fost înfiinţată în 1950. Am pornit cu puţină agoniseală, dar cu multă voinţă de muncă. Eram cu totul 42 de familii şi 154 hectare de pămînt. Aveam 7 vaci, 35 de porci şi 10 perechi de boi. Recolta din acel an? În medie la hectar 584 kilograme de grîu şi 946 de porumb. Valoarea averii obştii era pînă-n trei sute de mii de lei. Deşi avea de îndeplinit importante sarcini în partid şi în stat, deşi ţara era confruntată cu probleme inimaginabil de grele, tovarăşul Ceauşescu a venit la noi, a participat la două adunări generale ale cooperatorilor, ne-a îmbărbătat, ne-a ajutat cu sfaturi. Păstrăm procesele verbale de atunci. Ne-a ajutat tot timpul, venea şi vine şi acum şi discuta cu

MĂRTURII ALE TINEREȚII REVOLUȚIONARE

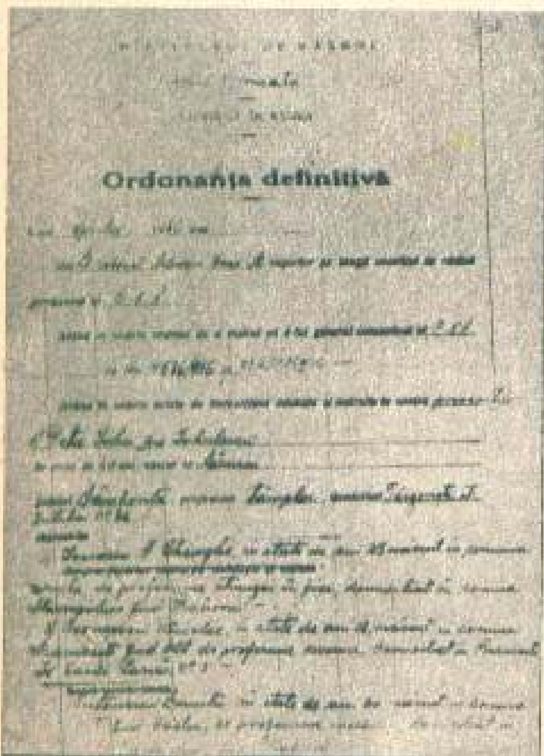

La vîrsta de 15 ani, în timpul primei arestări (1933)

Membru al secretariatului Comitetului Central al U.T.C. (1939)

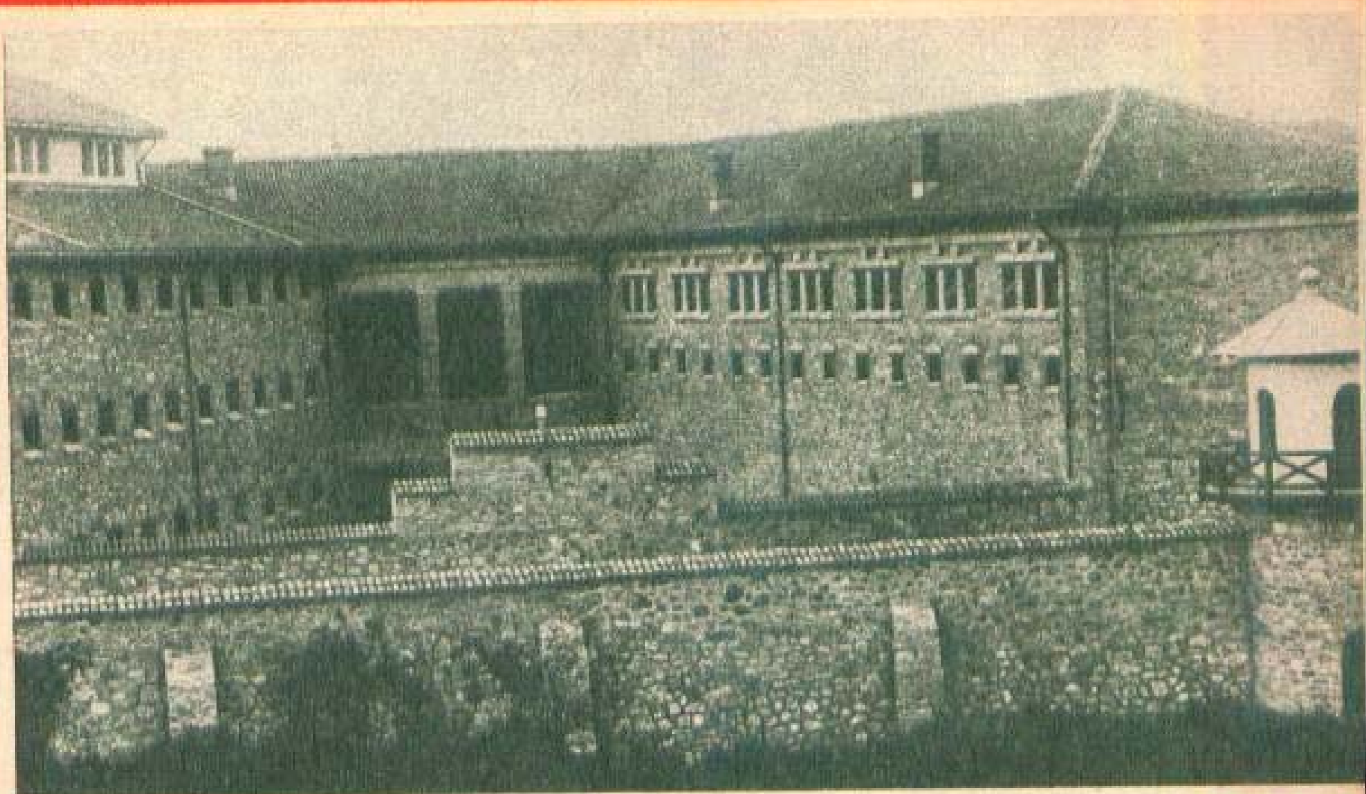
Ordonanța Consiliului de război al Corpului 5 Armată prin care tînărul revoluționar Nicolae Ceaușescu este trimis în judecată (1936)

Ordonanța definitivă

Un grup de internați politici, la eliberarea din închisoarea Doftana (1939). Primul din stînga, în picioare — tovarășul Nicolae Ceaușescu

Penitenciarul Doftana

34375

Lagărul de Internaţi Politici, Tg-Jiu

Notă de siguranţă privind transferarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în lagărul de internaţi politici Tîrgu-Jiu (14 august 1944)

1944. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi alţi tovarăşi în lagărul de internaţi politici de la Tîrgu-Jiu

bătrînii: «Podzolul degradat, smolnițele, nu numai ele sînt de lucrat, ci mai ales oamenii, în primul rînd oamenii» — ne spunea tovarășul Ceaușescu. Pot să vă confirme și cooperatorii pensionari Lăzărescu Melete, Florea Oanță, Ene Dumitru. Erau ani grei de muncă, dar și de satisfacția de a-l avea în mijlocul nostru pe omul care avea să devină primul președinte al României. Mie-mi spunea «nenea», că-l știam de cînd era mic...

— Exact, cum a fost copilul Nicolae Ceaușescu?

Anica Oprea, fostă colegă de clasă: Învăța foarte bine, era curajos și tare-i mai plăcea să se dea cu sania de pe dealul Bălăceanu, pînă la capul podului, lîngă casa lor; vara strîngea cu noi buchete de pelinariță, pentru săpun... Copiii Ceaușescu erau cuminți și buni, nea Andruța nu știu să-i fi bătut vreodată. Nicolae era bine văzut și de învățători, pînă-ntr-a patra l-am avut pe Balaci Mateescu, apoi pe Ion Bărăscu... N-am să uit iarna cînd jandarmii l-au adus acasă... Era zăpadă pînă la stoboraîă (vîrful ulucii — n.r.) pe stradă nu se mai vedeau nici oamenii din căruțe, cînd mergeau cu sacii la moara lui Ion Gherzan, da' hainii ăia nu se uitau că-i copil și l-au adus pe jos, îmbrăcat doar în cămașă și pe cap cu o bască... M-am mirat că nu plîngea, așa ceva nu se uită...

2. OMUL, CONDUCĂTORUL, REVOLUȚIONARUL

Priviri inteligente, drepte și dîrze, deși îmbrătișate de oboseală; trupuri tinere, neîncovoiate, și pași fermi, deși brațele și picioarele purtau povara zornăitoare și zguduitoare a zalelor din oțel; frunți senine, deși sărutate și încercate de griji și de aerul dintotdeauna rece al străzilor de sub Tîmpa; dar și calm; dar și demnitate; dar și curaj; dar și hotărîre; totul între baionete — iată ceea ce atrăgea atenția asupra convoiului care în dimineața zilei de 17 mai 1936 se îndrepta implacabil spre clădirea Tribunalului militar al Consiliului de război al Corpului V de Armată din Brașov. La ora 9,00 sala de judecată răsuna de rostiri sacadate ca niște trosnete de arme — se făcea apelul acuzaților și se citea ordonanța definitivă de dare în judecată. 154 capete de acuzare. Cele mai multe și cele mai grave îl priveau pe acuzatul Nicolae Ceaușescu. Împlinise 18 ani și patru luni...

Cum s-a comportat? S-a vorbit mult și pe drept cuvînt despre atitudinea exemplară a — pe atunci — foarte tînărului militant comunist. Iată însă și două fapte mărunte doar în aparență, dar care în realitate conturează un profil moral de om, de revoluționar și de conducător fără cusur, un adevărat model. Ambele aspecte le-am desprins din ziarele vremii. 1. „Bătaie? Ho-ho, și încă cum! Jandarmii nu se joacă. O spune, totuși, simplu, ca pe un lucru devenit firesc, schițînd din cînd în cînd un gest: trei degete unite, descriind cercuri, ca pentru rotunjirea frazelor. Nu a împlinit 20 de ani și a fost și el condamnat, în aceeași ședință de sîmbătă, la șase luni închisoare. Tot pentru ultraj. Și anume pentru că — la auzul pedepsei date lui Tarnovski — s-a adresat consiliului spunînd că se solidarizează cu camaradul său. Inimă tînără și generoasă..." 2. „Intrăm în sală și găsim pe acuzați în bănci. Tineri toți... Au îndurat destule, dar nu se plîng. O femeie de afară trimite unuia dintre ei un corn. Băiatul îl împarte în patru. Sînt patru inși care mănîncă acum dintr-un corn..." Iată și declarația militantului Ion Stănescu, acuzat în același proces: „Cel care a contribuit cu vorba și cu fapta sa, cu întreaga sa atitudine la puternica sudare sufletească a micului nostru grup, la întărirea hotărîrii noastre de luptă a fost tovarășul Nicolae Ceaușescu. Concomitent — necruțător și deosebit de combativ." Și încă. „Cel mai mult a avut de suferit tovarășul Ceaușescu datorită dîrzeniei de care a dat dovadă. Organele de anchetă nu au reușit să-i afle nici măcar numele, fiind nevoite să ceară sprijin agenților de la București ai Siguranței statului, pentru a-i stabili identitatea."

Anii au trecut cum știm. Munca neobosită, abnegația nedezmințită și lupta neprecupețită l-au înălțat pe tovarășul Ceaușescu în fruntea destinelor partidului și țării. De nedespărțit îi sînt faptele de om; faptele de revoluționar; faptele de conducător. Iată confirmări. Altele. Pentru că dincolo de zile și de nopți, dincolo de ani și de anotimpuri, ceea ce dăinuie cu adevărat sînt faptele. Ele rămîn semănate în oameni (De aceea trăiesc cît omenirea. De aceea sînt nemurire!) Iată un astfel de fapt — petrecut în Bărăgan, sîmbătă 26 iunie 1965 — așa cum a rămas el în memoria Eroului Muncii Socialiste Ion Spătărelu, președintele C.A.P. Gheorghe Doja: „Voia să vadă tot, să știe tot. La un moment dat s-a urcat pe combină — tocmai primisem niște combine noi — și a pornit cu ea. Careva dintre cei cu care venise la noi, un tovarăș mai vîrstnic, i-a strigat așa, ca unui tînăr: «Las-o în pace, de ce te amesteci în chestiile astea?» Nu i-a răspuns, l-a privit doar zîmbind într-un fel care eu am înțeles că ar fi vrut să spună așa: „Trebuie să mă amestec și o să mă mai amestec". Și a mers mai departe, a tras două brazde prin lan apoi a coborît mulțumit. Aici, la Gheorghe Doja s-a tras prima brazdă a unei noi gîndiri și acțiuni revoluționare..."

A fost ca și chemarea de la Scornicești: „Doresc să fiți printre fruntașii în muncă..." Și au răspuns cu aceeași dragoste și cu aceeași promptitudine toți cei care sub lapoviță și ninsori, ori sub viscoliri de soare contribuie la plămădirea aromei pîinii românești. Au răspuns muncitorii pămîntului din Satu Mare și din Insula Mare a Brăilei, au răspuns cei din Cîmpia Banatului și din Dobrogea, de pe terasele Ialomiței, de pe fostele nisipuri zburătoare ale Dăbulenilor, ori de pe podișurile Moldovei, ori de pe obcinele Bucovinei... „Doresc să fiți printre fruntașii în muncă... „Iar la îndemn inimile s-au alăturat inimilor, brațele-brațelor, munca-muncii, s-au alăturat românul și maghiarul, și germanul și toți ca unul au făcut să rodească vetrele de pîine ale țării. Ce-i drept, nu toți au muncit cu aceeași vrednicie.

În timpul vizitei în județul Hunedoara (septembrie 1982)

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în timpul vizitării Combinatului petrochimic Midia Năvodari (octombrie 1982)

Unii au încercat să se împăuneze cu succesele altora, alții ar fi dorit să prezinte doar fața sclipitoare, lustruită ad-hoc, a lucrurilor... Iată o întîmplare din urmă cu doi ani:

Era dimineața pe la 9 și jumătate, la Singureni. Președintele și inginerii și contabilii și încă alți cîțiva din suflarea sefească a ceapeului ticsiseră sediul — un fost acaret al Cantacuzinilor — știind că nimeni de la centru n-are să se încumete curînd pe la ei. Las' că noroaiele singurănenilor nu-i îmbia decît arareori pe tovarășii din capitala nou înființatului județ Giurgiu, dar în ziua aceea — aflaseră și țîncii — în zonă se aștepta vizita tovarășului Ceaușescu. Cei de la Călugăreni se uitau deja în lungul asfaltului, părîndu-li-se că și văd și aud mașinile din coloana oficială. Frumoase lucruri erau de înfățișat la Călugăreni, numai că ceasurile începuseră să fie privite mai des și cu nedumerire. Ei, ăștia de la Singureni fuseseră lăsați la dos și la posomoreală, ca inși ce se aflau cam fără vlagă economică într-o comună în care — ce-i drept e drept — se pripășise vrednicia greierilor și-și săpase vad nechibzuința. Animalele lor — cîte se deschingaseră vii de sub iataganele gerului — rămîneau acuma moarte cîte șapte-opt pe noapte, dar nici de gălbează, nici de gura de lup, nici de trînticură de urs... Cam astea erau gîndurile tehnico-administrativilor aflați în păr în dimineața aceea, pe la 9 și jumătate, la sediul ceapeului Singureni. Radioul se auzea în surdină, ziua curgea egală cu celelalte, timpul părea că n-are preț... Atunci a năvălit unul din sat și le-a spus cu mare risipă de glas că „tovarășul Ceaușescu e la ferma de la Ștejaru, deși nu era în plan". Într-un minut s-a golit sediul, fiecare s-a dus cam pe unde ar fi trebuit să se afle încă de dis-de-dimineață. Eu — îmi povestește acum ajutorul de contabil Mocanu Ion — am rămas în scaun și rîdeam în mine privindu-i p-ăia care fugeau. Îmi adusesem aminte că era miercuri, 1 aprilie, iar pe insul cu vestea îl știam de șolticar. Următoarele zece minute am fost în sediu singur-cuc. Apoi am auzit iar cum bubuiau treptele sub pașii cuiva. Noul venit a strigat din prag: „Să vină cineva ca să ofere explicații tovarășului secretar general!" Cum rămăsesem singurul „cineva" am coborît și am ajuns în curte. M-am îngălbenit mai tare decît mașina ARO în care se afla tovarășul Ceaușescu. Am strigat Bună ziua și să ne trăiți, dumnealui mi-a răspuns la salut (era însoțit doar de cîțiva tovarăși) după care m-a întrebat «De ce mor vacile la dv.?» Eu, ce să zic, picam de frică și-am dat-o p-a dreaptă: „De foame, tovarășe secretar general." «Am văzut că le dați furaje stricate...» „Își mănîncă și așternutul de sub ele..." Apoi am luat-o spre grajdurile de aici. Era o apă mîlită, și niște hîrtoape, pereții abia se zăreau de sub bălegar, vreo 20 de mii de tone, niște saci cu îngrășăminte chimice fuseseră basculați într-o băltoacă și — culmea! — la vreo douăzeci de pași, chiar în fața noastră zăcea uitat un cal... „A murit azi noapte, a sărit cu gura un magazioner, n-am apucat să-l ridicăm." Președintele ceapeului se întorcea și el dinspre grajduri, chipurile pînă atunci fusese copleșit de treburi p-acolo. Vocea secretarului general era foarte calmă: «Întîi să faceți curățenie pe aici, apoi grupați animalele pe ferme, să reamenajați sectorul zootehnic, să construiți o fermă de păsări, să modernizați pășunea. Începeți cu oamenii. Vă dau două săptămîni ca să faceți lumină...»

Două ore mai tîrziu, la Călugăreni, vizita de lucru a reintrat în programul dinainte stabilit. În aceeași seară, la Singureni a fost ales alt președinte. Oamenii l-au vrut pe Iordache Ion, care pînă atunci fusese tractorist și bun șef al secției locale de mecanizare. I s-a recomandat să instaureze rînduială de gospodar. Alții s-au ales cu severe sancțiuni. De atunci a trecut un an și ceva. Noutăți? Drumul principal din Singureni a fost asfaltat; pe islazul comunal zburdă vreo mie de bovine (Vacile au sărit de la 2 la 6 litri de lapte, iar mortalitatea lor este zero!), apoi cam 1400 de oi... De pe urma fermei de păsări s-a obținut un milion de lei numai pe ouă, există acum 13 grajduri curate-curate, se mai ridică două și un grup de muls, în jurul lor înverzește o pășune irigată cu apa din cele cinci puțuri săpate special, iarba au cosit-o a doua oară (în iarna lui '81—'82 cei de la Singureni au adunat atîtea furaje că le-au prisosit și-au dat și celor de la I.A.S. Adunații Copăceni!), iar grăjdari cum sînt Toma Ilie, și Toma Constantin, și Stancu Ilinca, și Avram Ștefan și alții au început să cîștige peste 50.000 de lei pe an... Altceva? Poate doar faptul că de atunci n-a mai fost lună fără ca pe la Singureni să nu treacă — cine credeți? Însuși ministrul agriculturii.

Exigența, obișnuința de a lua hotărîri în deplină cunoștință de cauză — iată alte note caracteristice stilului de muncă propriu tovarășului Nicolae Ceaușescu. Și încrederea în talentul și în capacitatea creatoare a oamenilor țării. Exemple? Iată-le: Sîntem a 27-a țară care construiește pe Terra cel de-al 57-lea metrou. În același timp cu Bucureștiul se lucrează la construcții similare la Bombay, la Sao Paolo, la Hong Kong... Dar sîntem singura țară — aflată între cele în curs de dezvoltare — care-și construiește metroul cu mijloace proprii. (În lume, numărul acelora capabile de aceeași performanță egalează suma degetelor unei singure mîini). „Adică numai cu oamenii și cu utilajele noastre", îmi amănunțise ideea tovarășul general locotenent Petre Constantinescu, directorul general al Întreprinderii constructoare. După care a adăugat că „a fost un act de curaj excepțional, dar și de aprofundată cunoaștere a posibilităților noastre de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, care ne-a oferit șansa de a putea oferi lumii ce sînt în stare să facă românii chiar numai și pe bază de ambiție. Fiindcă de tradiție nu putea fi vorba la metrou." Într-adevăr, neam-de-neamul nostru n-a mai făcut așa ceva. Numai că — deloc întîmplător — trăim în țara meșterului Manole. „Tovarășului Nicolae Ceaușescu îi datorăm atît înființarea facultății noastre, cît și relansarea industriei aeronautice românești." Este chiar afirmația conf. dr. ing. Cornel Brebente, decanul Facultății de aeronave din I.P. București. Iar rezultatul? am întrebat. „Cu prilejul deschiderii anului universitar 1982/1983 i-am prezentat

Aspect din timpul ceremoniei în cadrul căreia tovarăşului Nicolae Ceauşescu i-a fost înmînată înalta distincţie „Om al anului 1981", conferită de Adunarea pentru Integrare Naţională din India

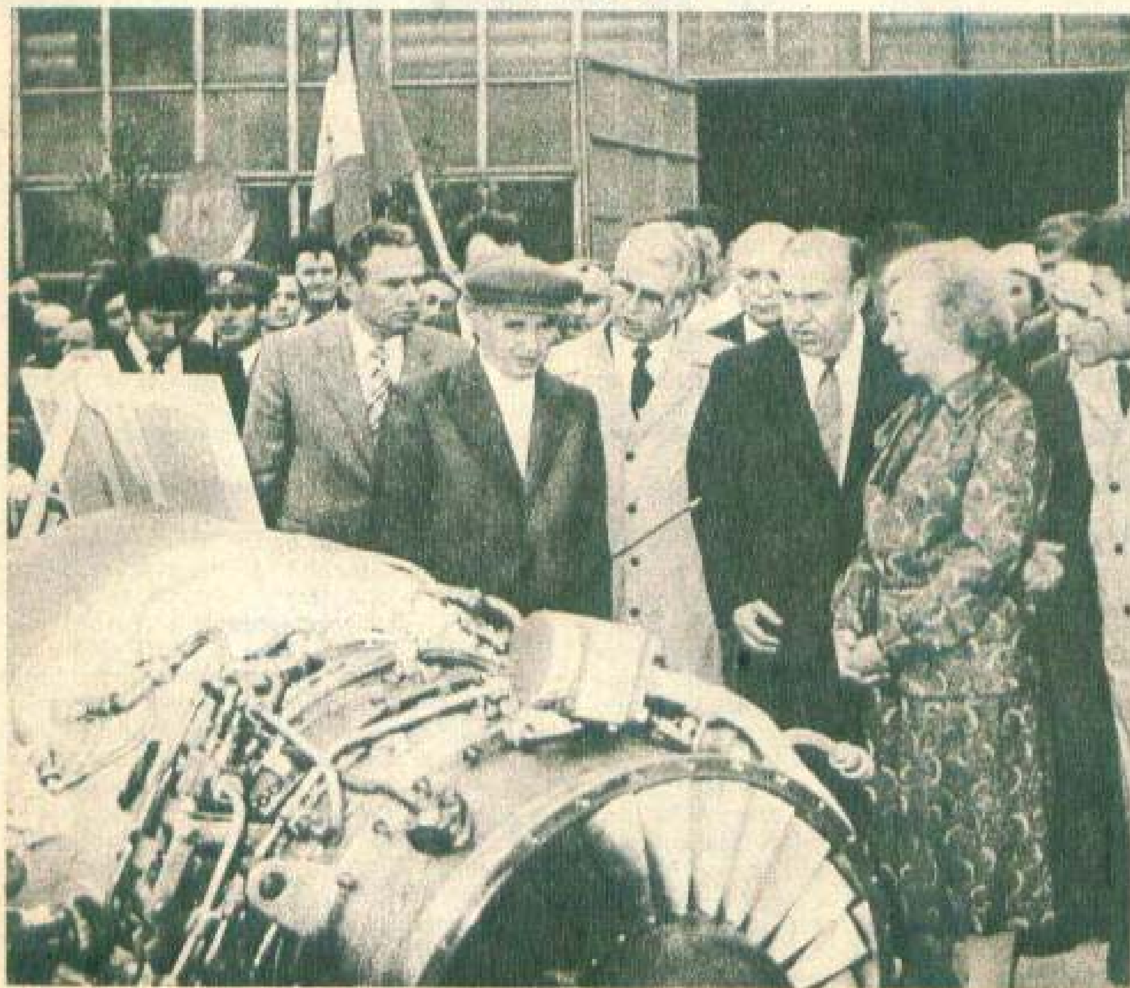
tovarăşului secretar general principala noastră realizare — un avion ţintă care s-a bucurat de frumoase aprecieri. Indicaţia «să gîndim cu capetele noastre» s-a materializat deja prin proiectarea în concepţie proprie a unui avion de antrenament economicos, dar cu performanţe deosebite. Nu trebuie uitat că tot la noi s-au făcut studiile experimentale privind aerodinamica unor caroserii — vezi cazul vagonelor de metrou — apoi turnul TV care urmează să se construiască; iar platforma de transport pe pernă de aer poate fi văzută funcţionînd la Cugir. Important este că s-au învins nişte inerţii..."

Ştefan Knuff, *secretar al Comitetului judeţean Sibiu al UTC: „Lupta cu inerţia este acum, mai mult ca niciodată, un program politic ce capătă în toate domeniile vieţii materiale şi spirituale demnitatea şi nobleţea unui efort permanent înflăcărat de simbolul fără egal al comunistului şi revoluţionarului care este tovarăşul Nicolae Ceauşescu." Remarca tînărului activist sibian vizează o altă incidenţă a personalităţii secretarului general al partidului: grija faţă de omul muncii, atenţia permanentă pe care primul muncitor al ţării o manifestă faţă de noi toţi, dar în primul rînd faţă de muncitori. Dovezi? De astă dată trei, dintre sute altele.* Silviu Stănculescu, actor: *„La recomandarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu au luat naştere o seamă de teatre muncitoreşti, aspiraţie pe care au nutrit-o în trecut şi unii oameni de teatru cu dragoste de popor. Iată o nouă deschidere spre afirmarea talentului şi virtuţilor oamenilor din fabrici şi uzine. Schimbul acesta viu de experienţă este în egală măsură necesar profesionistului şi amatorului. Stagiunile permanente pe platformele muncitoreşti vorbesc despre împlinirea menirii artistului nostru de azi. Festivalul Naţional «Cîntarea României» născut tot din iniţiativa tovarăşului Nicolae Ceauşescu — căruia îi adresăm pentru aceasta o recunoscătoare mulţumire — prilejuieşte o neînchipuit de frumoasă şi de cuprinzătoare manifestare a bogăţiei, a tezaurului de talent al românului, totdeauna meşter la muncă, dar şi la joc."* Antal Arpad, *strungar, Unitatea de mecanizare pentru transporturi şi construcţii forestiere din Miercurea Ciuc: „Ştim foarte bine cît datorăm iubitului nostru părinte şi conducător pentru grija deosebită, permanentă ce o poartă dezvoltării multilaterale, armonioase şi unitare, a tuturor judeţelor şi localităţilor patriei, oferindu-le astfel condiţii libere şi egale de muncă şi viaţă, de formare şi de afirmare. Soluţionarea într-un spirit de înalt umanism revoluţionar a problemei naţionale — care poartă pecetea gîndirii şi acţiunii creatoare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu — este o dovadă excepţională a ceea ce poate realiza un popor sub o conducere înţeleaptă."* Toma Oprea, *preşedintele Consiliului oamenilor muncii de la Întreprinderea „1 Mai" din Ploieşti: „Ne trebuia ca aerul un strung foarte mare (diametrul de 1 metru şi batiul de zece metri) şi bineînţeles că nimeni n-a fost de acord ca să-l importăm. Atunci l-am făcut noi,*

prin autodotare. Cu prilejul unei vizite l-am prezentat tovarăşului Ceauşescu. Puteţi să mai faceţi altele la fel?, ne-a întrebat. Desigur, numai că avem nevoie de dotări... Concret, ce anume? Am spus şi, curînd după aceea „1 Mai" a devenit producătoare şi de astfel de maşini unelte alături de Farell, Sykes şi Lorentz — singurele din lume cu o astfel de specializare. A fost una dintre nenumăratele dovezi ale atenţiei cu care ne-a înconjurat tovarăşul Nicolae Ceauşescu pe noi, constructorii de utilaj petrolier. Dar tot dumnealui personal îi datorăm şi existenţa complexului creşă-grădiniţă de 360 locuri, şi rezolvarea problemei iluminatului din secţia de utilaj complex unde lucrează peste 1400 de oameni..."

Despre excepţionale calităţi de conducător ale secretarului general al partidului nostru ne-a vorbit şi lăcătuşul Gheorghe Buruc, Erou al Muncii Socialiste la întreprinderea bucureşteană „23 August". M-a lămurit povestindu-mi două întîmplări care, după propria-i expresie, nu le va uita niciodată. Prima: Prin '69—'70 hala de montaj locomotive era aproape gata ca să fie dată în exploatare cînd, cu prilejul unei vizite de lucru, a văzut-o tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Eram aproape şi l-am auzit: «Aveţi grijă cum aşezaţi podurile rulante, ar fi cazul să faceţi toate operaţiile aici, să nu mai plimbaţi locomotivele prin alte ateliere...» Atunci mi-am zis că uite ce bine informat este, chiar aşa se şi întîmpla, ca să decapotăm locomotivele le duceam sub alte macarale... Bineînţeles că s-a făcut modificarea conform indicaţiei, după care — obişnuindu-ne — am uitat că, iniţial, proiectanţii gîndiseră altfel... Au trecut trei ani şi — cu prilejul altei vizite — ce credeţi că aud? «Ia să-mi arătaţi cum aţi aşezat macaralele». Înţelegeţi? E şef de stat are pe cap toate problemele lumii şi după trei ani a venit şi ne-a întrebat de parcă ne despărţiserăm aseară: «ia să văd...» Pe conducătorul adevărat îl cunoşti nu numai după sarcinile pe care le trasează, ci şi după cum le controlează... Altă dată, într-o adunare la municipiu, primisem sarcina să adresez un salut tovarăşului secretar general. Dumnealui era de faţă. După ce am citit, cineva s-a aplecat şi i-a spus tovarăşului că-s muncitor la „23 August". S-a ridicat spre mine zîmbind, mi-a strîns mîna şi mi-a şoptit, parcă să nu-l audă cei din jur: „Ce mai e pe la locomotive?" Nu mă pierd

Conducătorul partidului şi statului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în mijlocul oamenilor muncii de la Întreprinderea mecanică „Nicolina" din Iaşi (septembrie 1982)

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, la mitingul prieteniei româno-chineze din Shenyang, în timpul vizitei oficiale de prietenie în R. P. Chineză (aprilie 1982)

uşor, dar atunci m-am poticnit. Va să zică cel care-l informase ştia doar întreprinderea de unde veneam, iar dumnealui ţinea minte şi secţia unde mă văzuse, şi poate că-mi ştia şi numele?! Mă ştia pe mine, un lăcătuş neînsemnat, între 20 de mii de muncitori dintr-o întreprindere..."

Neculai Ion, primarul Brăilei: *„Ceea ce m-a impresionat mai mult la tovarăşul secretar general este dialogul continuu pe care-l întreţine cu oamenii, felul cum ştie să le mulţumească... Concret? Iată, nu mai departe decît la vizita făcută în toamna lui '81 la Întreprinderea de utilaj greu „Progresul" din Brăila. Aterizează elicopterul şi din mii de piepturi muncitoreşti izbucnesc urale. Se ştie că la primiri de acest fel există un protocol, şi fireşte că a fost respectat. Dar cînd nimeni nu se aştepta, tovarăşul Ceauşescu a părăsit pe cei care-l însoţeau şi culoarul special creat pentru domnia sa, şi a pătruns în mijlocul oamenilor strîngînd cu o căldură deosebită mîinile acelea mari şi noduroase, bătucite de munca la forjă şi la oţelărie. Şi nu cred că am văzut vreodată pe faţa cuiva atîta respect cît era atunci pe faţa tovarăşului Ceauşescu. Am credinţa că nimic nu-l mai înălţător la un om decît respectul faţă de semenii săi care muncesc..."*

De nedespărţit sînt faptele omului, ale revoluţionarului şi ale conducătorului Nicolae Ceauşescu. Şi se confirmă că ceea ce dăinuie cu adevărat sînt faptele. Ele rămîn semănate în oameni. De aceea trăiesc cît omenirea. De aceea sînt nemurire. Pentru că aşa-i, aici, la noi...

3. ACASĂ

Trăim aici.

Priviţi jur-împrejur şi veţi recunoaşte miracolul cosmic; priviţi jur-împrejur şi veţi recunoaşte miracolul orografic; priviţi jur-împrejur şi veţi recunoaşte Ţara. Ţara — adică pămîntul şi subpămîntul nostru, munţii noştri, apele noastre, văzduhul nostru. Ţara — aşa cum am moştenit-o. Dar şi Ţara — aşa cum am făcut-o noi în anii puterii populare. Îndeosebi, aşa cum am făcut-o după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Priviţi jur-împrejur. Veţi recunoaşte noua faţă a satelor şi a oraşelor; veţi recunoaşte industriile noi; şi agricultura cea nouă; şi Teatrul Naţional; şi conurbaţia litoralului; şi Transfăgărăşanul; şi metroul; şi Porţile de Fier I şi II; şi Canalul Dunăre-Marea Neagră; şi ...

Priviţi jur-împrejur şi veţi recunoaşte REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA, acum, la cea de-a 65-a aniversare a preşedintelui NICOLAE CEAUŞESCU, eroul neamului nostru

MIRCEA BUNEA

Scornicești. La mormîntul părinților

IANUARIE LA SCORNICEȘTI

În ianuarie, de ziua tovarășului Nicolae Ceaușescu, Scorniceștii, vatra natală a Președintelui, este o feerie de alb.

Iarna, de fapt, dezavantajează satele de cîmpie. Contrastul alb-negru e prea simplificator pentru bogăția, varietatea, infinitatea de culori și de tonuri cu care sînt înveșmîntate așezările de plugari în restul anului, cînd rîd în geamuri mușcate și trandafiri, cînd gardurile sînt înecate în rosmarin și zorele, cînd corzile albastre de viță înconjoară cu struguri stîlpi de cerdacuri, cînd pe șuri sau în pomii grădinilor înnegresc cuiburi de berze, acești soli ai sudului fierbinte, aducînd simbolic promisiunea copiilor. Toate satele Cîmpiei Române sînt sate cu mulți copii, populația celor mici întrecînd-o cu mult pe cea a adulților. Nu-i de mirare că într-un astfel de sat, aici, la Scornicești, nu departe de murmurul ca de cîntec de leagăn al Oltului, s-a născut tovarășul Nicolae Ceaușescu, în casa lui Andruța Ceaușescu, părinte a zece copii, băieți și fete.

Iarna simplifică, dezavantajează înfățișarea satelor de cîmpie, și totuși ce frumoase, ce radioase sînt diminețile de ianuarie alb, pe drumul care, desprinzîndu-se din șoseaua Slatina-Pitești, prinde să alerge printre colinele rezidite în calme zăpezi! Am făcut de cîteva ori, în ultimii ani, acest drum de ianuarie, alături de nenumărați călători-pelerini veniți să-și depună omagiul la vatra de istorie și de duh a satului Președintelui. Drum de vis al copilăriei, drum de sanie cu clinchet de zurgălăi, drum de fastuos borangic, care fîșfie sub tălpici de lemn, drum printre arbori împovărați cu o chiciură fină, care te-ar ninge cu stele dacă ai sufla către ei. Cînd sînt pomii încărcați de promoroacă, zic cei ai locului, cum zic toți țăranii Cîmpiei Române, va fi un an bun. Plantațiile de arbori tineri din Scornicești, răsădite de gospodari pe coline cîndva pustii, anticipează, în aceste zile, înfloririle primăverii. O uvertură de alb care-ți evocă, prin imaculare, copilăria, anii de început

Casa părintească din Scornicești, în care s-a născut și și-a petrecut copilăria conducătorul de astăzi al partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu

ai fiului celui mai iubit al acestui neam, tîmplele lui acum albite, gîndul pur pe care îl poartă acestei țări.

Intri în Scornicești cu această senzație proaspătă, augurală, de alb, redevenind o clipă copil, ca să iei firul vremii din începuturi.

Așezare mare, robustă și teafără, așezare străveche, scrisă pentru întîia oară în acte în anul 1577, sat care, spune istoria, era în putere încă din vremea aprigelor campanii ale Viteazului pentru unirea țărilor românești sub un singur sceptru. Moșnenii, adică țăranii liberi ai locului, vor fi luat parte la bătăliile împotriva cotropitorilor otomani, vor fi trecut Carpații, în Transilvania, sub comanda căpitanilor lui Mihai, vor fi salutat triumful acestuia la Alba Iulia, cînd Viteazul ne-a redăruit pentru prima oară, cu spada, vechea Dacie, îi vor fi veghiat ultimul și tragicul ceas pe cîmpia Turdei. O filă din cronica orală a locului spune că acest sat de lîngă Olt a trimis chiar și un căpitan în oastea Viteazului. Un strămoș al președintelui României s-ar fi putut, deci, lupta cu arma în mînă pentru idealurile unirii, ale neatîrnării, ale liberei afirmări a ființei neamului, atît de scumpe strălucitului său urmaș.

Ca mai toți țăranii din Cîmpia Română, mereu spulberați de vînturile istoriei, ca mai toți trăitorii din aceste întinderi fără de ocrotire și fără pavăză, în care urma omului se pierde în lutul anonim, ca și urma vegetalelor în capriciile stihiei, cei din Scornicești nu sînt bogați în pergamente, nici în documente cu peceți. „Ca să schimbăm acum, întîia oară,/ Sapa-n condei și brazda-n călimară,/ Străbunii-au adunat printre plăvani/ Sudoarea muncii sutelor de ani"... Dar actele și hrisoavele cîte sînt, cîte s-au salvat prin vremurile de foc și risipă, ni-i arată vajnici și neclintiți în apărarea vetrei, a ființei, amestecați în toate marile răsuciri istorice ale neamului, decizătoare de epoci, părtași la răscoala lui Tudor, la anul revoluționar '48, la Unirea din '59, la Războiul Independenței, la anii de văpaie 1907 sau 1916. Vremurile, cu ei și cu cei ca ei, n-au fost niciodată blînde, dimpotrivă. Ei, mereu și mereu, au trebuit s-o ia de la capăt, într-o lungă istorie a descălecărilor succesive, ei, mereu și mereu, au trebuit să adune, cu palmele, pămîntul lor risipit, pietrele risipite, așezările risipite, pustiite de năvăliri, de războaie, de foc, de ape. Au trebuit să pună, mereu și mereu, temelii, să ridice, mereu și mereu, acoperișuri, apoi s-o ia de la capăt, într-un ciclu mereu întrerupt, cu suferință, cu o incredibilă energie, cu o îndărătnicie rivală forțelor naturii și ale istoriei, cu sudoare, cu sînge, cu geniu, cu tot ceea ce explică limba, arta, cugetarea, monumentele vechi sau noi, adică ființa și dăi-

nuirea lor pe acest pămînt, mai tefere și mai grăitoare decît orice dovadă scrisă pe-un pergament sau pe-un act cu pecete.

Aceștia sînt ei, oamenii Scorniceștilor, ca toți oamenii satelor noastre. Aceștia sîntem noi, acesta ne este neamul. Pe umerii noștri, ai celor douăzeci și trei de milioane, a stat și stă țara, din adîncul ei de trudă și luptă, de nădejde și vis s-a născut — aici, pe acest pămînt din vecinătatea Oltului, rîul care străbate inima geografică a României și inima istoriei noastre — omul ce astăzi ne conduce destinele, simbolizînd prin numele său drumul cel nou al acestei țări.

Drum care aici, la Scornicești, ca în toate așezările României, răsfrînge simbolic, în fiecare ianuarie, semnele de an bun, de recoltă a împlinirilor întregindu-se ciclic, sporind mereu și mereu, pe o invizibilă verticală, ca și bobul de grîu ce, sub zăpezi, irumpe în sus, pregătindu-se să alerge spre întîlnirea cu cuptorul de aur al verii. Străbatem, odată cu mille de vizitatori-pelerini, o așezare modernă, cu mari complexe agroindustriale, cu edificii social-culturale de cea mai nouă ținută arhitectonică, cu străzi de blocuri și de vile alternînd cu ulițe bătrînești, mărginite de poetice case cu prispe de lemn, păstrătoare de duhuri ale vechimii, dar și de case care, păstrînd croiul tradițional, îl supradimensionează, devenind mai încăpătoare, mai luminoase, anexîndu-și, cele mai multe, un confort de tip citadin. Case încăpătoare, unele mult prea încăpătoare pentru progenitura mai redusă a gospodarilor de acum. (Dar ce să-i faci, așa-i moda, omul de astăzi nu se mai aruncă la 10—12 copii, ca odinioară!). Străbatem, așadar, o așezare ca oricare alta, masiv înzestrată cu atributele noului, ale urbanului, o așezare care, peste puțin, va și dobîndi dealtfel statut urban. Oamenii care, cîndva, primind mereu în plin piept viforele istoriei, trebuiau s-o ia mereu de la capăt, și-au dovedit, iată, capacitatea de a crea, de a naște civilizație. Capacitate altădată mai mult virtuală, probată doar în scurtele răgazuri dintre două catastrofe ale istoriei, acum afirmată plenar, în panoramele largi ale noii construcții ca și în detaliul cotidian al vieții omului. E cu atît mai semnificativă, prin contrast cu datele de astăzi ale tabloului, modestia casei în care s-a născut Președintele României, o casă-document pentru satul de ieri. O casă micuță, în stil romănesc, cu pridvor de lemn, cu acoperișul care repetă, prin relieful său, relieful mioritic al dealurilor din jur, o casă-muzeu al istoriei, o casă în care, în diminețile din preajma zilei de 26 ianuarie, oameni din Scornicești și din toată țara, în special tineri, intră împinși de un lăuntric resort, subtil ca și acela al iubirii, imperativ ca și acela al unei înalte datorii de conștiință. O casă care, pentru vizitatorii ei, stă în balanța inimii, ca semnificație, cu acea ctitorie mușatină din Nordul Moldovei, pe care nu mai e nevoie s-o zugrăvim în cuvinte.

Între căsuța modestă și așezarea modernă, aflată în plină expansiune a noului, trece drumul pe care-am venit. Un drum care — acum asfaltat — vine din timp, cu meandre străvechi. Un drum pe care în zilele și nopțile lui ianuarie ninge cu stele desprinse parcă din zodiacuri ale strămoșilor. Un drum pe care omul contemporan calcă cu pas istoric. Un drum pe care, cu niște ani în urmă, nu prea mulți, edilii Scorniceștilor au vrut să-l șteargă din peisaj, trasînd în locu-i o arteră modernă. Aflat în mijlocul lor, tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a îndemnat să renunțe. Le-a arătat că o asemenea întreprindere, prin forțele și mijloacele angajate, le depășea puterile, că, mai mult, ea ar fi descumpănit, practic, un echilibru, ar fi stînjenit o dezvoltare a așezării în care urgențele, prioritățile, obiectivele de primă și vitală necesitate erau la ceasul acela altele. Le-a arătat că vechiul drum, pe care au mers părinții și moșii lor, era încă bun, le-a arătat că el, acest drum, venind din timp, încă mai poate străbate timpul, încă mai poate purta pe el pașii cîtorva generații. Cuvintele consăteanului, conducătorului și tovarășului s-au impus conștiințelor și emoției oamenilor ca o măiastră lecție despre ființa lor, despre ființa așezărilor românești ale epocii noastre. Așezări care, restructurate, modernizate, înnobilate, vor trebui să nu-și piardă această ființă, trăsăturile ei constituite în veac, vor trebui să fie mai departe ele însele, integrînd organic în viziunea priveliștii lor viitoare valori care le-au asigurat dăinuirea, perenitatea.

În popasurile la Scornicești, ca și în vizitele de lucru făcute în orice localitate a țării, secretarul general al partidului, Președintele României socialiste, ocupîndu-se atent de problemele dezvoltării economico-sociale, ale ridicării gradului de civilizație și cultură, a ținut totdeauna, povestesc cei ai vetrei, dreaptă cumpăna judecății între posibilități și necesități, între aspirații și puterea înfăptuirii lor, ațintind ochiul pururea treaz al strălucitei lui minți spre acele puncte vitale, fierbinți, decisive pentru impulsionarea istoriei în aceste locuri. El este deopotrivă al locului și al țării, locul și țara supunîndu-se, în inima și conștiința sa, pînă la confundare, conducătorul și omul fiind unul, chiar și atunci cînd vocea sîngelui, chemarea irezistibilă a pămîntului care l-a iscat pun pe tabloul întregului un firesc, omenesc accent afectiv. „Sînt — le spunea odată conducătorul și consăteanul celor din Scornicești — fiu al poporului meu și întreaga mea muncă, gîndire și viață le închin poporului. Dar nu uit că m-am născut pe aceste meleaguri și aș dori ca locuitorii acestor ținuturi să nu fie printre ultimii, ci printre fruntașii în muncă". Ceea ce s-a și întîmplat, cei din Scornicești fiind la ceasul de față, prin succesele lor pe toate planurile, printre cei mai buni dintre cei buni.

Ianuarie, ninge cu fulgi de argint, ninge cu strălucire peste vechiul sat, peste noul oraș. Ninge cu semne de an bun, de ani buni, într-un ianuarie în care oamenii vetrei, parte din vatra cea mare a țării, își cinstesc cu dragoste și recunoștință conducătorul, urîndu-i ani buni, spre binele țării. Cum sună urările

În piața George Coșbuc din București (octombrie 1982)

locului, adresate celui mai drag fiu al său? Cînd, cu cinci ani în urmă, într-un ianuarie ca acum, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împlinind 60 de ani, a venit pe-acasă, pe la familie și pe la cei ai locului, un om al locului, trecut de 80 de ani, pe numele lui Năstase Avram, izvodea niște stihuri din care transcriem:

„...*Din satul meu iubit*
Un pui mîndru-a răsărit,
Un pui mîndru de român,
Cu care toți ne mîndrim.
El e marele bărbat
Ce ține cu țara sfat,
Ca s-o facă mai frumoasă,
Mai bogată, mai aleasă.
Sune-și codrul frunza deasă!
Nici inima nu se lasă!
Și-i urăm cu toți în cor
Alăturea de popor:
«La mulți ani!»
«Să ne trăiască»
El este mîndria noastră!"

Omul care înseamnă, astăzi, România, omul care înseamnă, în România de astăzi, noul, omul care, în fruntea partidului și a statului, concepe și dirijează civilizația actuală și viitoare a neamului, e cu adevărat un om al poporului său, simbol al identificării cu o realitate inconfundabilă, țara, văzută ca o mare familie, indestructibilă și indivizibilă în esența și ființa ei. El este, în același timp, un om de aici, din această străveche Cîmpie Română, din acest lut anonim și fertil în care îi dorm, de veacuri, strămoșii, oșteni ai lui Mihai și panduri ai lui Tudor, în comunitate de gînd și de doruri cu urmașii și cu urmașii urmașilor. Este omul care — o înțelegi la Scornicești, ca pretutindeni — aparține unui pămînt care și-a strîns în el, precum veacuri de doine în „Miorița" sau în „Luceafărul", toate sevele, cele mai bune seve, chezășuind înfloririle viitorului.

ILIE PURCARU

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu în vizită în R.P. Bulgaria (octombrie 1982)

CTITORII PENTRU VIITOR,

Acum, cînd împlineşte 65 de ani de viaţă, prin ce dimensiune a spiritului şi a faptei vom putea noi cuprinde, în perspectiva anilor care ne adaugă puterea, înţelepciunea, îndrăzneala revoluţionară, tenacitatea şi omenia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, bărbatul care ne conduce şi care, călăuzind paşii ţării spre înflorirea ei multilaterală, ne învaţă să fim înţelepţi, ne învaţă să îndrăznim şi să stăruim în îndrăzneală revoluţionară, ne învaţă să fim oameni de omenie? Această dimensiune a spiritului şi a faptei tovarăşului Nicolae Ceauşescu este neîndoielnic vocaţia de ctitor.

De la 22 martie 1965, cînd a fost ales în funcţia de prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, devenind apoi secretar general al partidului şi preşedintele României socialiste, pînă astăzi, puterea noastră de a premedita şi de a aşeza neîntîrziat în operă proiecte de amploare, destinate să aprindă în chipul patriei culori şi reliefuri noi, de la construcţii de căpătîi, fundamentale în peisajul uman şi social, pînă la spectaculoase corecţii ale geografiei şi mediului ecologic, a traversat etape de o tonică semnificaţie. Este o putere în măsură să producă mutaţii decisive nu numai împrejurul oamenilor, în vecinătatea şi în ambianţa vieţii lor de fiecare zi, ci şi în conştiinţa lor de făuritori ai unei civilizaţii noi, revoluţionare. Este o putere capabilă, cum nu o dată s-a dovedit, să înrîurească nu numai chipul zilei de azi, ci şi chipul zilei de mîine, fiind vorba despre eforturi investite curajos într-o moştenire menită în egală măsură viitorimii. Este o putere proprie timpului nostru, fără precedente în alte vîrste ale ţării şi poporului românesc.

Înaintea faptelor evidente, exerciţiul retoric se dovedeşte a fi totdeauna superfluu, gratuit. Altfel spus, ne vom sprijini în acest succint bilanţ de mari ctitorii româneşti ale epocii marcată de personalitatea tovarăşului Nicolae Ceauşescu mai puţin pe metaforă şi mai mult pe realitatea şi continuitatea consecventă a unor întreprinderi umane în desăvîrşirea cărora, de aproape două decenii, s-a zidit o încordare de voinţă şi energie de o anvergură particulară. Multe dintre ele, cum prea

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu, împreună cu preşedintele Egiptului, Mohamed Hosni Mubarak, şi cu doamna Suzzane Mubarak, în timpul vizitei înalţilor oaspeţi egipteni în ţara noastră (septembrie 1982)

CTITORII PENTRU PACE

bine ştim, au constituit o aspiraţie statornică a înaintaşilor noştri, dar nu s-au putut duce la capăt în condiţiile vitrege şi cu mijloacele modeste ale unui timp revolut. Altele au un caracter pregnant de opere de pionierat şi ideea lor nu se putea zămisli decît între orizonturile unei conştiinţe libere, negrevată de resemnare, incertitudine şi îndoială. La fel, nu puteau fi transpuse în viaţă decît prin elanul unor cetăţeni liberi în adevăratul înţeles al cuvîntului. Laolaltă, ele împlinesc argumentele cele mai grăitoare ale convingerii că în fibrele cele mai adînci ale naţiunii noastre sălăşluiesc rezerve inepuizabile de vigoare şi tenacitate constructivă, proba adevărului că un popor în temeliile căruia întîlnim legenda meşterului Manole este destinat unui viitor strălucit.

În primul rînd, peste pragurile primăverii lui 1965, au fost aduse la capăt, într-un ritm mai alert şi cu o mai certă viziune asupra perspectivelor, ctitoriile ale căror pietre fundamentale fuseseră aşezate în anii anteriori. De departe, cel mai important şantier al acelui timp, şantierul complexului hidroenergetic şi de navigaţie Porţile de Fier, construit în colaborare cu Iugoslavia prietenă, s-a bucurat de o firească prioritate. Printr-o concentrare puţin obişnuită de forţe umane şi utilaje moderne, prin adoptarea unor soluţii care au scurtat considerabil termenele de execuţie, la 15 august 1969 a fost dată în funcţiune ecluza de pe malul românesc al Dunării. La 14 august 1970, primul agregat al puternicei hidrocentrale a fost conectat la sistemul energetic naţional, devenind parte integrantă din sursele noastre de putere smulsă naturii. În sfîrşit, la 16 mai 1972, în prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a preşedintelui Iosip Broz Tito, a fost inaugurat ansamblul Sistemului hidroenergetic şi de navigaţie Porţile de Fier, una dintre cele mai ample construcţii de acest gen din cuprinderea Europei. Consecinţele statornicirii ei în geografia ţării şi a continentului, într-un moment de puternică resuscitare a aspiraţiilor spre pace ale naţiunilor lumii, fiind mai mult decît de ordin strict economic: prin marele lac de acumulare desfăşurat de la Gura Văii pînă dincolo de Baziaş, nu s-a asigurat

doar o rezervă formidabilă de forță destinată să rotească turbinele generatoare de energie electrică, nu s-au adus numai înlesniri remarcabile navigației pe fluviu, în sectoarele cele mai dificile ale cursului său, dar s-au creat și premisele unor schimbări benefice de peisaj și climat, cu capacitatea de a insinua în viața oamenilor dintr-un lung lanț de localități riverane o amprentă de progres și un nou orizont civilizator. Și împlinindu-se încă o punte între două națiuni, a sporit numărul punților dintre națiunile continentului.

Totodată, în aceeași ordine a priorităților, la 15 iulie 1965 a intrat în exploatare sistemul hidrotehnic de pe rîul Firiza. La 7 decembrie 1966, odată cu punerea în mișcare a turbinelor hidrocentralei Bacău II, ultima din șiragul celor 13 hidrocentrale de pe Valea Bistriței, s-au încheiat lucrările de amenajare hidroenergetică a unui rîu cu trecutul obliterat doar de alunecarea prin sălbăticie a plutelor. Peste numai două zile, la 9 decembrie 1966, a fost inaugurată hidrocentrala de pe Argeș, urmată, la 31 martie 1967, de completarea aceluiași obiectiv cu cea mai lungă aducțiune subterană de la acea dată din țară, aducțiunea Doamnei, străpunsă pe 20 kilometri. S-a încheiat cu acest prilej o etapă și s-au fixat în strategia constructorilor de hidrocentrale și de acumulări de apă țeluri noi, solidarizate printr-o viziune de ansamblu ambițioasă și capabilă să le integreze armonios într-un sistem gîndit la scară națională.

Lupta pentru disciplinarea Lotrului, unul dintre cele mai rebele rîuri din munții românești, a început, cum era și firesc, de la nivelul unei experiențe superioare și cu mijloace mecanice cu eficiență sporită, adecvate din construcție scopului lor. Și a fost una dintre cele mai tenace bătălii purtate în munți, lîngă izvoarele rîurilor țării, pentru captarea acestor izvoare. La 23 octombrie 1973 s-a consemnat și cel dintîi succes de prestigiu al constructorilor cu statele majore stabilite la Ciunget și Mălaia: au fost încheiate lucrările la barajul Vidra, primul baraj din arocamente cu miez de argilă. O epopee asemănătoare se declanșase între timp în nordul Olteniei, o dată cu deschiderea șantierului complexului hidrotehnic și energetic Cerna-Motru-Tismana. Mai mult decît pe alte meleaguri, aici s-a dezvăluit plenar potențialul unei gîndiri vizionare, cu bătaie în perspectivă, nemulțumită să privească și să abordeze fragmentar realitatea naturii, ci decisă să-i impună o nouă rațiune de a fi la scara întregului. La fel, în Munții Apuseni, pe Someșuri, la Mărișel și Beliș, constructorii așezau în operă alte convenții durabile între natură și oameni. Cum s-a întîmplat dealtfel curînd și în vecinătatea Muntelui Mic, sau pe Rîul Mare, sau la Siriu, sau pe Siret, sau la Stînca, pe Prut. La 5 aprilie 1973, la Rîureni, în vecinătatea municipiului Rîmnicu-Vîlcea, au început lucrările de construcție a celei de-a patra hidrocentrale de pe rîul Olt. Pînă la Dunăre, în cascade, apele celui mai măreț și mai viguros rîu românesc s-au supus și se supun, etapă cu etapă, unei discipline care schimbă fața Cîmpiei Române, în primul rînd prin faptul că o sustrag definitiv inchietudinilor provocate de hazardul meteorologic, intensificîndu-i fertilitatea la nivele constante. Pe cursul inferior al Oltului, relația nemijlocită dintre marile noastre șantiere și viața noastră de toate zilele, îndeletnicirile ancestrale ale oamenilor acestui pămînt, se dovedește a fi mai evidentă decît oriunde.

Și calendarul lucrărilor capitale ale epocii Nicolae Ceaușescu, menite să transforme ținut cu ținut chipul țării, ctitorind în existența lui un nou conținut de speranță, e încă departe de a se încheia prin această enumerare. La 6 februarie 1968 au debutat lucrările de instalare a unui vast sistem de irigații, între Dunăre și rîul Buzău, pe terasa Brăilei, măsurînd în întindere nu mai puțin decît 70 000 hectare. La 3 iulie, în același an, a fost dat în exploatare sistemul de irigații Calafat—Ciuperceni. La 28 aprilie 1972, în zona comunei Dăbuleni din județul Dolj, a intrat în folosință cea dintîi etapă a sistemului de irigații pe nisipuri Sadova—Corabia. Și ponderea suprafețelor irigate în totalitatea terenurilor arabile ale țării a sporit fabulos.

Într-o altă ordine a eforturilor constructive de esență transformatoare și civilizatoare, într-un înțeles superior al cuvintelor, oricum am desface și am reface socotelile oamenilor cu timpul, ele se încheie mereu și consecvent în favoarea epocii noastre. Și pildele revelatoare ne stau la îndemînă, mereu consistente ca statură și număr. Primul pod românesc peste Dunăre a fost durat abia spre sfîrșitul veacului trecut, mărturisind capacitatea de cutezanță a geniului românilor atunci cînd i se oferă și înlesniri firești, și cîmp de acțiune. Și s-au mai scurs aproape trei sferturi de veac pînă cînd s-a aruncat peste apele fluviului o nouă punte, între Giurgiu și Ruse. În schimb, mai aproape de noi, un singur deceniu a izbutit să încapă trei similare încordări de voință. Prima punte s-a construit o dată cu sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier, despre care am mai adus vorba. La 22 decembrie 1970, s-a consumat inaugurarea oficială a podului transdanubian rutier Giurgiu—Vadul Oii. În prezent, alături de bătrînul pod al lui Anghel Saligny, se construiește replica lui modernă, de o complexitate a execuției prea puțin sesizabilă pentru nespecialiști. Și nici fluviul în care i se oglindesc pilonii, în parte ajunși aproape de cota finală, încă nu și-a încheiat destinul.

Lucrările noului șantier Porțile de Fier II, atacate în consecuția firească a barajului de la Gura Văii, de asemenea în colaborare cu Iugoslavia prietenă, continuă în ritm susținut. Recenta vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Bulgaria vecină a prilejuit adoptarea hotărîrii comune a celor două state de a grăbi încheierea convenției privind construirea nodului hidroenergetic Turnu Măgurele — Nicopole. „Dorim să facem totul — a declarat secretarul general al partidului nostru, președin-

La Plopeni (județul Constanța), în mijlocul lucrătorilor ogoarelor

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu la ceremonia inaugurării Transfăgărășanului (20 septembrie 1974)

tele României socialiste — pentru ca oamenii muncii români și bulgari, constructorii socialismului din România și Bulgaria, să conlucreze cît mai fructuos, să se simtă tot mai aproape unii de alții, să acționeze, în toate împrejurările, ca buni vecini, înălțînd peste apele bătrînului fluviu al Dunării noi punți trainice ale prieteniei și colaborării". Iar la capătul răsăritean al Danubiului, în deltă, nu departe de hotarul unde apele i se amestecă cu apele Mării Negre, tot prin inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, vaste întinderi sînt îndiguite, desecate și introduse în circuitul agricol, menirea fiecărui pămînt nou de fapt aceasta fiind: să ajungă sub plug. Și primele recolte culese în Delta Dunării, în deplin acord cu previziunile, sînt mai mult decît promițătoare.

Însă, iar revenim asupra gîndului nostru întocmai cum am reveni la un leit-motiv: prin puterea ei de a se reînnoi, putere ce își află temeiul în mîinile și în spiritul nostru, Dunărea încă nu și-a încheiat destinul. În zilele de 18 și 19 iunie 1973, o plenară istorică a C.C. al P.C.R. a relansat procesul de disciplinare a fluviului spre un obiectiv de o amploare fără egal între toate construcțiile românești de ieri și de astăzi: reluarea lucrărilor canalului de navigație Dunăre—Marea Neagră și edificarea noului port maritim Agigea. Reluare fiind un fel de a spune lucrurilor pe nume: este cît se poate de normal ca o concepție nouă să-și caute împlinirea pe o albie nouă. Din foarte multe puncte de vedere, inițiativa a fost de-a dreptul temerară: în primul rînd, trebuia să ne învingem propria rezistență psihologică, determinată de o pagină cernită a unei istorii nu prea îndepărtate; în al doilea rînd, surveneau probleme de mobilizare a forței de muncă de o complexitate încă neîntîlnită pe șantierele țării; în sfîrșit, însăși navigația în zonă, în viitor, se investește cu alte moduri, cu alte dimensiuni, înnoindu-se fundamental în rosturi. Iar suma suprastructurilor noului drum de apă solicita alt volum de muncă, de o egală amploare. Și totuși, iată, un nou început a devenit filă de istorie. „Mi-au făcut o impresie deosebită realizările obținute în perioada care a trecut de la vizita de acum un an — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Constanța, la 16 iulie 1981 —, ritmul tot mai intens în care se execută lucrările. Aceasta ne dă garanția că, în mai puțin de doi ani, canalul va intra în funcțiune, că vor începe să circule nave pe el, scurtînd în felul acesta drumul cu peste 300 kilometri, ceea ce va avea o importanță deosebită pentru transportul de mărfuri și pentru reducerea cheltuielilor de transport". În vara anului care se încheie, altă vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în incinta marelui șantier a confirmat certitudinile enunțate anterior, privind atît canalul propriu-zis, cît și centrala atomo-electrică de la Cernavodă și noul port Constanța sud. Priveliștile de mîine ale Dobrogei sînt tot mai aproape de noi: pe o lungime de peste 60 kilometri, peste 20 000 oameni și utilaje însumînd peste 450 000 cai putere desăvîrșesc noua noastră deschidere spre mare, o operă care echivalează cu o nouă deschidere a României spre lume. Și nu în ultimul rînd cu o deschidere viguroasă spre pace.

Înainte de a fi ctitorii ale brațelor și mașinilor, toate aceste construcții au fost și sînt ctitorii ale spiritului. Și este cît se poate de firesc și de așteptat ca spiritul însuși să-și aibă în această epocă ctitoriile sale, nu numai ca rezultat, ci și ca destinație. Între multele care ne stau la îndemînă, alegem totuși trei dintre cele reprezentative, capitale și ele prin puterea de a înfiripa un peisaj, cultural de data aceasta. În primul rînd un vis vechi înscris în programul revoluției de la 1848 și realizat abia în zilele noastre: la 27 august 1965 s-a publicat Hotărîrea C.C. al P.C.R. și a Consiliu-

Conducătorul partidului și statului nostru pe Șantierul Național al Tineretului de la Canalul Dunăre-Marea Neagră, kilometrul 50 (iulie 1982)

...ului şi statului nostru
...al al Tineretului de la
... Neagră, kilometrul 50
...e 1982)

... însumînd peste 450 000 cai ...esc noua noastră deschidere ...eră care echivalează cu o nouă ...mâniei spre lume. Şi nu în ul... deschidere viguroasă spre pace. ...ctitorii ale braţelor şi maşini... construcţii au fost şi sînt ...tului. Şi este cît se poate de ...eptat ca spiritul însuşi să-şi ...pocă ctitoriile sale, nu numai ... ca destinaţie. Între multele ... îndemînă, alegem totuşi trei ...ezentative, capitale şi ele prin ...turi un peisaj, cultural de data ...nul rînd un vis vechi înscris ...evoluţiei de la 1848 şi realizat ...oastre: la 27 august 1965 s-a ...rea C.C. al P.C.R. şi a Consiliului de Miniştri cu privire la înfiinţarea Universităţii din Craiova. Între 1967 şi 1970 s-a edificat în inima ţării un nou Teatru Naţional, curmînd în ambianţa culturală a Capitalei o absenţă care dura încă din anii războiului. În sfîrşit, a urmat ridicarea istoriei ţării la rangul unei instituţii cu adevărat naţionale: la 8 mai 1972 a avut loc inaugurarea Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România, făurindu-ne astfel oglinda elocventă a propriei deveniri. Şi nu credem a greşi prea mult socotind între momentele de altitudine şi efervescenţă laborioasă, cu semnificaţie majoră în viaţa obştii, fie inaugurarea hotelului Intercontinental-Bucureşti, care alături de bătrînul Ateneu Român a oferit Capitalei o emblemă modernă, fie inaugurarea Aeroportului internaţional Bucureşti—Otopeni, noua poartă a României spre drumurile oceanului aerian.

Într-adevăr, toate eforturile în care ne-am încordat voinţa, îndemnaţi de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, îndrumaţi de el, poartă pecetea harului său de a cuprinde şi călăuzi. Totodată, nu este mai puţin adevărat că oamenii ţării, plănuind, construind, reconstruind, se plănuiesc, se construiesc şi se reconstruiesc pe ei înşişi. Şi, de asemenea, nu este mai puţin adevărat că şi această lucrare, la fel de laborioasă, care nu se mai împlineşte alături de om, ci de-a dreptul în oameni, poartă şi ea pecetea harului amintit, include din bun început şi visarea lucidă a celui ce ne conduce.

MIHAI PELIN ■

menii
ocia-
onlu-
ai a-
toate
apele
inice
pătul
parte
apele
ășului
indi-
agri-
aceas-
ecolte
u pre-
toare.
ostru
prin
și află
. Du-
zilele
rică a
disci-
o am-
romă-
ărilor
Neagră
a. Re-
or pe
oncep-
nouă.
țiativa
rînd,
ță psi-
nită a
doilea
tare a
neîn-
însăși
ește cu
ndu-se
astruc-
volum
totuși,
storie.
lizările
vizita

Conducătorul partidului și statului nostru pe Șantierul Național al Tineretului de la Canalul Dunăre-Marea Neagră, kilometrul 50 (iulie 1982)

NICOLAE CEAUŞESCU ŞI OLTENIA, CLIPE DE LUPTĂ ŞI EFORT DIN TIMPUL ŢĂRII

La Şantierul naval Galaţi (august 1980)

Am fi putut porni de la oricare alt ținut al țării, dar în viața omului, revoluționarului și conducătorului Nicolae Ceaușescu, prin lanțul de întîmplări menite să împlinească un destin de excepție, Oltenia revendică un loc aparte. Oltenia este ținutul în al cărui climat de efervescență politică și socială omul s-a ridicat, în împrejurări definitorii pentru istoria țării, la demnitatea privilegiată a revoluționarului. Totodată, Oltenia este ținutul în care, revenind periodic, omul imprimă vieții și muncii țeluri limpezi și cutezătoare, închegate sub ochii noștri într-o construcție cu rădăcini trainice, dar întruna deschisă spre viitor. Ca parte a țării, Oltenia ilustrează cu elocvență legăturile indestructibile ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu țara, cu poporul ei.

Un prim moment important: în iunie 1934 se desfășoară la Craiova procesul ceferiștilor și petroliștilor care organizaseră marile greve și manifestații din ianuarie-februarie 1933. Tînărul militant comunist Nicolae Ceaușescu intervine vehement în apărarea acuzaților. Vîrsta celui trimis de muncitorii din Capitală „să facă declarații favorabile ceferiștilor implicați în proces", după cum consemnează un raport din epocă al Siguranței statului, era vîrsta adolescenței: doar 16 ani. O viață tînără ardea în luptele vestind o nouă tinerețe a țării.

Al doilea moment important: în august 1943, după ani lungi îndurați în penitenciarele de la Doftana, Jilava, Caransebeș și Văcărești, deși expirase termenul detenției sale, tovarășul Nicolae Ceaușescu este internat în lagărul de concentrare de la Tîrgu Jiu. Astăzi știm ce semnificație a avut acel lagăr în istoria unei țări ajunsă la marile ei răspîntii. De la comuniști cu un viguros trecut de luptă revoluționară pînă la reputați oameni de cultură antifasciști sau militari patrioți intrați în conflict cu dictatura antonesciană, barăcile sordide din inima Gorjului au adăpostit floarea conștiințelor înaintate ale țării, chiar viitorul ei.

Al treilea moment important: după 23 august 1944, ca membru al Comitetului Central, ales la prima Conferință națională a P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu participă la instaurarea puterii populare în zonele cele mai fierbinți ale unei lupte istorice. Oltenia se înscrie din nou în itinerariile sale. La 24 iulie 1946, în cadrul unei întruniri organizate la Craiova de comitetul județean al P.C.R., viitorul secretar general al partidului și președinte al României socialiste, rostește unul dintre primele sale discursuri importante: „Noi vrem ca bogățiile țării să le folosim pentru bunăstarea întregului popor, nu ca pînă acum pentru îmbogățirea unui grup restrîns de profitori hrăpăreți. Noi vrem ca România să nu mai fie o țară înapoiată... Noi vrem să ne vedem în rîndul țărilor înaintate ale lumii". Apoi, la 2 martie 1947, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a reorganizat comitetul județean Dolj al P.C.R., activitatea sa politică și socială sporind în amploare și intensitate.

La Uzinele „Electroputere" din Craiova (septembrie 1981)

Florile dragostei, stimei şi recunoştinţei pentru cel mai bun fiu al poporului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la Întreprinderea „Electrocontact" din Botoşani (iulie 1982)

Şi a survenit şi acel luminos martie 1965, cînd tovarăşul Nicolae Ceauşescu a fost ales în fruntea partidului şi statului nostru. De atunci, ţara a traversat trei cincinale rodnice, şi-a desluşit reperele evoluţiei în contextul fructuos al dezbaterilor din patru congrese ale partidului, şi-a cumpănit puterea de a-şi atinge obiectivele în trei conferinţe naţionale, a urcat treptele unei deveniri spectaculoase, cu temelii adînc implantate în vitalitatea perenă a poporului de la Dunăre şi Carpaţi, cu aripi cîştigate în lumina dreaptă a unei orînduiri sociale croită pe măsura aspiraţiilor celor mai înălţătoare ale tuturor oamenilor. A fost şi continuă să fie răstimpul unei deveniri necurmate.

Nu întîmplător, unul dintre primele hotărîri importante adoptate din iniţiativa tovarăşului Nicolae Ceauşescu, privind prezentul şi viitorul Olteniei, a fost înfiinţarea Universităţii din Craiova, aspiraţie veche, amînată mereu prin vicisitudinile timpului şi în sfîrşit împlinită, în forme şi cu perspective care au început curînd să rodească. Dar creaţia spirituală a acestui ţinut nu poate fi despărţită de evoluţia sa materială. Prin aceleaşi imbolduri şi sub aceeaşi îndrumare atentă şi clarvăzătoare, Oltenia şi-a conturat o statură privilegiată şi demnă. În Mehedinţi şi în Gorj, în Dolj, Vîlcea şi Olt, ctitoriile noului timp au împlinit peisajul tradiţional al locurilor, au ridicat oamenii la o nouă condiţie socială, au dezvoltat oraşele la dimensiuni neobişnuite în trecutul lor, au determinat înflorirea satelor. Prin marile lucrări hidrotehnice de pe Dunăre, Motru şi Olt, prin bazinul carbonifer al Gorjului, Oltenia are astăzi un cuvînt greu de spus în balanţele energetice ale României. Industriile de avangardă au pus piciorul ferm la Craiova, Slatina, Tîrgu Jiu, Drobeta Turnu Severin şi Rîmnicu Vîlcea. S-au consolidat relaţiile ţinutului cu economia ţării şi, mai mult, Oltenia revendică astăzi o pondere însemnată în relaţiile economice ale României cu lumea întreagă.

Într-o memorabilă întîlnire cu locuitorii Craiovei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a exprimat cîteva dintre motivele încrederii sale

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu la dezvelirea statuii Marelui voievod Mihai Viteazul, în oraşul Sfîntu-Gheorghe

statornice în locuitorii acestor meleaguri: „Avem aici o organizaţie de partid puternică, o clasă muncitoare care s-a dezvoltat într-un ritm rapid...; avem un corp ingineresc bun, tehnicieni buni..." Şi Craiova, orice s-ar spune, rămîne inima acestui ţinut. Apreciind succesele obţinute de oamenii muncii din Oltenia, la fiecare vizită întreprinsă în oraşele şi în satele ei, secretarul general al partidului a reamintit mereu oamenilor rolul pe care l-au jucat în istoria românilor marile personalităţi a căror traiectorie s-a intersectat cu existenţa milenară a pămîntului şi civilizaţiei dintre Carpaţi, Olt şi Dunăre: Mihai Viteazul şi Tudor Vladimirescu; sau rolul jucat de revoluţionarii olteni în înflăcăratul an 1848. „Odată cu dezvoltarea proletariatului, a mişcării muncitoreşti din **România — a mai spus tovarăşul** Nicolae Ceauşescu —, **Craiova a cunoscut** şi un puternic avînt al mişcării revoluţionare. Craiovenii revoluţionari au fost prezenţi la formarea primului partid muncitoresc în 1893, precum şi la formarea Partidului Comunist Român în 1921, aşa cum, dealtfel, au fost prezenţi în toată perioada de la crearea partidului comunist în diferite momente ale luptei revoluţionare, inclusiv în înfăptuirea insurecţiei naţionale armate antifasciste şi antiimperialiste, care a deschis calea dezvoltării noi, socialiste, a României". Şi, implicit, calea dezvoltării noi, socialiste, a Olteniei ca spaţiu de iniţiativă şi perpetuu elan constructiv.

Nu este mai puţin adevărat că atenţia acordată de secretarul general al partidului acestor meleaguri nu s-a manifestat numai în momente sărbătoreşti, ci şi în clipe de restrişte şi cumpănă. Zilele care au urmat cutremurului din martie 1977 ne oferă în acest sens o dovadă revelatoare. De asemenea, alături de meritate omagii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a rostit în Oltenia şi cuvinte de aspră dojană. Însă, de fiecare dată, cuvintele au rodit noi elanuri şi îndemnul înţelept a fost urmat pînă la capăt, cu entuziasm şi luciditate. Alături de toţi fiii ţării, locuitorii acestei Românii Mici, cum era alintată altădată Oltenia, au fost şi sînt alături de cel mai iubit fiu al ţării.

P. MIHAI ■

CALENDAR

IANUARIE

L		3	10	17	24 31
M		4	11	18	25
M		5	12	19	26
J		6	13	20	27
V		7	14	21	28
S	1	8	15	22	29
D	2	9	16	23	30

FEBRUARIE

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	
M	2	9	16	23	
J	3	10	17	24	
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

MARTIE

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

APRILIE

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	

MAI

L		2	9	16	23 30
M		3	10	17	24 31
M		4	11	18	25
J		5	12	19	26
V		6	13	20	27
S		7	14	21	28
D	1	8	15	22	29

IUNIE

L		6	13	20	27
M		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	
S	4	11	18	25	
D	5	12	19	26	

IULIE

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	31

AUGUST

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

SEPTEMBRIE

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	
D	4	11	18	25	

OCTOMBRIE

L		3	10	17	24 31
M		4	11	18	25
M		5	12	19	26
J		6	13	20	27
V		7	14	21	28
S	1	8	15	22	29
D	2	9	16	23	30

NOIEMBRIE

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

DECEMBRIE

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31
D	4	11	18	25	

1983

UN EVEREST DE CUCERIT:

NOUA CALITATE

Drumul, urcuşul uneori plin de obstacole, pe care omul trebuie să-l parcurgă spre imaginea unei vieţi confortabile, îndestulate, nu seamănă oare de multe ori cu ascensiunea spectaculoasă a Everestului? Şi dacă urma, întreaga construcţie pe care omul o lasă în drumul său nu este durabilă, nu înseamnă oare că efortul lui a fost făcut în zadar? Şi că alţii, de regulă urmaşii, trebuie să refacă suişul cu preţul unor noi energii umane, a altor cheltuieli? De unde vine durabilitatea operei dacă nu din calitatea operei? Şi ceea ce ne străduim să împlinim noi azi, cu mare efort uman şi material, transpunerea acelei vieţi luminoase din planuri şi programe, în realitate, nu echivalează cu o punere în operă? De aici necesitatea ca toată construcţia noastră să fie durabilă! A lucra bine nu este o pretenţiune a cuiva, o condiţie facultativă. A lucra bine e o necesitate a momentului! Înaltul nivel tehnic atins de economia românească include necesitatea acestei calităţi. Societatea noastră se află acum într-o fază nouă, superioară a dezvoltării, în care au loc afirmarea puternică a revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane în toate domeniile, accelerarea trecerii, pe baza acumulărilor cantitative obţinute în perioadele parcurse, la o nouă calitate a activităţii economico-sociale, ridicarea pe o treaptă şi mai înaltă a gradului de bunăstare şi civilizaţie al întregului popor. Însumarea acestor obiective, realizarea lor, duce, în final, la întărirea independenţei şi suveranităţii. Vizionar, partidul nostru a adus această necesitate — calitatea activităţii economico-sociale — în domeniul obiectivizării, a înscris-o ca obiectiv fundamental, în programele noastre, a devenit ţel de atins. Cum vom atinge acest obiectiv, ridicarea nivelului tehnic şi calitativ al întregii producţii materiale? Prin promovarea largă a mecanizării, automatizării şi cibernetizării producţiei, prin introducerea, în cîmpul activităţii umane, a celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii. Dar şi printr-o ridicare necontenită a calităţii umane, a profesionalizării, a devenirii noastre. Calitatea, indiferent în ce domeniu se manifestă, a devenit nu numai cerinţă, ci condiţie esenţială (în lipsă — eliminatorie), a participării la schimbul de valori, la cooperare internaţională. Va fi ales, va fi preferat, va fi mai bine plătit acel produs care va implica în gradul cel mai înalt calitatea, adică durabilitatea. Iată cum un produs, prin toate ce conţine, devine uneori măsură a capacităţii creatoare de bunuri a unei naţii, a inteligenţei sale, devine izvor al prestigiului şi faimei ei în lume. A lucra bine, la rigoarea impusă de conjunctura nivelului de civilizaţie de acum al Terrei, desigur diferit în spaţiul ei, a înţelege această necesitate calitativă a efortului colectiv, înseamnă a ajunge unde ne-am propus: la acea imagine a unei vieţi confortabile, îndestulate, împlinite, pe care toţi o dorim.

Am poposit, pentru a ilustra necesitatea calităţii, în domeniul industriei mijloacelor de transport. Aici, mai mult ca în alte domenii, îşi dau întîlnire mai toate ramurile de vîrf ale industriei româneşti. Iar această ramură, mai mult decît altele intră mai direct în contact cu omul: cine nu foloseşte sau mai bine-zis nu se foloseşte de avion, de vapor, maşină, locomotivă, tramvai, metrou etc! Actualele mijloace de transport conţin, fiecare luat în parte şi toate la un loc — un inimaginabil număr de repere, de componente: din oţel, sticlă, mase plastice, lemn, metale rare, ţesături (şi lista este departe de a se epuiza)! Producerea fiecăruia dintre acestea solicită un anumit comportament industrial, o meserie, un timp, o anumită practică a muncii. Calitatea produsului individual, a reperului, determină calitatea întregului: al avionului, locomotivei, vaporului. Şi vom fi cu atît mai răsplătiţi cu cît cei care au produs cutare sau cutare mijloc de transport au lucrat mai conştiincios, mai bine. De aceea calitatea rămîne o permanentă necesitate, o permanentă luptă. Aici, în domeniul calităţii, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul patriei socialiste, au dus şi duc în permanenţă una dintre cele mai spectaculoase bătălii ale creaţiei paşnice. Poate de aceea am fost tentaţi să comparăm acest efort cu acela al cuceririi Everestului.

N. GRIGORE MĂRĂŞANU ■

Trenule, mașină mică...

Un bun prieten al meu, astăzi coleg de redacție, mi-a spus odată o vorbă: „Prin '947 mi-am dorit să am și eu trotinetă, pe atunci însă trotineta era un lux, ai mei n-au putut să-mi ia... Peste cîțiva ani ar fi putut, poate, dar atunci eu vroiam bicicletă! De data asta bicicleta era un lux...! Peste cîțiva ani buni, se putea lua, cu oarecare sacrificiu, bicicletă — eu vroiam însă acum o motocicletă, un scuter, sau o motoretă măcar... Cînd aș fi putut să-mi cumpăr, în sfîrșit, motocicleta... aproape că dispăruse moda acestora, oamenii își luau mașini, de-acuma. Mașină nu mi-am mai dorit: îmbătrînisem!"

Anecdota — căci este, firește, o anecdotă, deși se bazează pe un fapt real — are un tîlc anume, cred. Care este ușor de pătruns. Și care mai ales — în anii noștri, în acești fierbinți ani ai construcției noastre socialiste — nu-și mai are sensul. Am reprodus-o numai pentru frumusețea ei plastică și o oarecare nostalgie, pe care o păstrează intactă: nostalgia tinereții, chiar dacă ea a fost departe de a fi împlinită așa cum s-ar fi cuvenit. Tinerele generații de astăzi au cu totul și cu totul alte probleme, alte năzuințe, iar dacă — în materie de mijloace de transport — mai au vreo problemă, aceasta este una singură: pentru care din acestea să opteze.

Mijloacele de transport — fie ele de pasageri, sau de mărfuri — au fascinat și continuă să fascineze: de la jucăria mecanică a copilului și pînă la planșeta proiectantului pe care ia viață un nou vehicul interplanetar, fascinația asta a subjugat, făcînd în același timp omul să viseze. Cu cutezanța visului devenit, veșnic, faptă.

Industria mijloacelor de transport din patria noastră a cunoscut, în anii socialismului și cu predilecție în ultimul deceniu, o astfel de amploare încît a-i reprezenta devenirea folosind, cum se obișnuia pînă nu de mult, comparații cantitative cu producția unor perioade trecute date, nu mai poate spune mare lucru și nici nu prea mai interesează. Astăzi vorbim de NOU, de PERFORMANȚA, de COMPETITIVITATE, pentru că, practic, țara noastră are la ora actuală o astfel de gamă de produse încît greu, foarte greu, mai putem descoperi vreun produs de acest gen pe care să nu-l facem și noi. Din acest punct de vedere, un tîrg internațional cum a fost TIB—82, dacă poate oferi o privire de ansamblu, este foarte greu a fi prezentat în numai cîteva pagini. Ne vom rezuma așadar la cîteva dintre cele mai noi realizări (și credem că fotografiile vorbesc de la sine), la cîteva dintre acele realizări care ne-au creat peste hotare o binemeritată și mai ales stabilă faimă — în sfîrșit, vom încerca să prezentăm cititorilor noștri, cît mai succint, tipuri sau familii de produse intrate de curînd, sau gata să intre pe piața internă și internațională.

O CLADIRE CU UN ETAJ, PE PATRU... ROȚI

Astfel se prezintă **Autobasculanta de 110 tone diesel electrică,** ultima dintre seria de autobasculante realizate la I.M. Mirșa — Sibiu; un uriaș care sfidează pur și simplu legile oricărei imaginații. A fost produsă, pentru întîia oară, în 1982, prin cooperarea a trei firme: „23 August" București, „Electroputere" Craiova și sus-pomenita Mirșa—Sibiu. În întreaga lume sînt cel mult 5 țări ce produc un astfel de utilaj. Ar merita să o botezăm, să-i dăm un nume! Pentru a fi transportată pe șantier, este descompusă în trei componente: roțile, autoșasiul și bena. Ajunsă pe șantier, șase oameni o pot pune în poziție delucru în numai 12 ore. Și deși e „diesel-electrică", beneficiind de servomotoare și comenzi electronice, poate fi condusă (manevrată) de un simplu șofer de basculantă. Să mai adăugăm **Autotrenul pentru transportat cărbune de 100 tone** (firește, aceasta este denumirea tehnică oficială, el putînd transporta orice la urma urmei), un alt colos — în lungime de data asta — împreună cu autotractorul respectiv, realizat tot la I.M. Mirșa, și obținem dimensiunile unei veritabile mîndrii naționale: absolut totul la aceste produse este de proveniență românească; absolut toate produsele acestei întreprinderi sînt competitive pe plan internațional!

CEI TREI „A"

...adică Autocamioane, Autotractoare și Autoșasiuri: pe scurt, firma **Întreprinderii de autocamioane Brașov.** Despre camioanele **DAC** și **ROMAN** cred că nu mai este nevoie să insistăm, ele au devenit prezențe multiple, puternice și elegante pe toate șoselele țării și pe foarte multe dintre cele ale lumii (dar cîți dintre noi își mai amintesc acele prime

camioane „Steagul Roşu", cu carcasă făcută la ciocan şi cu uşile din placaj?!). Din seria modernelor produse realizate la Braşov: „DAC 444 T" — adică patru roţi, patru motoare, patru tone — de concepţie pur românească; „DAC 7135 R" — adică şapte tone, 135 c.p. — cu capotă din plastic; „Autotrenul frigorific 19 AF 5—1", impresionant ca lungime şi instalaţii. Aşadar, Braşovul (printre alte) al camioanelor: exportate pe toate continentele lumii, adică în peste 65 de ţări!

ÎN CURÎND „H

Întreprinderea „6 M
Zărneşti": deliciul pu
dar nu mai puţin al tin
lui şi adulţilor: ave
sportul, plăcerea pe
roţi, motorizate, sau ne
tre noutăţi, mai exact
tre produsele ce vor
în comerţ la începutu
lui viitor: semicursier
tru adulţi, bicicleta
copii tip „Robusta",
GAS 3024 — Comoda
sectorul motorete, „MO
HOINAR" (50 cmc.,
5 viteze). Iar ca n
absolută: tricicleta (
adulţi, fireşte, în var
pentru piaţă şi poştă)
ce şi-ar fi ales prieten
dacă ar fi avut,
vîrsta pe care o ave
nouă sute patruzeci şi

ÎN CURÎND „HOINARUL" VA PORNI LA DRUM

Întreprinderea **„6 Martie—Zărneşti"**: deliciul puştimii, dar nu mai puţin al tineretului şi adulţilor: aventura, sportul, plăcerea pe două roţi, motorizate, sau ne. Printre noutăţi, mai exact printre produsele ce vor intra în comerţ la începutul anului viitor: semicursiera pentru adulţi, bicicleta pentru copii tip „Robusta", „PEGAS 3024 — Comoda". La sectorul motorete, „MOBRA-HOINAR" (50 cmc., 5 c.p., 5 viteze). Iar ca noutate absolută: **tricicleta** (pentru adulţi, fireşte, în variantele pentru piaţă şi poştă). Oare ce şi-ar fi ales prietenul meu dacă ar fi avut, astăzi, vîrsta pe care o avea prin nouă sute patruzeci şi...?!

FRC

VĂ SPUNE CEVA: SISTEMUL „RO–RO?

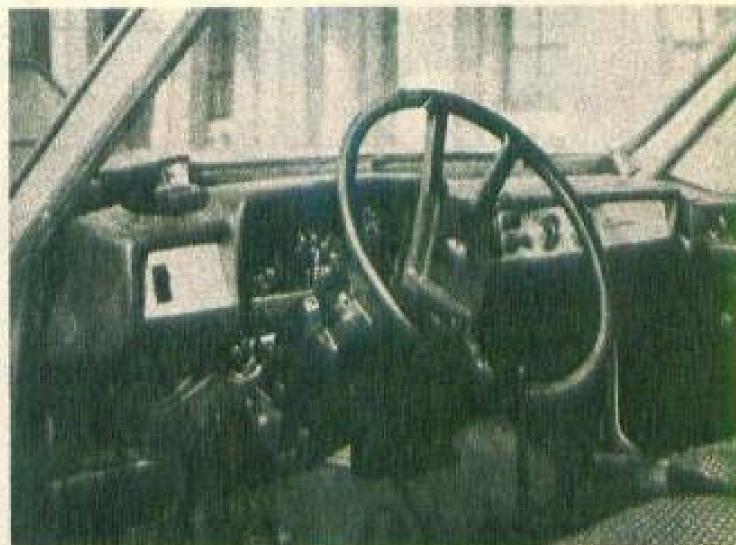
În transportul naval internațional sînt din ce în ce mai mult solicitate navele specializate sistem **„Roll on — Roll off"** — pe scurt: **„RO — RO"**. Acest sistem constă din încărcarea și descărcarea containerelor de mare capacitate folosindu-se niște palete metalice în greutate de cca. 3 tone, palete ce sînt manevrate de către un autotren. Primul dintre cele patru vase de 4100 Tdw aflate în construcție la noi în țară, prevăzut a inaugura cursele fixe Constanța-port — portul Trabzon (Turcia), curse menite a ne deschide încă un drum comercial spre Asia Mică, va folosi acest sistem. **„Autotrenul rolltrailer de 200 KN"** (al cărui prototip a fost realizat de către ICPTT și IRA Obor) — o altă premieră națională, ce va înlocui exportul unor astfel de utilaje — va manipula cele 150 roll-palete necesare unui transport pe vas (la ora apariției almanahului, s-ar putea ca vasul să fi și plecat în cursă).

„DACIA" DIXIT

Întreprinderea piteşteană de autoturisme nu mai are nevoie, de mult, de nici o reclamă. Reclama însăşi o reprezintă ele, autoturismele fabricate aici şi exportate în întreaga lume (printre ţări ca RDG, Polonia, Canada, Ungaria, Kuweit, Anglia, Israel — multe avînd o tradiţie proprie în fabricarea automobilelor). Dintre ultimele noutăţi, urmînd a intra pe piaţă în anul care vine: **„Dacia 1420"** (viteză 150 km/oră, consum: 5,9 l. la o viteză de 90 km/oră pentru suta de kilometri, 8,3 l. în oraş) şi **„Dacia 1420-Diesel"** (viteză 130 km/oră, consum: 5,8 l. la suta de kilometri). Absolut remarcabil designul şi gradul de confort: va şoca, în mod sigur, chiar şi numai staţionînd printre maşinile ce aşteaptă îndeobşte în faţa ambasadelor!

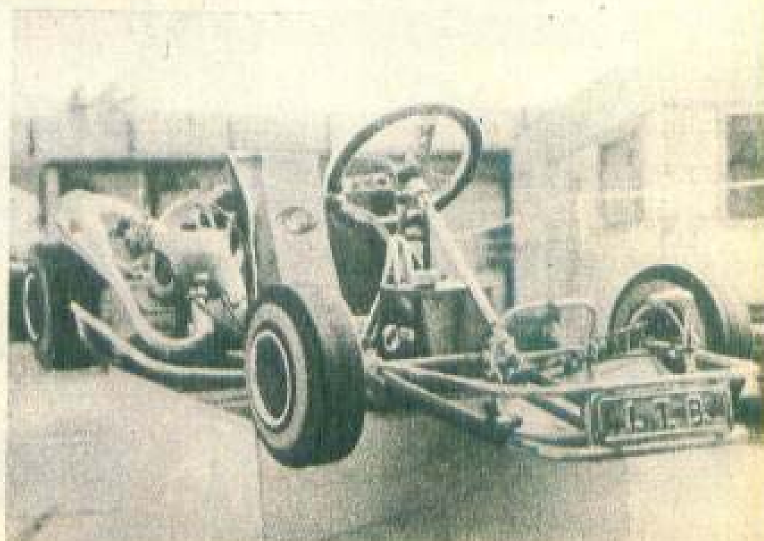

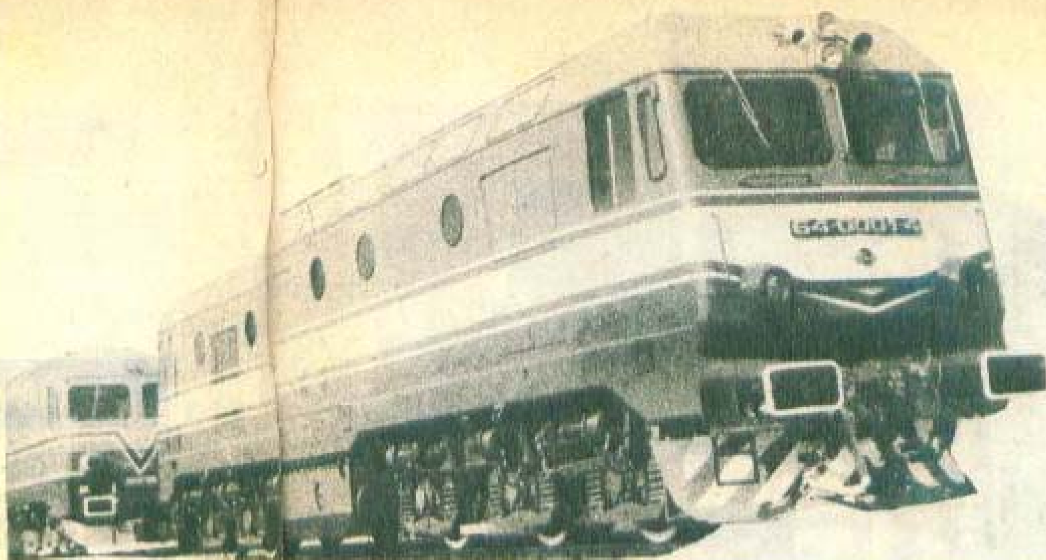

I.T.B. — ÎN DOUĂ IPOSTAZE

Prima: realizatoare a noului tramvai articulat tip „V2A—1982" (dincolo de eleganța liniilor sau interiorului, de faptul că este dotat cu stație de emisie-recepție, cu post de amplificare, că are un consum de energie extrem de scăzut — consumă, de pildă, jumătate din cît consumă tramvaiul cehoslovac tip „Tatra", prezent încă în rețeaua de transport a Capitalei — dincolo de toate acestea, existînd și în variantă cu dublă comandă, gen metrou, adică la ambele capete și excluzînd astfel întoarcerile pe stație terminus — acest nou tramvai românesc este deosebit de indicat și util în condițiile noilor linii de tramvai ce se instalează în anumite orașe, sau ca tren urban — de pildă București — Săftica, Snagov etc.). A doua ipostază, pentru cei mici de data asta: realizatoare a „KARTULUI—U.R.A.C. — 1", o mică bijuterie mecanică, destinată activității sportive de masă, inițierii în conducerea auto sau chiar la concursurile de performanță.

O LOCOMOTIVĂ AȘTEAPTĂ INCHIDEREA EXPOZIȚIEI

...dar nu pentru a intra în depou, ci pentru a pleca în prima ei cursă! Alături de suratele ei de la „Electroputere-Craiova", locomotive de pînă la 3000 c.p., noul produs al Uzinelor 23 August — **Locomotiva Diesel electrică de 1500 c.p.,** recent omologată de către C.F.R. — imediat după închiderea expoziției va intra pe liniile de călători.

TORO, SAU „ZIMBRUL DIN CARPAȚI"

...acum cîtva timp, într-un număr al revistei „HOBBY" din R.F.G. apăreau cîteva fotografii color în care, pe parcursul unor concursuri de rezistență și forță, un autoturism „tot teren" scotea cu cablul, din mlaștini, smîrcuri, mașini de același tip purtînd mărci celebre: „Land Rover", „Ranch Rover" etc. Autoturismul în cauză purta marca „ARO". Este, astăzi, unul dintre acele cuvinte ce fac să tresalte de mîndrie inima oricărui român: „ARO", sau întreprinderea din Cîmpulung Muscel, sau mașina care a cucerit o lume întreagă , luînd nenumărate premii și distincții internaționale în diverse raliuri: Cehoslovacia (1970); Belgia (1971); Italia (1972); Franța (1972); Italia (1972); Columbia (1972); S.U.A. (1973); Anglia (1975 — cupa Safari); Nicaragua (1978), etc., etc. În Columbia, autoturismul ARO este denumit TORO (taurul). Într-o testare organizată într-o carieră de piatră în munții Pădurea Neagră, din R.F.G., același ARO este denumit „Stea absolută a concursului", dîndu-i-se titlul de „Zimbrul din Carpați". La ora actuală, tot-terenul „made in Romania" (două familii: „Aro — 10" și „Aro—24"), prezentată în cca. 10 variante, destinat celor mai variate întrebuințări , își continuă cursa sa triumfală în peste 60 de țări ale lumii: și de data asta nu ne mai referim la concursuri, ci la comerțul propriu-zis!

„BUZ" – SAU TRANSPORTUL NOSTRU DE TOATE ZILELE

Întreprinderea AUTOBUZUL – București, producătoarea celor trei „BUZ"-uri (auto, trolei și micro). Dintre noutăți, vedeta incontestabilă: **Autobuzul 112 RDT—LD:** fabricația lui a început anul trecut și este de menționat că întreaga producție a anului a mers la export. Motorul de 256 c.p. TURBO al acestuia a făcut să crească toate performanțele autobuzului, față de tipurile trecute. Putînd funcționa în orice condiții de climă sau anotimp, realizat în întregime în țara noastră, el este o demonstrație de mecanică, comoditate și bun gust. O recentă comandă a O.N.T. îi va permite apariția și pe străzile și șoselele noastre, călătorii putîndu-i astfel admira confortul: geamuri opacizate, aer condiționat, grup sanitar, frigider, bar, etc. Întreprinderea mai produce încă **Autobuzul urban diesel modernizat 112 — UDM** (care de asemenea se și exportă), noul tip de **Troleibuz** (a cărui mare noutate tehnică o constituie instalația de logică statică ce asigură comanda contactorilor – eliminîndu-se astfel cu totul acele neplăcute șocuri de la plecare sau frînare, chiar dacă șoferul este un începător — și

care de asemenea se exportă în mai multe țări), în sfîrșit microbuzele **„TUDOR—105 M"** (este vorba de cel introdus pe liniile de maxi-taxi), **„T.V. — 15 M"** (microbuz de lux, 20 locuri, destinat înlocuirii „Iran-internațional"-ului — mașină luxoasă, cu roți duble la spate, avînd astfel o deosebită stabilitate) sau **„ARO 320"** (furgon instalat pe camionetă ARO, căruia i s-au pus de asemenea roți duble la spate, și care a și fost — deși abia „născut" solicitat, insistent, la export).

LA DRUM CU OLTCIT

Două veritabile bijuterii industriale ale Olteniei: autoturismul OLTCIT, în cele două variante ale sale: **Special** (motor în doi cilindri, 4 timpi, aprindere electronică, 34 c.p.) și **Club** (patru cilindri, patru timpi, aprindere clasică, 57,4 c.p.). Peste tot pe unde își face apariția — și și-o va face din ce în ce mai mult — autoturismul OLTCIT, produs în Craiova, adună lumea, ciorchine. A adunat-o și peste hotare, la Expoziția națională de la Sofia din iulie sau Tîrgul internațional de la Brno, septembrie anul curent. Dincolo de performanțele mașinii (răcirea cu aer, frînare pe discuri pe toate roțile, suspensia pe față și spate pe bare de tensiune cu amortizoare cu dublu efect; consum: la **Special,** 5,7 l., la **Club,** 6,7 l.), ceea ce atrage la aceste două tipuri este, dincolo de eleganța desăvîrșită și confortul maxim al interiorului, tabloul de bord electronic, conceput într-o formulă nouă, aerodinamică, oferind, la simpla atingere a degetelor, declanșarea a zeci de operații dintre cele mai complicate: o adevărată microindustrie pusă în funcțiune la o simplă apăsare de buton. Asociația cu tablourile de bord ale unor avioane se impune de la sine. Și, de reținut: nimic de dragul sofisticării, ci numai pentru siguranța conducerii, pentru **siguranța circulației** în ultimă instanță.

DORUL DE ÎNĂLȚIMI, SAU VISUL DINTOTDEAUNA AL ROMÂNULUI

În industria mijloacelor de transport a României moderne, sectorul aviatic — prin multiplele aparate pe care le produce — a atins un nemaiîntîlnit grad competitiv. Iar dacă diverselor tipuri de planoare și avioane devenite tradiționale li s-au adăugat, în ultimii ani, helicopterele „**IAR — 330 „PUMA**" și „**IAR — 316 B „ALOUETTE**" — cîteva premiere absolute merită a fi puse, aici, în evidență: **Avionul IAR—825** (concepție pur românească, un avion de școală și antrenament, viteză 470 km/oră, autonomie de zbor 4 ore, decolare pe 70 m. — **unicat în lume!** — și care va intra în producție de serie încă din acest an); **Avioneta IAR — 28 MA** (prototip de concepție de asemenea strict românească, în greutate de 520 kg. — dacă se oprește motorul, vine la sol ca un planor — viteză 207 km/oră), foarte apreciat la expoziția FARNBORO din Anglia, unde a fost „pus să zboare tot timpul"; **Planorul IS—32** (care se produce în serie începînd din anul care a trecut, exportîndu-se masiv în S.U.A., participant la expozițiile de la LF BOURGET, HANOVRA și BARCELONA, deținînd cea mai mare anvergură a planoarelor din întreaga lume: 20 m.); în sfîrșit, și în mod special lăsat la urmă, celebrul — încă de pe acum — reactor „**ROMBAC**" (realizat sub licență cu firma engleză British-Aerospace) și al cărui prototip, recent, a primit botezul aerului, avion de pasageri sau marfă de distanțe medii.

PE DUNĂRE ȘI MARE, PE OCEANELE LUMII

Atît dezvoltarea construcțiilor navale interne, cît și politica de colaborare și dezvoltare a schimburilor comerciale cu cît mai multe țări ale lumii, au dus, iată, la aceste cifre semnificative cuprinse, printre altele, și în Anuarul statistic, ediția 1981: în domeniul transportului *fluvial*, România a transportat pe calea apelor mărfuri — specificate aici în *mii tone* — după cum urmează: în 1938 — 1326; în 1970 — 3396 *iar în 1980 — 12 338*. În domeniul transportului *maritim*: în 1938 — 606; în 1970 — 4 370 *iar în 1980 — 16 206!*

...Iată-ne la sfîrşitul incursiunii noastre — prezentare evident incompletă, dealtfel imposibil de a fi aşa! Producţia mijloacelor de transport, calitatea acestora, reprezintă în bună măsură puterea, valoarea intelectuală şi industrială, gradul de civilizaţie al unei ţări. Deplasarea, MIŞCAREA — înţeleasă în cel mai larg şi diversificat sens al cuvîntului — felul în care o ţară îşi mişcă în spaţiu oamenii şi produsele — sînt atribute ale dezvoltării, poate că în primul rînd. Rîndurile de mai sus şi-au propus a fi doar un rezumat selectiv al unui tom masiv; al unui volum ale cărui pagini se înmulţesc cu fiecare zi, cu fiecare clipă.

În industria României socialiste, în această carte tehnică a naţiunii, paginile dedicate transporturilor sînt printre cele mai captivante.

HORIA PĂTRAŞCU
Foto : VASILE MĂNECAN

Fotografii de ION PREDOȘANU și VICTOR RĂDULESCU

Altfel despre VIAȚA LA ȚARĂ

LA ȚARĂ

Lupta cu inerția

În 1981, Întreprinderea agricolă de stat din Balaciu, județul Ialomița, a produs un beneficiu de 9,5 milioane lei. În anul care se încheie, același capitol al bilanțului consemnează peste 10 milioane. Sîntem departe aici pînă și de ideea de irigații și, cu toate acestea, la I.A.S. Balaciu, de un deceniu încheiat, porumbul rodește an de an peste 7000 kg la hectar. La Balaciu nu s-au importat niciodată vaci de rasă, pretențioase din cale afară, dimpotrivă, efectivele de animale s-au completat gospodărește, prin cumpărări chibzuite din toate regiunile țării și, totuși, numai ferma de vaci a întreprinderii a înregistrat un beneficiu de 1,3 milioane lei. Și așa, mai departe, putem statornici mereu o paralelă elocventă între ce nu au avut și nu au cei de la Balaciu, pe de o parte, și ce produc ei, de fapt, pe de altă parte. Și la rădăcina adevărurilor de aici, întruna, aflăm numai dragoste de muncă și putere de muncă și, totodată, o încredere neobișnuită a omului în celălalt om. Și, înainte de toate, o luptă tenace cu inerția obișnuințelor păguboase.

Inginerului Vadim Rusu i s-a încredințat conducerea acestei întreprinderi agricole în urmă cu 18 ani. Dacă adăugăm acestui timp și cei nouă ani trăiți și munciți de Vadim Rusu la Borănești ajungem în 1955, cînd interlocutorul nostru a terminat Facultatea de agronomie din București. Și ajungem, totodată, să rotunjim aproape o viață trăită în Bărăgan, departe de ademeniri și ispite ușoare. „Sînt un om blînd și civilizat" — mărturisește inginerul Vadim Rusu. Bineînțeles nu avem chiar nici un motiv să ne îndoim de spusele sale. Și, dintr-o dată, reporterul își închipuie în sinea sa că ar fi și el un inginer agronom, dintre cei nu prea puși pe treabă, pe care directorul Vadim Rusu îl cheamă într-o dimineață la el și îi spune blînd și civilizat: „Știi ceva? Caută-ți dumneata de lucru pe alte meleaguri... Noi avem aici niște îndatoriri pe care dumneata nu le prea pricepi..." Și nici nu am izbutit să ducem pînă la capăt acest gînd năstrușnic, pentru că obrazul ne-a și pleznit de rușine. Una dintre cele mai păguboase obișnuințe, nu ale tuturor, ci nu-

mai ale unora, este aceea de a crede că un om blînd şi civilizat poate fi dus de nas. Dar este o obişnuinţă păguboasă şi atita tot. Nimic mai amăgitor decît practica ei. Politicos, blînd şi civilizat, inginerul Vadim Rusu stăpîneşte o putere neobişnuită de a înrîuri şi oamenii alături de care munceşte şi faptele lor.

Doar acesta să fie secretul succeselor de la I.A.S. Balaciu? Poate şi acesta să fie unul. Dar mai sînt şi alte secrete, unele deprinse pe meleaguri oarecum mai îndepărtate. Pentru că dacă tot umblă brambura, omul e dator să mai şi înveţe cîte ceva. De pildă, dacă încheiem capitolul relaţiilor dintre oameni şi ne referim la zootehnie, într-o călătorie de studii Vadim Rusu a înţeles cît de deşartă poate fi insistenţa unora jur împrejurul unui indicator oarecare: sporul mediu zilnic în greutate al viţelor furajate. Adică de ce să faci o gimnastică inutilă cu animalele în jurul cîntarelor, cînd, de fapt, lucrurile stau foarte simplu: animalele furajate îţi dau cît le dai. De ce ar mai fi nevoie să le urci pe cîntar ca să afli că nu le-ai hrănit ca lumea? Însă nu este mai puţin adevărat că după astfel de indicatori se dau în vînt contabilii. Zootehniştii cu scaun la cap caută să asigure animalelor furajele necesare, în cantitate şi calitate. Cum se şi întîmplă la I.A.S. Balaciu. În consecinţă, ferma de vaci cu lapte a inginerului Gheorghe Metaxa, complexul de berbecuţi condamnaţi la îngrăşare al medicului Petre Ciurea şi turma de oi produc ponderea beneficiilor întreprinderii. Cînd am ajuns noi acolo, se obţineau 10 litri de lapte pe cap de vacă furajată şi zi. Media pe Trustul I.A.S Ialomiţa era de 5,8 litri. Fără cei de la I.A.S. Balaciu media aceasta, desigur, ar fi şi mai mică.

Alt obicei păgubos este acela de a te apropia cu neîncredere de culturile noi, ca şi cum ştiinţa agrotehnicii ar semăna cu o loterie. Dar cei de la Balaciu s-au apucat cu curaj să cultive soia şi au obţinut cam de două ori cît media judeţului. Şeful fermei vegetale nr. 6, tehnicianul Dumitru Turea, a avut din acest punct de vedere un cuvînt greu de spus. Toate lucrările au fost executate în timpul optim, îngrăşămintele s-au aplicat în cantităţile cuvenite şi recoltarea s-a executat şnur, fără o clipă de întîrziere. Ştiut fiind că pierderile la o recoltare întreprinsă defectuos bat de departe orice alte pierderi. Şi nu numai la soia, ci şi la porumb, floarea soarelui şi alte culturi. Şi cînd am ajuns la Balaciu şi am întrebat: cît porumb mai aveţi de cules?, ni s-a răspuns fără ezitare: numai 30 hectare . Întîmplător eram însoţiţi de colegul nostru Mihai Vişoiu. Şi omul ne-a asigurat cu mîna pe inimă că la Balaciu acest ritm durează de un deceniu, fără ani de excepţie. Fiind rezultatul cel mai important al unei încăpăţînate lupte cu inerţia.

MIHAI PELIN. ■

Întîlnirea de la Bucşani

În sfîrşit nu mai tuşea nimeni şi-n liniştea aceea cînd toţi aşteptau cuvintele de încheiere, ca să se poată ridica de pe scaune, un tînăr inginer venit de la judeţ n-a avut ce face şi de-acolo, de la prezidiu, a spus că ar mai fi un punct la ordinea de zi, să fie supusă spre aprobare adunării generale hotărîrea ca Emil Panait, preşedintele CAP-ului, să fie luat la judeţ, promovat într-o funcţie de conducere. Era o zi caldă, de iarnă, prin ferstrele largi ale sălii pătrundeau fîşii de lumină albe ca zăpada care sticlea dincolo de geamuri, pe lunca Obedeanului şi pe malul celălalt al Neajlovului, şi-n liniştea de data aceasta grea şi apăsătoare care se lăsase se auzea cum zăpada de pe acoperişul de tablă alunecă şi cade lîngă streşini. Un val de proteste s-a ridicat din sală: nu ni-l luaţi pe Emil, asta nu se poate, Emil trebuie să rămînă, heeei, eheeei, nu-l dăm! Fusese numai o glumă dar tînărul inginer abia i-a lămurit pe ţăranii din Bucşani că nimeni n-avea de gînd să li-l ia pe Emil, preşedintele CAP-ului lor.

Pe atunci CAP-ul din Bucşani ieşise la un mal sigur din apa cam tulbure a anilor de început cînd producea, cum zice Emil Panait, mai mult experienţe. Una dintre ele fusese legumicultura. În condiţii normale ea este bănoasă, te ajută să-ţi recuperezi repede cheltuielile şi la Bucşani tocmai de asta era nevoie, de numerar, cum zice Emil Panait, ca să-i poată plăti bine pe oameni şi să-i rămînă bani pentru a porni investiţiile fără de care nu se putea vorbi despre dezvoltarea cooperativei. Însă 100 de tone de ceapă s-au stricat, într-o toamnă, fiindcă maşinile promise întîrziau mereu să vină şi pînă la urmă n-au mai venit deloc. Probabil că atunci, dacă mai era nevoie de un prilej în plus, le-a încolţit celor din Bucşani ideea de a se bizui în primul rînd pe ei înşişi, de a face în aşa fel încît banii cuveniţi pentru munca

lor să nu mai depindă de bunăvoința nimănui. Cu banii cîștigați de pe urma legumiculturii avuseseră de gînd să-și modernizeze zootehnia și să redreseze situația aceea, nefirească întrucîtva, că într-un sat de mari crescători de animale, cum fusese Bucșanii, vacile cu lapte ale cooperativei dădeau producții atît de mici. Emil Panait spune că n-a avut încotro și, vorbind cu fiecare familie în parte, le-a „repartizat" prin sat; în anul următor fiecare vacă a dat, în medie, 3600 litri de lapte, planul a fost îndeplinit și depășit cu mult și, cum mai adaugă Emil Panait, „au mîncat și copilașii lapte". Aflîndu-se de isprava aceea și punîndu-i-se capăt, cum s-a spus, pe bună dreptate, fiindcă averea obștească trebuie să sporească printr-o muncă desigur colectivă, Emil Panait și-a făcut autocritica și cu acordul consătenilor săi a vîndut cele cîteva sute de vaci, a făcut rost de bani gheață, cum spune el, și-a înființat o îngrășătorie de taurași. Cînd mulți, prin alte sate, cereau credite substanțiale pentru a le investi în obiective a căror rentabilitate a rămas, pînă la urmă, sub semnul întrebării, țăranii din Bucșani au ținut ca îngrășătoria lor să rămînă una de tip „gospodăresc". Cu alte cuvinte nu și-au cheltuit banii pentru a construi ziduri impunătoare, ca de cetate, ci s-au străduit să nu uite doar că vitele aduse la îngrășat trebuie să aibă, în primul rînd, mîncare și apă. Și n-au uitat, din moment ce sporul în greutate realizat zilnic s-a ridicat, în medie, la 1 kilogram ceea ce înseamnă că taurașii se îngrășau zilnic de cîteva ori mai mult și mai repede decît aceia ținuți prin complexe cît se poate de moderne și sub înalte oblăduiri științifice. Emil Panait s-a dus pînă la Arad și de-acolo, de la o întreprindere specializată în producerea utilajelor pentru agricultură, a adus două mori DI 55, fiecare a costat cîteva sute de mii dar a meritat prețul. „Dacă am cumpărat morile astea, mai spune președintele CAP-ului, bineînțeles că avem și ce măcina. Nu s-a întîmplat niciodată să rămînem fără furaje. Dacă de 700 de oameni este nevoie la strînsul furajelor, 700 de oameni se duc. Dar sînt și plătiți cum trebuie. Iar cît privește munca noastră, aici, nu ne facem gînduri că ar putea fi uitată. Cu carnea nu mai pățim ce-am pățit altădată cu legumele care ședeau la capul locului și nu venea nimeni să le ridice. Acum vin chiar străini la Bucșani, mai ales arabi și italieni. Și dacă au trecut anii cu folos, cu beneficii adică, am prins și noi mai mult curaj și ne-am hotărît să construim un complex modern, o îngrășătorie nouă. Costă 22 de milioane, în parte banii noștri și în parte credite de la stat pe care am îndrăznit să le cerem știind sigur că le putem înapoia la timp. În acest complex vom putea îngrășa 4000 de taurași pe serie. Important, mi se pare, este că a sporit nu numai averea obștească dar că oamenii s-au întors cu încredere la vechea lor îndeletnicire de a crește animale. La noi, aproape fiecare familie ține două vaci cu lapte, asta înseamnă că fiecare familie încasează cîteva mii de lei pe lună numai de pe urma laptelui pe care-l contractează cu statul. Însă mulți cresc și taurași, proprietatea lor, care știm foarte bine că pot fi contractați cu prețuri avantajoase. De aceea eu spun că la Bucșani au de lucru pînă și copiii sau bătrînii satului. Iar oamenii n-au prea plecat de la noi cum au plecat de prin alte părți la București, la oraș. Ca să zic așa, nu și-au dat întîlnire pe-acolo, pe la vreo berărie ci au ținut să se întîlnească împreună, cu toții, aici, la Bucșani. Unde, avem noi o vorbă, toamna nu vine degeaba". Cît privește încrederea consătenilor în Emil Panait, acesta mai adaugă: „Dacă-i spun cuiva du-te pînă la București pe jos și întoarce-te tot așa, pe jos, că e de folos CAP-ului, se duce. Asta așa, ca idee. Altfel, n-avem noi, nici unul dintre noi, timp de pierdut".

DUMITRU ELIADE

Pămîntul tras la sorți

Iulia Platon este de fel din Crîngeni, din Teleorman, iar Maria Vasiliu din Mirșani, din Dolj. Prima a absolvit liceul la Roșiorii de Vede iar a doua la Craiova. La Crișan au venit să lucreze în învățămînt, ca suplinitoare. Cu vremea, catedrele au început să fie ocupate de învățători și profesori titulari. După ce-a predat copiilor din Crișan alfabetul, vreo șapte ani, Iulia Platon a trecut să le vîndă acestora caiete și rechizite școlare. Între timp se căsătorise cu gestionarul Constantin Platon, care este de fel chiar din Crișan. După aceea a lucrat cîtva timp ca secretar la Consiliul popular. Acum Iulia Platon este vicepreședinte iar ca secretar al primăriei a fost numită Maria Vasiliu, care s-a căsătorit și ea cu un bărbat de prin părțile locului, Mihai, din satul aparținător Mila 23, electromecanic la Uzina de apă din Crișan. Și astfel, zic cele două femei, copiii lor, adică Manuela și Mirela fetele Iuliei Platon, și Paul și Petre, băieții Mariei Vasiliu, au crescut văzînd mai mult apă decît pămînt.

Dincolo de brațul Sulina, chiar în fața satului Crișan, se întinde amenajarea piscicolă Ceamurlia. O oglindă de apă din adîncul căreia trebuia să se scoată anul trecut peste în valoare de un milion și jumătate, atît era planul, și nu s-a scos decît în valoare de 150 de mii de lei. Dealtfel această fermă nu-și îndeplinește planul de mai mulți ani. Încît, adaugă Iulia Platon, cei din Crișan au primit cu o bucurie de neînchipuit vestea că o parte din suprafața îndiguită la Ceamurlia va fi în primăvara anului '82 cultivată cu porumb. Promisiunea a fost respectată. Într-o latură mai înaltă a terenului, de pe care se scursese apa, 55 de hectare au fost arate și semănate cu porumb. Prășitul și recoltatul urma să fie grija sătenilor. Contractele mai prevedeau ca ei să-și oprească 60 la sută din producție iar 40 la sută să o predea statului. Așa fiind drept, și-au zis, fiindcă aratul, discuitul și semănatul fuseseră cheltuieli care trebuiau, de bună seamă, recuperate. O singură dificultate rămînea: cum să împarți cele 55 de hectare la cele 550 de gospodării? Oamenii sînt oameni și cum fiecare ținea să aibă și el o bucățică de pămînt pînă la urmă s-ar fi ajuns, cine știe, la ceartă, încît ei singuri au hotărît cum să procedeze pentru ca mai tîrziu să nu se iște în inima nici unuia bănuiala că ar fi fost nedreptățit. Au însemnat 110 bilete cîștigătoare și au trecut cu toții pe malul celălalt, la Ceamurlia, într-o dimineață, împreună cu reprezentanții primăriei. Acolo au tras la sorți. Dacă biletul era cîștigător, agentul agricol Andrei Oprișan trecea numele norocosului într-un caiet, ca să se știe pe numele cui să se încheie contractele. Biletele se aflau în pălăria pescarului Dumitru Călin. El se oferise voluntar, zice Iulia Platon. Și pentru că, întîmplător omul avea în ziua aceea o pălărie de paie, cînd consătenii lui cotrobăiau mai mult și nu se hotărau ce bilet să apuce, Dumitru Călin se neliniștea în mod vizibil: încet, măi fraților, că-mi rupeți pălăria! Pînă la urmă a scăpat cu pălăria teafără și s-a numărat el însuși printre cei norocoși, ba a purtat noroc și fratelui lui, Ion Călin. „Și ar mai fi nevoie, zice Iulia Platon, să vă spun cu cîtă grijă au muncit oamenii pămîntul acesta?"

Dacă la Crișan și la Mila 23 poți să cauți pămînt cu luminarea și tot nu-l prea găsești, cei din al treilea sat al comunei, Caraorman, par ceva mai avantajați, prin preajma satului lor se mai găsesc ici-colo fîșii de teren cultivabil. Le descoperă cine umblă mai mult și are ochiul ager. Nu numai că nimeni nu-i împiedică pe oameni să are și să semene acolo unde se poate ara și semăna, dar primăria a lansat chiar o chemare pentru identificarea cît mai multor bucăți de pămînt iar primarul, Andrei Ivanov, care e de fel chiar din Caraorman, n-a făcut un secret că astfel de „platforme" se găsesc mai cu seamă către golful Isacova, unde lucrează și el o fîșie de teren. Ar fi putut lucra mai multe, dar nu i s-a părut cinstit. Ajung anumite legi nescrise și ajunge „statutul", încă în vigoare, al omeniei pentru ca nimeni să nu întindă mai mult de două mîini asupra pămîntului și-așa puțin hăituit de ape de la Crișan. De el, atît cît este, avînd nevoie toți, în egală măsură, sau aproape toți. Din 550 de gospodării, cîte se găsesc la Crișan, 519 au încheiat contracte; comuna s-a angajat să dea 129 de tone de carne, ceea ce e foarte mult prin comparație cu comune unde e apă cît este aici pămînt și este pămînt cît este aici, la Crișan, apă. Mai cu seamă vite cresc cei din Crișan. În pădurea Caraorman cosesc fîn cît au nevoie, nimeni nu-i oprește și asta e bine, zic ei, adună nutreț ca să aibă cu ce hrăni animalele iarna. Dinspre partea verii nu-și fac griji, dau drumul vitelor în baltă, de unde ele se întorc sănătoase dar nu atît de pline, ce-i drept, nu grase cît să cîntărească 400 de kilograme, cum scrie în contracte. Ca să ajungă să cîntărească atît, tot trebuie să afle și ele nițel gustul porumbului. Altfel nu se poate. Tot ce s-ar putea, altfel, se aseamănă unei case din neputința de a fi construită cu etaj n-ar mai fi construită deloc.

D. CONSTANTINESCU

La revedere, Marin Nedea!

În mai 1983, Marin Nedea va ieşi la pensie.

Un nume celebru, care a făcut în agricultura noastră faimă. Faimă şi şcoală.

Este Erou al Muncii Socialiste şi preşedintele unui C.A.P. — Erou al Muncii Socialiste: C.A.P. Purani din Cîmpia Burnasului. Este şi directorul S.M.A.-ului din comună. Este şi vicepreşedintele unui consiliu agroindustrial a cărui moşie cuprinde cam cît cuprinde, la un loc, agricultura Covasnei şi a Sălajului: vreo 25 000 de hectare.

Cel ce poartă aceste poveri e un omuleţ mărunţel, subţirel, laminat ca o sîrmă, numai vibraţie, numai nerv. Prin lanurile de porumb ale Puranilor, totdeauna înalte, statura lui deloc prezidenţială se pierde. Îl pierzi chiar şi cînd stai de vorbă cu el într-o încăpere de cîţiva metri pătraţi (cum e biroul lui de preşedinte şi de director). Căci e de ajuns să-l scapi din priviri o clipă, cît să-ţi notezi în carnet vreo vorbă de-a lui, că gata, s-a mistuit, nu mai e, a fugit în cîmp, sau la grajduri sau la atelierele S.M.A.-ului, sau la „judeţ", ca să ceară ceva, să protesteze la o „indicaţie" care lui i se pare strîmbă, să răspice nişte „probleme" care-l ard. E ars de „probleme" pînă la os. Cînd le scoate din el, locul în care se află se transformă în vîlvătaie. E temut, se zice, chiar şi de „foruri", şi nu numai pentru vorba lui aprigă şi tăioasă, pe care ştie a o roti ca pe-un buzdugan peste capetele preopinenţilor. E ascultat, temut, respectat, fiindcă el, omuleţul acesta numai vibraţie, numai nerv, poartă pe umeri, de ani şi ani, un consiliu-grînar al Cîmpiei Române, unul din cele mai roditoare din ţară, care varsă în vistieriile toamnelor munţi de aur. Cînd trînteşte cu pumnul în masă, la „judeţ" sau la minister, masa aceea se încovoaie sub tonele de porumb ale Puranilor.

Dar în mai 1983 se va pensiona. Va isprăvi, îmi zice, cu agricultura, s-a săturat de ea pînă peste cap. O zi n-o să mai stea la Purani

peste cea legiuită, o să se mute la Giurgiu, și-a făcut casă acolo. De-ar isprăvi odată și cu porumbul ăsta! Să încheie cu bine și această campanie, ultima lui campanie, și-apoi...

Stăm de vorbă, în această dimineață de octombrie 1982, într-un lan de porumb forfecat de combine. Atmosferă de front, de comandament, cu mașinile atacînd din plin, în șiruri strînse, cu țărani și țărănci atacînd în urmă-le, ca să culeagă și ultimul strujan de porumb, și ultimul bob de aur, ca niște ritmice lanțuri de luptători, cu răsuflarea măsurată de bătaia fierbinte a inimilor, ca un perpetuu semnal de alarmă. Căci există o clipă, o inefabilă și blestemată clipă, cînd pămîntul acesta pe care stăm, elasticul acesta de lut devenit rigid prin plantele și prin oamenii care-l țin încordat, ar putea ceda. Ar fi clipa cînd, de fapt, ar ceda nu pămîntul, ci sticla învăpăiată a cerului, spărgîndu-se într-o ploaie pustiitoare. Oamenii refuză însă s-o primească. Ei fac totul ca s-o ia înaintea acestei clipe, profitînd de fiecare rază de senin. Într-o imagine și mai exactă, incinta de porumb pare un pacient întreținut în stare de preinfarct printr-un efort medical extrem.

Sînt, lîngă luptători, și comandanți, o mulțime de comandanți. Reprezentanți ai diferitelor foruri, organe și organisme, centrale, județene, comunale, zonale, foiesc în jurul mașinilor, al țăranilor, e o rumoare de glasuri, se bat cap în cap indicații, sugestii, ordine, contraordine, care transformă incinta într-o uriașă sală de ședințe sub cerul liber. Bine măcar, adaugă nea Nedea, că acum, în campanie, s-a mai renunțat la celel lte ședințe, cele ce-n restul anului îți dereglează atîtea treburi.

— Haideți să mergem de-aici, zice. Sînt prea mulți șefi. Îi încurcăm.

— Pe șefi?

— Și pe ei, dar mai cu seamă pe ceilalți.

„ARO"-ul pilotat de Nedea intră pe drumurile înecate de porumb ca printr-o junglă. O luăm spre C.A.P. Teleormanu, din aceeași vastă moșie a Puranilor. Iată un bun moment pentru a aborda o chestiune gingașă. Adică pentru a-l întreba pe Nedea de ce „s-a săturat pînă peste cap de agricultură". Acum, din „ARO", n-are cum să-mi fugă, n-are cum să-mi dispară, va trebui să-mi dea un răspuns. Oricare.

Mă ascultă atent, dar nu-mi răspunde. Ridică numai din umeri.

Îl cunosc de mult, nu-i prima oară cînd scriu despre el. E unul dintre cei mai mari pasionați ai pămîntului, ai agriculturii, din cîți am cunoscut vreodată, și n-am cunoscut puțini. Sigur, e omenește să se fi săturat de o treabă care l-a consumat, prin ani, pînă la os. Și totuși... Și totuși, cu ascuțișul miilor și rămiilor de „probleme" ale recoltei înfipt în os, în nervi, în materia cenușie, Marin Nedea a găsit, în toți acești ani, disponibilitatea de a vibra cu întreaga lui ființă la orice chemare venită de la pămînt, la bucuriile, la suferințele, la dorurile acestuia, în orice clipă a zilelor și a nopților petrecute aici. Zile și nopți dăruite, toate, pămîntului. Totul, adică tot ce-a avut mai bun în el, a dăruit pămîntului și Puranilor, nepăstrînd nimic pentru sine. Ceva, desigur, s-a întîmplat, și nu orice, dacă el zice acum ce zice.

Oprim la o tarla cu porumb a C.A.P. Teleormanu. Cobor din mașină, el mai întîrzie la volan... De ce oare? Păi sigur, de-aia, ca să poată scăpa de mine! Mașina s-a smuls din loc, pierzîndu-se vijelios în jungla galbenă.

Combinele lucrează și-aici din plin. „Șefii" sînt mai puțini, sînt doar Dumitru Cernat, președintele, și Ilie Vlad, inginer șef al C.A.P.-ului. Porumbul arată superb, va da pe puțin 7—8 000 kg. boabe la hectar. S-a muncit mai bine ca-n alți ani, s-a săpat mai bine, s-a irigat mai bine, a mai venit prin iulie și o sfîntă de ploaie, zice Dumitru Cernat, și pămîntul a fost fericit, a dat porumb de-ai zice că-și sparse burta, că țîșni din el pînă și măduva... Inginerul șef, bărbat tînăr, cu un surîs condescendent, o pedală entuziasmului lui Cernat, străduindu-se să nu-l jignească (celălalt i-ar putea fi tată), lansîndu-se în niște explicații din care ploaia, practic, este exclusă, accentul căzînd pe respectarea la centimetru și la secundă a cerințelor agrotehnicii. Vorbește frumos inginerul, puținel cam avansat, nu și pedant, vorbește despre pregătirea terenului, despre densitate, despre fertilizare, despre erbicidare. Cernat ascultă, și-l aprobă din cap, apoi îl bate pe umăr și-mi zice: „Băiatul ăsta al nostru, că eu așa-i zic, băiat, că-l știu de cînd era mititel, că-i de-al nostru, de-al locului, a făcut o treabă grozavă, ce mai!" Inginerul protestează. Nu, zice, el n-are, de fapt, nici un merit, el n-a făcut decît să aplice aici, la C.A.P. Teleormanu, ce-a învățat unde a muncit mai înainte. Mai înainte, îmi explică, a muncit la Purani, sub comanda lui Nedea. Tot ce știe, de la Nedea a învățat. Dacă, asta cam așa e, convine Cernat. Tovarășul Nedea se poate pensiona liniștit, a știut să pregătească oameni care să ducă mai departe ce-a făcut el.

Dar de ce oare Nedea zice că s-a săturat de agricultură? Cei doi rîd. Da, ei știu de ce. Nedea este necăjit că n-a izbutit să dea, acum, în ultima lui campanie, vagonul de boabe la fiecare hectar de porumb al Puranilor.

Pare idilică explicația, adaugă inginerul, dar, să știți, e reală, deși tovarășul Nedea nu-i un „erou idilic", ci un truditor, un chinuit, un muncit, un bîntuit de „probleme", care mai de care mai acute și mai spinoase... Problemele de totdeauna și de oriunde ale pămîntului.

Nu l-am mai întîlnit pe Marin Nedea, în acea zi de octombrie 1982.

O să-i zic deci de aici, din această pagină, la revedere!

La revedere, stimate Marin Nedea! La revedere în cîmp, într-o zi cînd o să vă fie dor de cîmp. Iar ziua aceea, știu, o să fie mereu.

ILIE PURCARU ■

2 scrisori inedite ale lui Brâncuşi către Frederic Storck

În 1904 sosise la Paris, pe jos, românul C. Brâncuşi. Absolvise în ţară Academia de belle-arte, din Bucureşti, după nu mai puţin de patru ani de studii asidue. La Paris s-a înscris la şcoala de belle-arte, pe care a urmat-o timp de doi ani, pentru ca după numai trei ani să înceapă să expună la Salonul Societăţii naţionale de belle-arte, unde a avut norocul şi cinstea de a fi remarcat de unul dintre cei mai mari şi importanţi sculptori ai vremii, l-am numit pe francezul Rodin, aflat în culmea gloriei. Dealtfel Rodin l-a invitat să lucreze în atelierul său, deci alături de el, însă tînărul Brâncuşi nu a putut suporta o asemenea situaţie şi refuzul său a rămas celebru: „Nimic nu creşte la umbra copacilor mari". La Paris continua să fie un necunoscut ce muncea cu îndîrjire, căutîndu-şi calea sa în artă. Ne-am permis să prezentăm puţin momentele ce au premers anului 1909, de cînd datează cele două scrisori de care va fi vorba. Ceva mai aproape de 1909, în 1908 Brâncuşi sculptase „Sărutul" şi chiar din acest an s-a mutat în cartierul Montparnasse, unde a rămas tot restul vieţii. A ţinut o legătură strînsă cu ţara, cu prietenii de aici şi a participat la expoziţii. „Sărutul" său a făcut niţică vîlvă, prin aceea că parodiindu-l pe Rodin, „Sărutul" avea să rămînă în istoria artei ca primul semnal al unei estetici noi şi al unui stil neîntîlnit pînă atunci în sculptură.

Dacă ar fi acceptat să lucreze pentru Rodin, sculptor la modă şi asaltat de comenzi, cu siguranţă că tînărul Brâncuşi ar fi cîştigat bine, dar n-ar mai fi reuşit să se rupă de academismul artei lui Rodin. Continua să rămînă la fel de sărac cum venise din România, motiv pentru care era obligat să muncească în cafenele şi să cînte în strana bisericii româneşti din Paris pentru a-şi duce existenţa. În ţară, după cum spune presa vremii, sculptura acelor ani se găsea în mare suferinţă, încurajarea oficială lipsindu-i aproape cu desăvîrşire, iar aceea a particularilor îi căuta doar pe cei cunoscuţi şi nici aceştia nu se bucurau de prea mari onoruri. Expoziţiile erau destul de rare, în afară de manifestarea colectivă a Salonului Oficial şi a unor grupuri restrînse de artişti. Societatea *„Tinerimea artistică"* fusese înfiinţată la Bucureşti încă din anul 1901 şi era continuatoarea unei iniţiative a cinci artişti români ce se găseau la Paris pentru studii şi anume: Kimon Loghi, Ipolit Strâmbulescu, Şt. Popescu, Gh. Petraşcu şi Frederic Storck. Acestora li s-au mai asociat în ţară, tot ca membri fondatori Şt. Luchian, Nicolae Vermont şi Constantin Artachino. Societatea „Tinerimea artistică" organiza expoziţii anuale pe care le-a deschis în fiecare primăvară pînă-n 1947, dar numai pînă la declanşarea primului război mondial s-a bucurat de participarea unor numeroşi artişti români contemporani cu sute de lucrări, motiv ca aceste expoziţii să fie considerate cele mai importante şi cele mai discutate evenimente artistice ale anului. Cele două scrisori ale lui Brâncuşi, adresate sculptorului F. Storck, ca prieten mai mare căruia i se adresa cu apelativul „Maestre" şi pentru poziţia pe care acesta o deţinea printre artişti, sînt de puţină vreme în posesia lui Vasile Brâncuşi, un descendent din spiţa artistului, şi credem că merită să fie cunoscute:

54 rue du Montparnasse
1909

Iubite Maestre

scheor prin Madam —
Știre sunt informat că mi-a cumpărat și mie Ministerul bustul cel mare de la expoziția oficială. Pentru premiu, am făcut vreo două cereri dar n-am nici un răspuns până acum. Te rog să fii bun să vezi Dta la Minister cum stau lucrurile. Dacă e nevoie de vreo cerere ca să-mi trimeată bani pentru lucrarea cumpărată te rog fă-o Dta din partea mea; de asemenea de e nevoe de vreo adeverire de primirea lucrării de către Dinastie. Te rog ocupă-te Dta de aceasta și mijlocește să-mi trimeată bani. Cei lalți cărora li s-au cumpărat lucrări unde au încasat de mult bani.

Altfel eu m-am întors de mult la Paris. Contrariat și necăjit peste măsură am plecat din București fără să am timp să mai iau de urte — aici am lucrat toate ora fără mult folos —

În timpul din urmă am fost foarte rău bolnav și era cât pe aci să nu mă mai scol. Dar cu încetul am început să remit — De câteva zile am început să lucrez câte puțin și merge bine.

Dta ce mai faci lucrezi mereu? Eu am văzut pe Madam Storck și ne-am dat întâlnire să vedem Muzeul Cluny și Guimet.

Închind te rog încă odată să fii bun să te interesezi de cele de mai sus cât poți mai de grabă fiind că cu boala mea n-am putut să mă ocup de afaceri, și stau cam prost. Primește te rog multe urări și salutări prietenești.
C Brâncuși

Vezi te rog ca să primesc să mi se întoarcă cumva lucrurile și să mă lase să din afară ca cumpărarea lucrării [illegible]

Și te rog spune Doctorului Ioan să [illegible] bine

54 rue du Montparnasse

Iubite Maestre

Nu știu cum să-ți mul-
țumesc pentru amabili-
tatea ce ai avut să te ocupi
de afacerea mea, și totodată
mult ți-aș descrie bucuria
ce am avut aflând rezulta-
tul. Am trimes forma-
litățile direct la ministe-
rul și mă așteptam să-
mi trimeată bani de
nu voi mânca curând
hârtiile prin vr'un dosar.
Era să-ți fi scris
tot, știi, dar am aflat
că ești prins din cau-

zelatia la lucrările mele
Ea e prea dormită
Astfel o văd foarte
tristă că nu se poate
întoarce la București
să-și reînnoiască lucrul
și nici să profite în
sfârșit de timpul care
stă aici fiind tot
timpul ocupată cu
d-na Bravoe care
necă nu poate să
facă nici o mișcare
singură —
La expoziția cu
Tzar mi-a fost peste
putință să trimet
ne putând termina
nimic din lucrările

afară cu mutatul și
n-am mai îndrăznit
Totuș te rog dacă crezi
poți să vezi ce să fac că
de, nu s-ar putea mai
bine — Îți mulțumesc
frumos și izbândă deplină
în noile Ateliere.
(Am fost de câteva ori
cu Monsieur Stork să
admirăm dealurile Bremilor
trecute și mi-a spus
Aleerea ce am simțit
văzând cu câtă finețe
ați pătruns în intimitatea artei mari
și curate — așa că
frecventele ~~[illegible]~~ aranjări
ale mele sunt la nimic
ci din contra —

de voi ... și mi-
pare foarte rău —
Afacerea cu Catedra
mă desgustă dar să
sperăm că nu se
face vreo nedreptate
așa mare —

Multe mulțumiri încă
o dată pentru toată
amabilitatea. Te rog
să primești sincera
prietenie

C. Brâncuși

xx

Mulajurile nu le-am
trimes încă la Buzău
și nu sunt sigur când
le voi trimete și cu
suma ~~[illegible]~~ mai în-
dreptat dar nu-i tot bine.

2 scrisori inedite ale lui Brâncuși

1.

54 rue du Montparnasse, 1909

Iubite Maestre,

Chiar prin Madam Store sunt informat că mi-a cumpărat și mie Ministerul bustul cel mare de la expoziția oficială.

Pentru premiu, am făcut vreo două cereri dar n-am nici un răspuns pînă acum. Te rog să fii bun să vezi Dta la Minister cum stau lucrurile. Dacă e nevoie de vreo cerere ca să-mi trimeată banii pentru lucrarea cumpărată te rog fă-o Dta. din partea mea; de asemenea de e nevoie de vreo adeverire de primirea lucrării de către Pinacotecă te rog ocupă-te Dta de aceasta și mijlocește să-mi trimeată banii.

Altfel eu m-am întors demult la Paris. Contrariat și necăjit peste măsură am plecat din București fără să am timp să mai dau de veste — aici am lucrat toată vara fără mult folos, în timpul din urmă am fost foarte rău bolnav și era cît pe aci să nu mă mai scol, dar cu încetul am început să remvii — de cîteva zile am început să lucrez cîte puțin și merg spre bine.

Dta ce mai faci, lucrezi mereu? Eu am văzut pe Madam Store și azi ne-am dat întîlnire să vedem Muzeul Clouny și Guimet.

Încheind te rog odată încă să fii bun să te interesezi de ceea ce te rog mai sus cît poți mai degrabă fiindcă cu boala mea n-am putut să mă ocup de afaceri, și stau cam prost.

Primește te rog mulțumiri și salutări prietenești,

C. Brâncuși

Pe marginile acestei scrisori, adică pe manșetele ei, se mai pot citi două adăugiri. În prima pagină scrie de sus în jos: „Vezi te rog la Minister să nu întoarcă cumva lucrurile și să mă lase pe dinafară cu cumpărarea bustului", iar pe manșeta ultimei pagini: „Te rog spune salutări lui Ressu și s-auzim de bine"

2.

54 rue du Montparnasse, 1909

Iubite Maestre,

Nu știu cum să-ți mai mulțumesc pentru amabilitatea ce ai avut să te ocupi de afacerea mea, și iarăși nu-ți pot descrie bucuria ce am avut aflînd rezultatul. Am trimis formalitățile direct la Minister și nădăjduiesc să-mi trimeată banii de nu s-ar nămoli cumva hîrtiile prin vr-un dosar.

Era să ți le trimet tot Dta dar am aflat că ești prins din cale afară cu mutatul și n-am mai îndrăznit. Totuș te rog dacă cumva poți să vezi ce se face cu ele, nu s-ar putea mai bine. Să moștenești sănătos și izbîndă deplină în noile ateliere.

Am fost de cîteva ori cu Madam Stork să admirăm de ale vremilor trecute și nu pot spune plăcerea ce am simțit văzînd cu cîtă finețe Dsa pătrunde în intimitatea artei mari și curate — așa că presupusele vederi anarhiste nu-i servă la nimic, ci din contră — relativ la lucrările mele Dsa e prea darnică.

Altfel o văd foarte iritată că nu se poate întoarce la București să reînceapă lucrul și nici să profite destul de timpul care stă fiind tot timpul ocupată cu Dra Brâncov, care încă nu poate să facă nici-o mișcare singură.

La expoziția lui Iser mi-a fost peste putință să trimet nepuțînd termina nimic din lucrările ce voiam și-mi pare foarte rău. Afacerea cu catedra mă dezgustă dar să sperăm că nu s-o face vreo nesocotință așa mare.

Mulțumindu-ți încă odată pentru toată amabilitatea te rog să primești sinceră prietenie,

C. Brâncuși

N.B. Bronzurile nu le-am trimes încă la Buzău și nu sînt sigur cînd le voi trimite. Și cu sănătatea m-am mai îndreptat dar nu de tot bine.

Scrisul său perfect citibil, apăsat și ordonat, cu puține semne pe un rînd ne arată că e vorba de un puternic caracter și o puternică personalitate, dacă ne-am lua după ce susțin grafologii. N-am greși cu nimic, pentru că marele Brâncuși chiar așa a fost. Madam Store sau Stork din scrisori trebuie să fie, de fapt, pictorița Cecilia Cuțescu-Storck, soția lui Fritz Storck, iar domnișoara Brâncov., Mioara Brâncoveanu, la acea dată proaspăt venită la Paris, ulterior elevă a lui Brâncuși și sculptoriță. Anul 1909 de pe ambele scrisori se pare că a fost adăugat de o altă mînă, fiind diferit de grafia artistului, în schimb finalul scrisorii a doua ne convinge că este vorba chiar de 1909, an în care Brâncuși a creat „bronzurile" pentru Buzău. Este vorba, după cum se poate deduce ușor, de „Rugăciunea", lucrarea comandată pentru un cimitir din Buzău. Nu am dorit să comentăm aceste scrisori, treaba aceasta rămînînd în grija biografilor și a exegeților lui Brâncuși. Le-am semnalat publicînd textul integral al scrisorilor și o scurtă prezentare a împrejurărilor în care au fost ele ticluite. Oricum, e limpede în ce dificultăți bănești se zbătea și cu cîtă nerăbdare aștepta niște bani pe care nu știu dacă i-a văzut vreodată.

ION PREDOȘANU

Din cele mai frumoase poezii ale anului

LA BILCI

Moto : Pe afară-i vopsit gardu
înăuntru-i leopardu".
Text apocrif

Uitați acum de lecții, de note și de gilci –
o oră de vacanță și o gogoașă caldă
și micii care-n dinții de lapte se mai scoldă
haideți copii, prieteni, să mergem azi la bilci !

Nu riduri transcendente să lunece pe frunți
zimbiți copii și rideți e ora voastră sacră
e toată via coaptă, o boabă nu e acră
Cimpiile Eterne dansează iar pe munți.

Ecranu-acela vinde desene animate
și circul tot așteaptă să fie desenat
un șoarece il ține pe elefant in spate
dar chițăie din trompă și calcă apăsat.

Acolo veteranii iși cumpără pistoale
cu dopuri și începe o bătălie francă
moare de ris sarcastic seiful de la bancă
se-mbată toți portarii și joacă geamparale.

Alături e bătrinul Noroc care-nvirtește
la roata lui păzită de trandafiri și frezii
în timp ce cu biletul „Duhovnicească"-n gheare
un papagal il strigă intruna pe Arghezi.

In timp ce scriitorul modern inghite săbii
din patru cruciade luate cu chirie
uitat de Beatrice in caruselul mare
incă mai scrie Dante Divina Comedie.

De-atita-nghesuială, băiete, nu te sperii :
cu buzunare sparte și numai cu doi lei
in criza-aceasta mare de cai și cavalerii
toți împărații Romei se dau in călușei.

Gorila tot ciupește aici pe metereze
o liră ancestrală, cu mutră de trofeu
alături, melomanul Orfeu să nu turbeze
legat e cu tandrețe de laba unui leu.

Ieșiți și din metrouri, din tirlă și din iurtă
in iarba cea mai verde ne tăvălim acum
și-aflăm în timp ce ridem ca-n alte ere cum
mesajele din cosmos ne gidilă pe burtă.

Uitați acum de lecții, de note și de gilci
e sărbătoarea noastră și facem ce ne place
mincăm gogoașa caldă – e-n ea atita pace
haideți copii, prieteni, să mergem azi la bilci !

GEORGE ALBOIU

DEDICAȚIE

Depinde de voi să rid sau să pling,
să fac echilibristică
pe sirmă în gol ;
depinde de voi, mai departe de voi,
să fiu așa sau altminteri ?

Intind palma stingă-n lumina amurgului
– ghici ghicitoarea mea !
Doamnele Parce, trei capete gri,
se izbesc in citirea adversă.

Bine, doamnelor, tăinuiți în geamlic
faceți pelteaua de coacăze,
puneți melcii la ramadan,
filtrați licori, elixiruri –

eu am să dorm în iarba de-acasă
și ce mi-e scris o să fie,
in iarba verde de-acasă...

FLORENȚA ALBU

TESTAMENTUL LUI ȘTEFAN CEL MARE

Vorbe puține de la el ne dor
Bronzul clopotelor le mai știe
Poeți născuți din tinguirea lor
Pe limba lui se trag la veșnicie.

Ștefan e Mare pentru că-a fost smerit
Pe cit de mic se micșora intruna
De Dumnezeu să poată fi zărit
Una cu neamul pentru totdeauna.

Pe cimpul Direptate fost-a uns
Cu sfintul mir cules din viorele
Să te știi de neamul tău pătruns
Ungerea-i de dincolo de stele.

Să intri-n inima unui popor
E cea mai strimtă poartă dintre toate
De nu ești jertfă-n lacrimile lor
Nu-i cum pătrunde în eternitate.

Putna spune Ștefan că-i smerit
Vinul roșu răstignit în piine
Că-n genunchi era nebiruit
Cutremurind pămintu-n rugăciune.

N-a fost de nimenea îngenuncheat
Numai la ceruri pravila ne-o cere
Ca pulberea din care-ai fost luat
Să miroasă-n cosmos a-nviere.

Nu și-a dat odihnă pe pămînt
Pînă ce Moldova-n întregime
De cetăți și mănăstiri la rînd
O închise dinspre tătărime.

Unde-a fost sămînța unui schit
Un sihastru-n peștera de piatră
Clopote de-argint a slobozit
Peste țară aur să abată.

În pomelnice unde a dat de-un domn
Alerga de grabă la țărînă
Să-l strămute-n sanctuar din somn
De priveghi cu neamul să rămînă.

Iar că-avem și noi ceva mai sfînt
Decît munții pe zările albastre
Spînzură-ntre stele și pămînt
Voronețul lacrimilor noastre.

Cel din urmă legămînt al lui
Pînă astăzi încă în putere
Să nu dați pămîntul nimănui
Căci prin el ținem de înviere.

Oricine va cere de la voi
Să vă lepădați de cele sfinte
Cît veți fi de prigoniți și goi
Ardă candelele pe morminte.

De cumva vei îndrăzni să pleci
Dintre moșii tăi din țintirime
Neodihna vecilor de veci
Se va ține umbră după tine.

Mai degrabă să primești să mori
Decît viețuire rușinoasă
Dintre morți e dat să te strecori
Stricăciunii Mielul nu ne lasă.

Suferința-i sfîntă pe pămînt
Din iubire-i stingerea de sine
Cîtă vreme Logosul Cuvînt
În Carpați de-o lacrimă se ține.

Cîte-mpărății nu sînt năluci
Pustia le-a sorbit pe-o-nghițitură
C-au mîncat nădejdea de pe prunci
Și-au scuipat pe văduvă în gură.

Un mileniu jumătate-i dus
Altele puhoaie o să vină
Dar Moldova noastră cea de sus
Peste cea telurică-i divină.

Eminescu bronz liniștitor
Lîngă mormîntul tău de priveghere
De-atîtea oseminte-ntr-un popor
Locu-i pregătit de înviere.

IOAN ALEXANDRU ■

ALBASTRĂ ORĂ

Albastră oră. Viespea doar te mută
în pîlnia urechilor, fragilă,
cînd ochelarii dorm, distinși, pe-o filă
și gîndul meu vremelnic te imploră.
Albastră oră.

Era mai bine să te strig năuc,
să-ți fac nemaivăzute temenele,
să-ți curg semeț, ca vulturii, prin crug,
să-ți fiu o umbră lungă-a fugii mele,
A fugii mele.

Dar tu te stingi și nu ne iei în seamă,
începi ca o scînteie de amnar,
ca nașterea din suferinda mamă,
ca ornice, clepsidre, calendar,
încît rămînem fragezi doar în ramă, –
în fosta ramă.

Te-aș pipăi ca pe-o monedă, ca
pe bancnotă lină și albastră,
abstractă oră, roadere a mea,
tu, Daniil, al vecilor, sihastră
care-a venit și n-a știut să stea,
tu oră-albastră.

O, mai rămîi, voi spune, ca-n poeți!
Mai stai cu mine lîngă vin și pîine!
Așează-mi-te între frumuseți
și îți voi fi fidel precum un cîine
și rob isteț.

Dar tu te duci fără să faci adio,
cu toga pură-n copcie de-argint.
Foșnirea-ți bănuită voi privi-o
cu ochii lumii ce rîvnesc și mint.
Rîvnesc și mint.

AL. ANDRIȚOIU ■

REGULA DE TREI SIMPLĂ

Dacă stau și mă gîndesc bine,
două chestiuni au avut o semnificație
deosebită
în viața mea, și anume războiul
și faptul că într-o zi l-am ajutat pe
intendent
să numere niște becuri,
cîteva linguri și niște ifose,
la ultimul articol ne încurcam reciproc,
o luam de la cap,
se făcea noaptea, noaptea săpam la un
șanț,
dam o lopată, două, scuipam în palme,
scuipam în jur,
mă podideau lacrimile,
mă mai pocnea cîte-un bici;
domnule sergent, domnule sergent,
începeam să strig,
a făcut lopata bube,

a făcut guturai,
el se uita la lopată
și spre mirarea mea,
constata că așa este,
dădea ordin să fiu luat între baionete,
să fiu dus cu lopata
la spitalul de boli contagioase
unde sint doamne frumoase care văd totul
la raze,
pe mine iar m-apuca plînsul,
nu plînge soldat,
mă ruga infirmiera,
nu plînge că se fac averse locale
și ne înfundă chiuveta,
dar eu nu mă opream, plîngeam,
plîngeam ca un bezmetic,
de mi se înnodau lacrimile în barbă,
doctorul mă trimitea la cazarmă,
acolo mă judecau
și mă găseau vinovat pentru războiul cu
turcii,
mă trimiteau în fața plutonului de execuție,
simțeam că mă îneacă plînsul,
veneau soldații : cioflo, cioflo, cioflo,
cu cizmele pline de lacrimi,

scoteau puștile, niște puști lungi, lungi,
cît o zi neagră de post,
unii care mai muriseră odată,
spuneau că face o jumătate de zi
glonțul pe țeavă,
trăgeau dimineața în tine
și abea pe la prînz murea condamnatul,
erau, cum se spune,
puști cu moarte întîrziată,
în fine, mă executau, mă spălau,
îmi citea popa la cap
apoi îmi scriau cu creionul chimic pe cruce ;
„moartea e o problemă care se rezolvă prin
regula de trei simplă".

VALERIU ARMEANU

PARLANDO RUBATO

— amintiri din război —

Era curent în casa noastră
Ne trăgea curentul în satul nostru
Trăgea curentul în toată țara
Trăgea curentul în toată Europa
Era curent pe-ntregul Pămînt
Era curent în sistemul solar
Toată galaxia noastră stătea în curent
Vuia curentul prin sufletele noastre :
Gloanțele își uitară deschise
Ferestrele morții.

BARTIS FERENC
în românește de Dim. Rachici

FILOSOF

Filosof la țărmul mării
Număr ochii stinși în pietre,
Albii ochi privind homeric
Dincolo de timp și vetre,
Ochii-nsingurați de ghiara
Propriului lor destin,
Ochii lui Oedip tiranul
Care din adînc tot vin
Și cu spumele fecioare
Sugrumate încă-n fașe
Și cu valul răzbunării
Crud în patimi uriașe
Vin să îmi prefacă-n stîncă
Fraged rostul din priviri,
Ca și tu, trecînd, iubito
Să te-ntuneci, să te miri.

ION BRAD

XXIV

Vino — i-am spus —
vino să ne spălăm de singurătate,
vino să bem apa-nsetaților,
vino trista mea, draga mea,
cîmpia mea nedorită !
Vino să dezmierdăm noaptea
cu subțiorile tale,
vino să socotim aerul
cu sînii tăi,
vino să măsurăm pămîntul
cu pîntecul tău,
vino să învățăm gura să tacă
și trupul să cuvînte !

HORIA BĂDESCU

CEAȚA

E zarea toată numai scrum
Și ceață albă curge-n drum
Și-n văile ființei mele
E ceață și-un izvor de jele
Prin ceață pîlpîie-amintiri
Cu nostalgii prinse-n priviri
Și patimi ard, mocnind în ceață,
Ca rîul sub covor de gheață...

De unde, doamne, atîta fum,
Din ce ghețari atîta scrum,
Ce focuri mistuie zăpezi
Ori floarea albă din livezi,
Ce vînt împrăștie pe sat
Stufoasa barbă de-mpărat,
Ce lapte, de la cîte vaci,

L-au revărsat din zare draci
Ori cei strigoi și vîrcolaci,
Să-și facă oamenii săraci
O mie unu de colaci ? !

Ce ceață ! Peste cite taine
Și peste cintece de Heine
Și ce perdea peste priviri ! ! !

– Că nu te văd... să nu te miri...

ION DODU BĂLAN

SINGURĂTATEA MELCILOR ÎN ORAȘELE DIN NORD

Sint îngrijorat. Au început să sosească melcii în orașe.
Caldarimul rece e zgîriat de cochiliile vinete.
Zgomotul marșului lor izolează sirenele de la blocurile turn.
Petetereul anunță prin megafoane :
„Declarăm orașul închis –
circulația pietonilor – o iluzie !"
Cablurile de legătură cu lumea
Sint îngropate în solul mineralizat de sub cazarme.
Neprevăzută această migrație a melcilor pe trotuarele
municipale. Această fierbere a ființelor înnebunite
de atita natură. Dornice de civilizație. Atrase
de florile artificiale din mansardele școlarilor.
Obosite de cintecul păsărilor de porțelan ;
Sătule de frunzele lipicioase ale plantelor exotice
De gindurile perfide ce le apasă existența.

Singurătatea melcilor în orașele din nord
E tulburătoare memorie
Ce se învață în orele de matematici abstracte
Și apoi se îngroașă la nesfirșit
pină devine o idee colțuroasă ;
Zăngănindu-și existența
Pe trotuarele mahalalelor de beton.

VALERIU BÂRGĂU

STĂPÎNII

Nu vă uitați că sint bătrin,
Că și bătrin mi-s tot român
Ce gata stă oricind să-l cheme
De-o cere-o-ntunecată vreme.

De ani vr-o două mii la fel
Noi urmărim același țel :
Să fie pururi vatra, vatră,
Iar sub șuvoi să stee piatră !

O, matca mea bimilenară !
Cum nu te-am da pe nici o țară,
Cu șesuri, Dunărea, Carpații
Și drepturi pentru alte nații

Aici sintem și rămînea-vom
Și de va trebui lupta-vom
Pe-acest pămint dospit în singe
Și greu de-ar fi, tot nu ne-am plinge.

Bătură mulți cu arme locul
Dar nu i-a ajutat norocul –
Vom rămînea, noi cei de veacuri,
Pe-aceste strămoșești meleaguri.

MIHAI BENIUC

DACĂ

dacă aș avea depline puteri
mi-aș comanda în primul rînd
o viață lungă și o moarte scurtă
dacă aș avea depline puteri
aș interzice toate ședințele
în care vorbitorii bat apa în piuă
iar cei din sală dorm cu ochii deschiși
dacă aș avea depline puteri
nu s-ar vîntura prin lume atîția inși
care au mare nevoie de un fotoliu
pentru lenea lor
dacă aș avea depline puteri
aș cere oamenilor să gîndească
și să nu creadă orbește în vorbe
dacă aș avea depline puteri
nimeni n-ar mai pune azi pe foc șarpanta casei
înfățișîndu-se mîine la primărie
fluturînd cererea pentru o nouă locuință
dacă aș avea depline puteri
n-ar mai fi înghesuiți cei mici pe rug
și cei mari n-ar mai fi spectatori
dacă aș avea depline puteri
nimeni n-ar mai începe gargara
abia atunci cînd apa îi ajunge la gît

dacă aș avea depline puteri
dar iertați-mă
sînt mult prea neînsemnat.

NIKOLAUS BERWANGER

TONE DE ZIDURI

bolnavă de mărinimie
gîrbovită în poala lunii
visez un vis sbuciumat
pierzînd din vedere cuvintele

în ceața lor de nisip viscolit
lupte de păsări sălbatice
ele-ntre ele ciupindu-se
de piept

și ca într-un blid gol
ca într-un scut fără ecou
ca-ntr-un talger desperecheat
adăpostindu-mă-n lună

visez ce se poate visa sub
controlul asemănării mele cu
setea și foamea

și trează în visul ce mi-l inspiră
poemul alunecat din poezie

ca oul negru dintr-o pasăre albă
îngropată de vie mă las
în vitrina adîncă
a lunii

patul meu dună galbenă
perna mea moale nisip
nesomnul meu şarpele din gura căruia
veninul ţîşneşte ca un alt şarpe
mai mic.

ou negru pasăre albă
dar oul se luminează roşu pe dinăuntru
oul e viu e de sînge
el poate fi omorît.

se poate muri
se poate muri în lună uite dovada
mă întorc cu faţa la perete şi tac
tu nu te grăbi să strigi
că peretele nu e

tone de ziduri de piatră
munţi pînă-n lună cetăţi
sînt cuvintele.

CONSTANŢA BUZEA ■

EXTAZ

Pe dunga lunii işi dau intîlnire peştii de aur
iată, se-ncalecă, iată, se-ncaieră, cozile lor
se frîng fără zgomot aidoma unor bucăţi de omăt.
Vinul de aur al mării îngheaţă şi, ameţindu-i,
iată, din boturi le curge un palid delir tacitum.
Peştii de aur, în vinul de aur, sub vrăjile lunii,
spumegă fără să-i poţi auzi, lunecă, beţi,
fără să-atingă timpanul văzduhului şi desenează
cu cozile lor conturul vitezei, cifra luminii,
şi totul se-ntunecă-n lumină apoi ; colcăie peştii,
bombaţii lor ochi repetă luna de sus — şi e luna
de-o mie de ori risipită în val ca o mie de boabe de
struguri, strugure, strugure, strugure, strugure, strugure...

NINA CASSIAN ■

PARCAJ

Cînd eram tînăr, nu existau atîtea maşini
în oraş. Mergeam pe străzile oraşului,
uneori visător, cu gîndul la iubiri viitoare,
treceam printre oameni veseli şi nimeni nu întreba :
„Ai găsit loc pentru parcatul maşinii —
sau ai lăsat-o la marginea oraşului ?"
Parcarea este, azi, ca păcatul originar.
Unii parchează în scaune de miniştri,
alţii ca simpli paznici de noapte —
şi vorbesc despre fericire amîndoi.
Dar nu împreună.
Cînd eram eu tînăr,
încă nu se legiferaseră locurile de parcaj.

Este adevărat că pe atunci
nu erau atîtea maşini,
iar nimfele circulau pe stradă
după ce îşi luau examenele la filologie
chiar şi la limba latină,
deşi dacii
cuceriseră Columna lui Traian.
Acum,
nu se mai învaţă limba latină,
dar avem foarte multe maşini şi parcaje.
De aceea,
mai zilele trecute, după ce şi-a găsit
un loc de parcaj,
dîndu-i un leu femeii care păzea
sfintele odoare ale tehnicii,
fără să ştie limba latină,
un bărbat,
desigur foarte important,
i-a mulţumit spunîndu-i :
„Deux ex machina" !
Iar femeia l-a întrebat :
„Nu Fiat lux ?"

AL. CĂPRARIU ■

DĂMUŢA

tu parcă eşti făcută din celofan, tu parcă eşti cîştigată la zaruri
şi pierdută prin condiţia ta de femeie şi iar cîştigată
şi iar pierdută şi iar cîştigată şi pînă la urmă
înfiptă ca malachit în cine ştie ce ac de cravată
tu parcă fabulezi cînd pui un picior înaintea altuia
deşi cea mai slabă, tu parcă distribui petrol
şi celule solare cu fiecare rictus de blazare şi grabă
deşi cea mai rece, deşi cea mai colocvială, tu bei cel mai mult
preferi cinzano cu lămîie să zicem, tu dansezi chiar lîngă staţie
leşinată de narcisism şi de graţie
tu parcă bei suc de mango la cofetăria cu vedere spre mare
cu vedere spre delfini şi spre ilone şi langues-de-chat plutitoare
tu parcă jonglezi printre genele nichelate cu sfera ta de cordială stupiditate
tu parcă mă cunoşti, parcă mă cunoşteai, slipul tău de cristal fumuriu
parcă mă cunoştea, saboţii tăi din piele de om
cînd îi întreb de tine, acum îmi răspund :
nem tudom...

MIRCEA CĂRTĂRESCU ■

POETUL ȘI ȚARA

— Vară ! Vuiet albastru și zări, și rîurile
domol către mare, și munții
în ceața de taină, și cetăți
aurind soarele, și păsări împodobind aerul
și omul în hainele de lucru împlinindu-se,
iar de jur-împrejur
cîmpia faptelor tale.

— Aici sunt eu, cea dintotdeauna :
Zee înflorind în arborii mari, pămîntul
în mine : orgă și iarbă dansează
și trupul din dealuri și văi te așteaptă,
pașii tăi setea să mi-o aline ;
iată umerii și brațele și gleznele mele
înfrunzesc
și cîntece din degete-mi susură, vino !

Va fi o zi ca toate celelalte ; spre seară
va ploua ; răcoarea mă va pătrunde
și ierbile trupului meu se vor bucura,
semințele întocmindu-se
pentru toate vietățile, apoi
o mîngîiere lină : tu căutîndu-mă
și genunchii tăi peste mine plecîndu-se...

— O, Țară ! rotindu-mă te desenez, și iată
duhul tău în trupul și-n sufletul meu, și ea,
dragostea, asemeni focului, purificîndu-mă ;
aici înserările vin din strămoși : stele
deasupra, ochii' lor sărutîndu-ne,
iar între pămînt și cer, tu, frumusețe,
chip sculptîndu-te,
fericind toate de jur-împrejur...

RADU CÎRNECI

PROIECT DE POEM

Ce-am aflat despre voi ? Doare o mînă de
vorbe,
cîte grăbit să le-nghiți cu o gură de apă și
singur
să nu le mai spui.
Nu le mai spun : le înghit și le-aud cum
suspină în pîntec.

puține și-amare ca fierea —
mult e că pot să vă scriu
într-o limbă de rîs și de pomină : Eu,
preaiubiților
tînăr la voi am intrat
n-am mîncat, n-am băut, n-am jucat cu
mireasa
și iată cum ies din odăile voastre —
bătrîn și cu mîinile goale.

Parcă așa se-ntîmpla : că ieșeam din odăile
voastre,
talpa-ncălțărilor parcă uitasem
la praguri și-mi scutur de praf.
Astfel se face și-acum : că sînt singur în cîmp
sub o ploaie în toiul
dezmățului ei : că prin apele pînă la
gleznă
pajiști umflate-ntrevăd.
Ce-am primit de la voi ? Doar o haină de
lînă.
Ploaia cu vînt mi-o făcut-o mai grea decît
trupul ;
grea o dezbrac, o numesc de prisos și-o
arunc peste umăr —

mult e că pot s-o aud
cum se lasă la fund, gîlgîind, cum își
caută loc
printre ierburi sătule,
mult e că haina pe care-o numesc
„de prisos",
fără un geamăt măcar se îneacă în numele
meu.

MIRCEA CIOBANU

CONECTAREA LA UNIVERS

Aș putea să deschid gura și să scuip
piatra pătrată a nopții.
Ca pe un exercițiu de vorbire, la malul mării
aș repeta fiecare val.

În lumina farurilor
fiecare fereastră e-o elveție de ceasornice
bătînd jumătăți și sferturi de timp.
În lumina farurilor orașul acesta pare un
imens schior înghețat.
Un uriaș țărănoi blocat într-o cabină tele-
fonică conectată la univers.

Întins pe spate
aș putea să privesc la gîtul tău singurătatea
ca pe-un glonte de aur.
(Înghețarea cuvîntului în țurțurile unui
înțeles. —
decăderea fructului în dulceață —
„beznă interioară, privațiune și renunțare la
orice însușire")

Aș putea să rup limbile ceasului și să scriu :
„oricum e mai tîrziu decît crezi..."
Să mă las privit de obiecte. Descris.
Sfîșiat de lipsa lor de înțelegere pentru mine
Dar alifiile nopții s-au dus. Spre ziuă
un herpes de raze pe buza unei cupe de-ar-
gint
trădează spaima de-a privi cerul
ca pe un creier geometric străbătut de-o du-
rere conectată la univers.

Aș putea să-mi prind la urechi
nu un cuvînt, ci un belciug de lavandă asur-
zitoare.

Fără glas, pe cîmpul de altădată —
în fața razei verzi a firului de iarbă
aș putea să îngenunchez ca în fața
altei vorbiri.

TRAIAN T. COȘOVEI

SIMPLE ENUMERĂRI

Poezia
ca mod de a-ntrerupe
frustrările.
Poezia făcînd cu ochiul,
nurlie.
Poezia care emite triluri
senină
prin gratiile de la colivie.
Poezia ca hrană
înlocuind proteine.
Poezia cu frișcă și moț
trandafiriu
pe care hulpav mă reped
s-o mănînc
cu mult înainte s-o scriu.
Poezia
drogul meu zilnic,
tranchilizant, afrodisiac și
biostimulator.
Poezia de pe urma căreia zac
dar nu voi putea niciodată
să mor.
Oh, poezia ca substitut
al realității
Poezia de dragoste în lipsa totală
a ei,
cînd se dilată Imaginația
și se dublează
iar la o adică se poate tripla.
În ceea ce mă privește însă
recunosc umilită
că, la un milimetru de, se oprește
și nu ajunge deloc
pînă la.

DANIELA CRĂSNARU ■

SEMNUL

Fiecare să aibă cal și să-l călărească,
Să aibă sabie și s-o ascută.
Să aibă coif și să-l lustruiască.
Să facă zilnic exerciții de gimnastică,
astfel ca mușchii să nu lîncezească,
să fie elastici. Zilnic trei ore
să se dueleze în fața oglinzii,
ca mușchii să nu lîncezească și să fie oțeliți,
Să-și ia un șoim și să vineze cu el,
în fiecare miercuri și vineri.
Luni să se îmbete și să-și muștruluiască
nevasta și copiii. Simbăta seara
să-și viziteze amanta și să rămînă la ea
pînă duminică la prînz. Duminică după masă
să stea cu mîinile sub cap și să privească-n
tavan.
Iar la primul meu semn să fie gata.
Și acesta e semnul !

NICHITA DANILOV ■

DE SOLITUDINE

Să stai pe o piatră de rîu
Cu mult mai ascuțită decît închipuirea morții,
Nepăsarea să te pătrundă pînă la oase.
Din apă să răsară acei mici monștri, acei
Mici spiriduși, acele spirite
Însetate la culme de
Privirea ta înghețată.
Pe rîu plutind, ei vor închipui un joc
Jucînd tontoroiul pe mîna ta albă.
Vor cerși o scînteie din ochiul tău rece,
O fărîmă din cugetul tău
Ce sună-răsună în pădurea codalbă.

Apoi vor pofti să-ți golească ochiul de lumină,
Creierul de cuget,
Făcîndu-ți reverențe în timp ce
Tu stai pe o piatră de rîu cu mult mai ascuțită
Decît
Închipuirea morții.

IOANA DIACONESCU ■

MULTIPLUL UNU

Văditului îi place să se-ascundă
în miezul zilei și-n știute locuri
eon uimit arzînd într-o secundă
cu-nmiresmat-multicolore focuri.

atît-de-aproape-atîta de departe
că nu există zonă sau exemplu
să-i nalțe dincolo vreun cer aparte
sau să-i anunțe învierea-n templu.

intim triunghi modelator dincoace
de lucruri garantîndu-le putința
de la văpaia lui care le coace
să-și pună-n paranteză neființa.

– așa ni se năzare în asedii
mereu pîndit de somnuri asasine
răsfrînt la trecerile lui prin medii
multiplul Unu diferit de sine.

ȘTEFAN AUG. DOINAȘ ■

BAT CLOPOTELE-N DISPERARE

La trecerea lui Marin Preda

În clipa de cutremurare
rîzi Gropare, plîngi Gropare

Se-ntunecă soare pe soare
plîngi Gropare, rîzi Gropare

Bat clopotele-n disperare
plîngi Gropare, rîzi Gropare

Zac filele din calendare
plîngi Gropare, rîzi Gropare

Trece coasa de-a călare
rizi Gropare, plingi Gropare

Cade zăbranic pe zare
plingi Gropare, rizi Gropare

Cine-apune mai răsare ?
rizi Gropare, plingi Gropare.

Plingi Gropare, plingi Gropare
cine-apune nu răsare

Clipa-i de cutremurare.

NICOLAE DRAGOŞ

MĂSURĂ

Cînd nu mai ştii nimic
spre cine oare ţi se-ndreaptă întrebarea ?
Vrei lucrurile de la capăt să le-apuci. Şi
caută o măsură
pentru starea în care dintr-o altă stare vrei
să urci.
E o poveste ce-o îngînă marinarii cînd stau
în radă
şi-i cer senin şi pescăruşii vin şi stau
grămadă. Doar unul
e nemulţumit de zborul lin. El pare să nu
obosească niciodată
şi nu conteneşte să facă viraje ce-ţi taie
suflarea. El vrea
să fie cel mai bun din ce are marea. Şi ajunge
să fie
în stolul său cel mai bun.
Încearcă atunci imposibilul : zbor cu
înşurubare în neant.
Forma nebună de pene se sparge de-o
stîncă, iar nemulţumirea-i
ajunge-ntr-o lume unde e încă cel mai
stingaci. Şi o ia
de la capăt. Pe ciocul făcut pentru vînătoarea
de peşti
curge sudoarea. Aşa cum pe ţărm curge
marea. Nici nu eşti
dacă doar pentru a-ţi umple burta cu peşti
ştii să zbori. În lumi
tot mai înalte va trebui să mori. Rana ta,
pescăruşule,
se vindecă-n nori.

ION DRĂGĂNOIU

FENOMENUL TÎNĂR

M-au oprit şi mi-au spus :
Lucrarea timpului n-ai cum s-o înţelegi.
Iată, plopii risipesc aur pe cîmp,
Păsările călătoresc totdeauna spre soare,
Florile se retrag în seminţe
Şi toate se întorc de unde au plecat
Să-şi rostească imnul cel pururea nou.
Au spus : poţi observa însuţi
Că mersul tău e mult mai încet.
Îţi slăbeşte vederea.
Tot mai rar te încumeţi să cînţi.
Şi tot mai greu te decizi
Să mînuieşti uneltele ce te puteau consacra
Fenomenului tînăr.

Au spus : anii sînt ireversibili,
Se constată că-ţi place amurgul,
Că te uiţi la lucruri de parcă nu le-ai vedea,
Că te încurci în alegerea drumului.
Semnul tău e acum îndoiala
Şi ezitarea.
Au întrebat : ce asculţi mereu cu încordare ?
Şi toamna ce-ţi lămureşte ?

Am spus : pretutindeni se văd izvoare şi taine.
Ezitarea mea e bucuria
De-a discerne cele ce vin din curgerea
vremii.
Urmăresc călătoarele spre sursele soarelui,
Ori aşteptarea seminţelor, mirîndu-mă
Ce lumină se face în lume cînd poţi să visezi
Şi ce tînără umblă femeia
Printr-un gînd de demult.

ANGHEL DUMBRĂVEANU

ACVILONUL

În munţii Retezat bate un vînt
numit Acvilon. Vînt de sub clopote.
Vînt al miazănopţii eterne.
Vîntul acesta e numele meu.
Întunericul pe care-l laud, cel înstelat
Cel puzderiind de spuzele
fără de moarte,
Întunericul acesta are în el, înzăuat,
chipul meu.
Neînfricoşat sînt de licărul ochilor
Acelor lupi care, din munţi mă scrutează
În viscolul văii din care cu fală
descind
Ca nimeni altul iubind înflorirea şi vara !
Însetat dacă sînt, licăreşte în mine
Galacticul roi al izvoarelor.
Binecuvîntat fie somnul cîmpiei în care
Necumpătarea şi dorul de lanuri mă-nfrînge !
Zările de care ochiul se izbeşte şi cade
Ca golul unui munte, în umbra din rîuri.
Tronez peste piscurile iubite de vulturi
Şi suferinţa izbirii din ele
Îmi nemărgineşte aripile. Obîrşia mea
Este în respiraţia sacră
a patriei, acasă la ea.

EUGEN EVU

NINSORI LA CLOPOTIVA

Dar astea nu-s ninsori, iubito,
sînt lacrimi plînse de poet
bat clopote la Clopotiva
în turla cerului încet.

Ding-dong, auzi-le cum sună
prin noaptea veacului de fier
m-aş căţăra pînă la ele
pe dalbe funii de eter...
M-aş tot sui şi m-aş tot duce,
au, lume scoasă la mezat,
mi-aş da cămaşa pe tarabă
pentru un fulg imaculat.
M-aş tot sui şi m-aş tot pierde,
lume fardată cu monezi
pe-un fulg m-aş vinde într-o piaţă
la traficanţii de zăpezi.
Dar astea nu-s ninsori, iubito,
sînt lebede murind încet
bat clopote la Clopotiva
trase în taină de-un poet...

IOAN EVU

BUSINESS

Am auzit că un turist din America
a descoperit încă o afacere a secolului
– iată, se mai poate, în acest secol colcăind
de afaceri –
plimbată cu aldine-n ziare
organizată la centimă, totul OK
înfloreşte afacerea cu pămînt românesc
emigranţii din Ardealul chezaro-crăiesc
îşi retrag lacrimile din bănci, cumpără
saci etanşi de ţărînă
pentru a căptuşi morminte de pe malul
oceanului
rudele vin la ceremonia funebră
cu ceva mai multă linişte
avem o patrie, spun ei, pămîntul de-acasă
veghează în somnul morţilor noştri
amintirile, iarba, frunza, sunetul
cea mai mare durere devine
leac pentru somn
cumpăraţi pămînt românesc
de la firma cutare şi fiii
banul circulă pe autostrăzile unui sentiment
adevărul împuşcă tragic auzul
pămîntul din delta fluviului Missisippi
îngrămădit în saci noi-nouţi
curge spre cimitirele fără ţară
nici în numele morţii, munţii Carpaţi
nu se mai pot muta înafară.

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ

SCUFA

Bătrîn ca Falstaff, port, cînd dorm, o scufă
Moţată ca un uger sterp de vacă –
Bonetă frigiană traco-dacă –
Portretizîndu-mi, flasc, grandoarea bufă !

Ca viţeluşa de viţică seacă,
Mă vîr cu botu-n ţîţa ei burdufă
Şi morfolind-o-i sug din buze-o mufă,
De sete şi de foame-n somn să-mi treacă !

Iar, cînd mă scol, simt falca mea hirsută,
Cimpoiul de bufon, surpat pe-o geană
Şi-mi pare-o mutră foarte cunoscută
De pe columna dacică, traiană !

Şi dacă--i bal – îmi zic – păi, de ce-i bal ?
Nu-s eu – străbunul meu ? ! Nu-s Decebal ? !

TUDOR GEORGE

„POETUL"

Vino, naşte-te din cine vrei tu,
din datoria de-a veni : fă lucrul tău
Decum răsare soarele, pînă apune ;
Vino, născîndu-te din pasăre,
Din floare, din sămînţă, din fecioară ;
Pe cel dintîi l-au alungat cu pietre
L-au răstignit pe la izvoare ;
Şi i-au vărsat lichidele primordiale :
Dunga de sînge şi umori
Se vede şi-acum băloasă pe planetă –
Ca un fitil arzînd spre dinamita
De sub această lume mult îngăduită :
Pe vărsătura de oţet şi fiere
Ţîşnită de sub coasta ruptă de lance
Se-arată îngrăşarea seminţiilor
În viermuială.
Vino, naşte-te din ce vrei tu,
Fă lucrul tău de cum răsare soarele,
Pînă apune ; zădărniceşte-te şi tu,
Cel aşteptat de mii de ani :
Popoarele, sorbind din blidul lor de sînge
Se-ncaieră nesăţioase, se ling
Pe degete – cele mai mari
De sîngele frăţesc al celor mici :
Cei puternici îşi şterg cu dosul
Păroasei labe, gurile murdare
De sîngele celor mai slabi.

Vino, naşte-te plîngînd, din cine vrei ;
Calcă neputincioasa lor înţelepciune
Ce trece-n om stricată încă din sămînţă
Şi-n laptele de mamă al trădării ;
La pieptul tău adună-i pe nemulţumiţi,
Progeniturile-s îngenunchiate
La idolii părinţilor înşelători :
Deşartă-le, tu, sîngele cel acru
În care colcăie sămînţă lacomă,
De viaţă pîngărită, de dorinţi fără blîndeţe
Şi venele le spală şi zvîntă-le
La soare : şi corzi de liră
Fă-ni-le şi oasele deşartă-ni-le
De acel nămol stricat –
În care aud foiala neadormită
De fapte-nrobitoare şi-aţîţări –
De mii de ani ai speţei noastre
Această crîncenă fiertură, ca bulionul
Creşte şi adaugă fărădelegi
În eprubetele unui laborator
Unde virtutea e ciumată
Iar dacă nu te părăseşte tribul
Te urmăresc în sînge-asupritorii ;
Din sinea ta îţi ies în cale
Şi răbdători te nimicesc, pe cînd
Îţi vine rîndul.

O, adă-ne iertarea de părinți
Uitarea datoriilor nedrepte
Și-a adevărurilor în care ne-am născut :
Taie legătura ce ne robește
La sufletele lor ;
Cînd noi strigăm și plîngem
Prin cetate, pe sub fereastra libertății
Ies bătrînii la catedre,
Buhăiți de somnul scîrnav
Și de petrecere în patul
Acestei fecioare mincinoase : slujnică perversă
Pe care-o pipăie stricații
Și vin cu labele acrite de sudoarea-i
Să ne mîngîie pe cap : ne cumințesc ;
Ne tîmpim de stranla ei transpirație,
O slugărim la babalîci
Și după uși o-nghesuim,
Cînd Libertatea e de vîrsta noastră ;
În patul cald al travestiților
Ne fascinează : iar din această deșuchere
Nasc profeții și cei ce cîntă
Pe grămada de gunoi a lumii...

Vino, naște-te din cine vrei tu ;
Zădărnicește-te, sleiește tu sămînța
Din care cineva tot se va zămisli :
Află că n-ai pe cine să te răzbuni :
Ei sînt bătrîni și au dreptate
Căci sînt bătrîni : o-nvățătură
Bine scîrnăvită ne hrănește ;
Sînt bine coapte fructele de anotimpuri
La astrul mincinos ;
Ei se cunosc de mult unii pe alții,
Își dau preț și laudă, cu cît se știu
Mai pîngăriți și prinși în fapte crîncene ;

Vino, naște-te, din floare,
Din sămînță sau femeie ; murind
Fă-ți lucrul tău de dimineață
Pînă seara :
Cea mai frumoasă fiică a cetății
Va fi zvîrlită-n patul tău
Să te cumpere tagma jefuitorilor
Dar eu mă rog de moarte tînără,
Mie celui neascultător
De povețe : să mă sfîșie
Poporul miniat de adevărul meu ;
Să rupă, cel supărat de adevăr,
Carnea poetului cetății.

Ci eu tot voi striga pe cel născut
Cînd cad meteoriții ;
Să vină să-și ridice lumea împotrivă,
Părăsind învățătura de-a gata ;
Un fiu legitim, nelegitim
De care poporul tată să tremure,
Să-ntîmpine cu teamă pe fiul salvator ;
Ci eu tot voi striga plîngînd
Spre cel ce va veni :
Gata să mor strivit de pietrele voastre,
Învățîndu-vă la nesupunere ;
Arătînd cu degetul lingăii
Ce-au lins picioarele poporului
Să-i poată lua mierea și laptele.
Numai poeții trebuie știuți de frică –
Ei nu sînt nebuni ; ei își iubesc poporul
Cu prețul vieții : cei prea sătui
Nu mai poartă grija patriei –
Și se văd popoare tot mai lașe
Punîndu-și cîntăreții la-ngrășare.

Poetul este cel ce vine și nu-i lăsat
Să-și ducă rostul pîn-la capăt :
El doar începe ;
Poetul pune totul la cale : dar nu înfăptuiește –
Căci faptele sînt lucrul omului,
Dar dacă-l iartă de gimnastică
Și exerciții militare –
E semn că i s-a dat să scrie
Catilinarele cetății,
Vino, naște-te, va zice poetul
Cu fața către pîntecul rodit
Al patriei. El se strigă pe sine ;
La cîntecele sale, vin bărbații salvatori :
Aceștia lucrează de dimineață pînă seara
Și-a doua zi, el plînge după altul ;
Poetul este miel de jertfă –
Pe piatra templului să-i curgă sîngele ;
Să bea mulțimea. Să rămînă
Patria însărcinată. Dimineața
Să se nască bărbații politici.
Pentru aceste datini, supărare nu-i,
Nici din partea celor ce conduc,
Și nici dintr-a cetății.
Poetul doar așa știe c-a fost pe lume
Din sîngele-i, născînd bărbații salvatori.

ION GHEORGHE

CĂDERE-N TIMP

casa grădina și cîmpul
mocneau într-o tainică spuză
sîngele-ncet l-am lăsat să se scurgă
pe subt ușa cu piedica pusă

în căldura suportabilă irosit
în întunericul cu lumina mică
îl auzeam lipăit pe coridoare
de-o trandafirie gură de pisică
era secetă era foamete
și-n care mileniu și an
mai eram mai trăim
încercări de zbor
cu aripa lipsă
pînă-n tavan

GRIGORE HAGIU

DINTRE FURCI

Cine-mi dă aurul în care
Bat sfinte chipuri la obîrșii ?
Tăcere ! De sub rîuri clare
Vin din adîncuri Agatîrșii !

Nu clătinați prin Detunate
Trudita umbră care suie
De sub lămpașe clătinate
Un munte sîngerat în cuie.

Prin cite veacuri întrebară
Aceleaşi fluiere nebune
Bătute-n cercuri şi ciubară,
De-i slobod jalea să-şi mai sune ?

Porumbul măsurat în cupe
Dinspre Cimpia Transilvană,
Mai curge parcă să astupe
În asfinţiri cereasca rană.

Căruţe-n loitrele lăsate
Îşi scutură pe drumuri finul
Le mai aud şi-acum prin sate,
Cînd uruitul lor îngînu-l.

Se prevesteşte dunga Roţii
În cercuiri de trunchiuri nalte...
Pe drum de ţară calcă Moţii
Pietrişul lumii celeilalte !

Dar Horea-i dus, adevăratul,
Şi-ntîrzie de-o iarnă lungă.
S-a dus cu jalea la-mpăratul
Şi-i mult pînă ce-o fi să-ajungă !

Şi bate-ntunecatul ornic
La Bălgărad să ducă veste
Cum în păduri tilharul gornic
Scorni că Horea nu mai este.

Hei, mare-i clătinarea minţii,
Şi judecăţile-s nedrepte !
Cînd luna-şi scutură arginţii
S-aud cătanele pe trepte.

Pin-la-durarea lor cum urci-i
Prea mare blăstem, împărate !
Nu vezi cum vin la Dealul Furcii
Mulţimile înfiorate,

Cum duce Mureşul la vale
Peste boabele de sînge,
De răzbunare şi de jale,
Un neam ce nu mai poate plînge ?

Şi peste-al timpului troian, cu
Durerea ţării înşelate,
S-aude fluierul lui Iancu
Prin apele cu valuri late.

Stirnită-i ţara, nu se lasă,
Din veci cu vatra ei vecină,
Tribunii lui întorşi acasă
Nu-şi află vorbă şi hodină.

Să doarmă nu le vine-a fire,
În amăgiri nu-i prins nici unul
Cît sus la Ţebea-n durduire
Se scutură-n văzduh gorunul !

Cu-nfricoşatele zăranii
Se-arată munţii-n depărtare,
Şi în tăcerea lor, ţăranii
Înalţă ruguri şi altare !

Mai lasă-n stinsa lor credinţă
Cenuşa unei lumi, stăpîne,
De aşteptări şi suferinţă,
Din tot ce nu le mai rămîne.

Mai lasă-le şi lor o vreme,
Şi tulnice, să spuie multe,
Cît va mai fi cine să-i cheme
Şi cine-n lume să-i asculte !

ION HOREA

VELĂ SFÎŞIATĂ

Sună-n vînturi pana
păsării, prin larg
velă sfîşiată
fără de catarg.
O privesc cu spaimă
ca pe-o piază rea,
căci din mine piere
ce-a pierit din ea.

Sînt şi eu ciuntitul
de un vînt iscat, —
ea, de vînt născută,
eu, dintr-un păcat.

HORVATH IMRE

CARPAŢII SPRE MARE

Muntele-ncărunţit de întrebări
Îmi ascuţise gîndul ca o spadă,
Brazii aprind făclii şi luminări
Peste o-mpărăţie de zăpadă,
Şi peste noaptea care stă să cadă.

Lumina mai atîrnă de o rază
Ce-o îndoiam ca pe-un stilet în dinţi,
Albastră-i marea-n ochii mei cuminţi
Ca un imperiu care mai contează !

Ci, care-i drumul înapoi acum ?
Nu se mai poate curge spre izvoare,
Cînd trupul tău de flăcări şi fum
Chiar peste trupul mărilor dispare :

Numai nisipul mării simte cum
Chiar muntele alunecă spre mare.

NEGOIŢĂ IRIMIE

DECOR

de cînd vrei moarte să m-alungi
m-ating de cer ca de-un cuvînt
din care-am lunecat în gînd
ca dintr-un ou cu ceţuri lungi

la urma-urmei cine sînt ?
cîtă durere-i în cătușă
cît întuneric într-o ușă
cîtă ființă e-n mormînt ?

m-am învățat să cresc altoi
țepoși în subțioara fricii
precum securea dă delicii
pe gîtu-atîtor falși eroi.

de cînd sînt pregătit de zbor
se-atinge carnea de cuvînt
balanța mea-i mai mult pămînt
grăunții ochilor mă dor.

asemeni unui vînător
mă-nchid în asprul meu decor —

cînd moartea totuși sparge țarcul
scheletul meu destinde arcul...

GHEORGHE ISTRATE

ORNAMENT ALES

Zăpada n-am dorit-o ca astăzi
niciodată
Zăpada sau pe tine-n hermină sau
albastru,
M-am săturat de toamna cu suferindul
astru,
Pîlc, să se-nșire-n parcuri dantele de
zăpadă !
Palidități și hărți de mucegai pe ram
Mă-nvăluie solzos și-mi vîntuie săgeți,
Pîndesc cu jind în geana ursuzei
dimineți
Să-mi bată mai cristale, cu litere, la
geam.
Chem fulgii sunători, uniți, să-i
măgulim,
Ninsori înaripate din cer metalizat,
Purtînd peste banchize mîntuitor sublim,
Ninsoarea sau pe tine, iertînd, te-am
așteptat ?
Zăpezile solare din portativ celest
Cu voci imaculate îmi decantează-n
vers.

AL. JEBELEANU

PE O PICTURĂ DE NAGY IMRE

Să recoltăm, trebuie să culegem totul,
Chiar și cuvintele. Nici un cuvînt,
nici o fărîmă de grai pe cîmp să nu
piară,
Un fleac de-ar fi nu ni-i prisos.
Patruzeci de mii de zile
și patruzeci de mii de nopți de-ar ploua,
arca nu ne va fi atinsă
de vreun reproș — bulă de aer.
Vor seca apele.
Și se va usca noroiul.
Iar atunci, din cuvîntul salvat,
din cuvîntul ce ni l-am păstrat
renaște-vom întîiul bob de grîu,
de nu vom putea trăi din vorbe
mai departe.

KÁNYÁDI ȘANDOR

APĂRÎND COPACII

Nu ! Să nu rănești copacii —
căci strigă, sau amuțesc de tot,
iar înserarea li se scurge ca rîul,
și copacii nici nu se vor șterge de ea :
ei își închid în trunchi cîntecul ;
dintre frunze le va dispare foșnirea ;
o, și crengile scrisori nu vor mai scrie !
Ține minte : copacii răniți nu mai au nici
un sens ;

mai bine doboară-i din rădăcină —
doboară-i !

KISS JENŐ

în românește de Dim. Rachici

PREMONIȚIE LA GÎNDUL DE A FI UMBRĂ

Fire de iarbă plîngînd în lumina soarelui
cu dulci lacrimi pierdute în fiecare
noapte pe un obraz de copil
așa cum am fost alergînd pe cîmpie

nici mîine vai nici mîine
tu nu vei cobori aici lîngă mine
aici cu aripile scînteietoare
o nu vei cobori în ipoteza păcii.

îmi va spune mama că nu totul
e zadarnic tatăl meu va schița
un gest de protest
la porunca divină un gest.

o floare adică floarea soarelui
adică soarele coborît în lume
iată natura sacră a lucrurilor
sămînța trebuie să moară în pămînt

tu însă rătăcești cu un nor
deasupra cîmpiei un copil cu lacrimile
uscate pe obraz se roagă de tine
tu nu vei cădea niciodată și nu vei muri
sfîntă umbră.

DAN LAURENȚIU

PLOAIE DE NOIEMBRIE

Pe stropii de ploaie ca pe fire de telegraf
m-aş căţăra pînă la cer să-mi caut dragostea

Norul dacă respir acum în el
mă-nvăluie în aburi de meleaguri necunoscute
ca îngerii.

Numai în luna cu ceaţă
simt mîngîierea îndepărtată a pămîntului,
numai în luna ploilor
pot rupe legăturile sunătoare ale înaltului.

Vine iarna,
Noaptea îmi doresc linişte, linişte,
Vreau să ascult
cum vibrează creanga
pervazul
palma,
inima
cînd vor legăna primul fulg cu străveche mireasmă.

LASZLÖFFY ALADAR ■

AVEŢI GRIJĂ

Pămîntul ţării mele nu este numai ceva din afară
Pămîntul ţării mele este şi-n creierul meu
Acolo rodeşte bine şi-n anii cînd îl uită
Şi-n anii cînd îl bate Dumnezeu

Acolo seamănă cu materia mea cenuşie
Intens populată de îngeri şi păsări sfinte
Acolo nimeni nu se bate cu el în piept
Şi nimeni nu-l minte

Acolo spicele se coc la vreme
Acolo nu rămîne porumbul neculeş
Acolo este loc şi pentru culegători
De acolo din cînd în cînd ies

Gînduri curate ca fluturii albi
Să fie mai frumos şi afară
Acolo rămîne din cînd în cînd
Un gol nesfîrşit şi-o durere amară

E ceva care începe să mă nelinişteascǎ
Mi-e frică pentru mine, se petrec mari schimbări
Aveţi grijă de creierul meu înfierbîntat de durere
Aveţi grijă de pămîntul roditor al acestei ţări.

ILEANA MĂLĂNCIOIU ■

ALBA IULIA

Numele tău de fecioară — albă iulia — îl ridic
mereu între jug şi uimire ;
nu trebuie să-mi ascunzi absolut nimic,
adun secvenţe, voit uitate, despre Unire.

Tu eşti focul ce mi-ai dat căldură
şi rană grea şi plîns peste măsură.
Nu, aici nimic n-a fost întîmplător.
Mihai Viteazu-i o colină
pe care s-a înfipt adîncul zbor
fagurele tău — limba română.

Nestrămutarea noastră-i o fîntînă
din care naşteri curs-au ne-ncetat ;
ne-nduplecarea Horii ni-i stăpînă
abecedar în dor multiplicat ;
răbdarea Iancului e stîncă
ce-o urcăm mereu cu gînd curat
şi ce altar mai sfînt să fie-n lume
mai aspru lăcrimat, mai cald şi mai rîvnit,

ca Unirea ce-a închegat un nume
cum primăvara muguri pe pomul înflorit.

Să nu-mi ascunzi nimic, atîtea pete
pe-obrazul ars căzut-au între timp ;
fiului tău îi e de-apururi sete
de-adevăr o patrie ţesută-n nimb.

ION MĂRGINEANU ■

LICITAŢIE

Casa părintească vîndută la licitaţie
După cum rezultă din ultima citaţie :
Două camere, grădină şi loc de fîneaţă pustiu...

Doamne, fă-mă din nou, să fiu viu,
Să pot recupera sau măcar să asist
la acest negoţ neînchipuit de trist.
Deci nu voi mai avea nimic decît un apartament

Plătit lună de lună consecvent
Pînă în anul două mii...
(În curînd n-o să aveţi de la cine lua banii, copii... !)

Eu am să fiu mort. Atît de mort, încît
De numele meu o să se vorbească urît,
Se va zice că am fost un ins fără sens
Care a compus poezii şi-a trăit prea „intens".

Se va zice că n-am fost în stare
Să iau casa părintească din nepăsare.
Deocamdată sînt viu. Casa s-a vîndut...
Jumătate din mine e iarnă şi lut,
Jumătate nici n-are preţ,
Deşi străbunicul meu a fost stareţ la Rămeţi.
Ce-aţi zice voi, prieteni puţini, dacă-ntr-o zi

Lumea s-ar săvîrşi
Scîrbită de faptul că un biet poet din Ardeal
Nu şi-a putut salva casa părintească
Proptită ca o nădejde în coasta unui deal ?

MIRCEA MICU

VIZITĂ

cioc-cioc-cioc cine-i eu zise
intră o femeie numai voaluri mătăsuri
mă-nvălui un parfum de la pachet
pe cine căutaţi, aţi greşit
ba s-avem pardon eu vin de departe
mai bine fă-mi o cafea.

vă rog o să am scandal cu soţia
nu suportă să primesc vizite în lipsă
fă ce ţi-am spus nepoliticosule

pun ibricul pe aragaz o vreţi
mai dulce să fie tare zise ea aprinzîndu-şi
o ţigară kent fumezi nu mulţumesc

ce-ţi mai face bătătura de la degetul mic
mă fac că n-aud de unde dracu ştie
ia spune te mai balonezi des
torn zaţul în ceşti n-am cafea
turcească în casă nu te mai fandosi te faci
că plouă

nu-mi răspunzi la complimente

scuzaţi eram atent să nu dea-n foc
eşti fudul de ureche ai grijă cînd mai vin
pe aici să fii pregătit

îi ţin blana un freamăt viu simt
între degete mă furnică un fior din creştet
în tălpi

mă uit în stradă nimeni

MARIN MINCU

UN ŢAP

Ţapul numit Tache
vine la mine şi-mi face semn cu capul
să-i dau cîteva prune.
Na, mă, sînt verzi
na, sînt acre, îţi string gura.
Ţapul Tache cu gura pungă
îmi cere-n continuare prune.
Na, mă, cît ai cîntări tu
în ochii unui geniu ?
Na, mă, sinuciderea veselă
mestecă prune.
Departe în vale o lume plînsă
departe în vale remuşcarea unui cuvînt
lucid.

Na, mă, ţopăială uşoară ca spirtul
na, mă, drace cu coarnele ude
na, mă, risc inutil care-mi lingi palmele şi
rîzi

na, mă, prostie care te roteşti
în aerul sumbru şi animal
al trupului meu
na, mă, gură-cască
na, mă, libertatea mediocră
na, tremure care te-ndepărtezi
în salturi mari, elastice, ferindu-te
să n-atingi trupurile-nsîngerate ale geniilor
risipite în iarbă.

FLORIN MUGUR

DIN MIEZUL SUFLĂRII

— Ascultă-mă,
îmi spuse şuierînd
limba lui despicată.
Te rupi de gînd
spre a intra în gînd
şi drumul tău
spre visata splendoare
e doar sîngerare.
Pasul trecătorului
se stinge în auz
cînd bătaia clopotului
anunţă o nouă durată.
Din miezul suflării
creşte tăcerea
şi flacăra ierbii
răzbate din piatră.
Înfrînt este începutul
şi sfîrşitul este înfrînt
la rîndul său.
Prin strîmtoarea luminii
Curge Rîul Negru
spre hău."

Aşa cuvîntă lunecînd
spre peştera
din slavă.
La gleznă purtam
fără să ştiu
muşcătura lui de otravă.

ANAIS NERSESIAN

DESCRIPTIO TRANSILVANIAE

Duh de dincolo de codri, mai încoace-nsă
de inimi,
tresărind sub iezeri tainici, blînd omăt de
stele-n crinii-mi
tu de dincolo de creste tremurate de
brînduşe
cu cerneluri de altare scrise-n zare de
arcuşe,
vast tărîm al aurorii străjuit de schiptre dace
unde piatra-nsîngerată murmură doar dor
de pace,
unde Decebal ţişnise dintre fulgere şi jepi,
tu neînvinsă sub coroane de jeratec şi de
ţepi,

nezdrobite nici **de roata crailor** cu sorți nebuni,
Transilvanie de suflet și ocean de vechi furtuni
gropile-ți de var nestinse cu-osemintele străbune
ard ca un **memento mori**-n asfințituri de cărbune
pe cînd sorii tăi în piatră dospesc geme carpatine
și-mi răsfring talaz de vise, codri, mare și rovine,
tu torent de aur dulce șerpuind adînc sub țară
pe sub masa mea de vise, clocot scînteind, brățară
cînd vecia ta cu cerul și lumina se măsoară !

VASILE NICOLESCU

JURNAL

Vino acasă : ne așteaptă pe pășuni
Berbecii albi cu coarnele răsucite
Ogorul curat pe care nu au căzut
    încă semințele acestui veac,
Levănțica înflorită, aburul de argint al bucuriei.
Vino acasă, este foarte tîrziu în lume,
Vino acasă, vom îmbrăca haine de lumină
Și în bibliotecă vom călători
Prin praful de aur al Romei,
Vîntul va bate clopotul de seară
Vino acasă.

MARA NICOARĂ

BĂTRÎNUL AED

Era cerul negru și jos.
Greierul negru și mai jos
lucra cîntînd la negrul lumii
împlinindu-l.
Purtam o flintă pe umărul drept,
uitasem că am o flintă...

Pielea mi se-nfiora pe trup
și părul pe brațe mi se zburlea
ca unei cățele sălbăticite
gata de mușcat.
În mine cînta fără să-l pot stăpîni
un foarte bătrîn aed
și cîntecul lui era ca un tunel
și duhnea a mucegai și veșnicie.
Cînta bătrînul aed cum cîntă suferinzii
cu un deșert de uscăciune în gură,
cu un tremur de viață ce pîlpîie doar
și se muncește cu moartea.
Cînta aedul delirant iar eu așteptam
să treacă, în urmă să mă lase,
cum lași un stîlp de hotar,
o fîntînă, un drum pentru alt drum
și mergi unde te cheamă ființa.
Cînta aedul, lighioanele-și schimbau
în jurul meu părul și pielea ascultînd,
păsările se păduchiau pe umerii mei cu plăcere
ca pe o creangă groasă de stejar puțin curbată,
doar greierul negru și surd nestingherit își vedea
de țîrîitul lui.

Cerul negru și jos, atît de jos
încît își plimba întunericul
prin părul meu ca printr-o pădure,
îmi era greu și transpiram.
Mă stăpînea aedul cu cîntarea lui
și stăpînit eram de toate ca de-o vrajă.
Am detunat cu flinta în negrul lumii,
uitasem că am o flintă...
A ieșit luceafărul și s-a ivit dimineața.
Purtam o flintă pe umărul drept,
pielea mi se-nfiora pe trup
și părul pe brațe-mi se zburlea.
În mine cînta fără să-l pot stăpîni
un foarte bătrîn aed
și cîntecul lui din liră ieșind
povestea despre destine și oameni
și nu mai pleca.

ION POPDAN

UN FEL DE POVESTE NESCRISĂ

Ai ieșit pe coline să cauți ramuri de măceș
scaieți insomniaci, petale noctambule
crengi de pin, ferigi ruginind în ierburi
ca piesele unui motor abandonat.

Deodată vezi bobițele-acelea de sînge
sticlind printre spini, cobori malul abrupt
și simți că niște mîini îți prind haina
de catifea întunecată și trag de ea fără milă.

Te smulgi cu un strigăt degetele te lasă
într-un tîrziu după ce ți-au zgîriat obrazul,
mai bine ar fi rămas acolo captiv
ca într-o lacră sub ploile toamnei.

Stîlpii negri pe care se cațără hameiul,
proprietatea fabricii de bere. Și-o casă pe
dealul terasat unde niciodată n-ai să intri
așa cum niciodată n-ai să scrii povestea promisă.

ADRIAN POPESCU

DACĂ POETUL TACE

Dacă poetul tace, nu înseamnă
că are cuvintele duse la reparat :
dacă tace poetul, nu înseamnă că
i s-a ridicat autorizația de spus adevărul.

Dacă poetul tace, nu înseamnă că
se poate spune orice în limba aceasta,
că se pot mulge silabele, că se poate
goli vreo idee de sensuri. Dacă tace
poetul, nu înseamnă că-i puteți vinde
soclul de pe faleză, că puteți
să-i tîrîți în pădure iubita, că
puteți bate toba pe pieptul său,
că puteți priponi dobitoace de umbra
frunții sale de ape. Dacă
poetul tace-n continuare, nu înseamnă
că vă puteți îmbrăca în cămășile lui
arzătoare, nu înseamnă,
nu înseamnă că e cazul
să-i arătați unde-i gura. Dacă

poetul tace, nu
îl siliți să vorbească. Poate chiar
în momentul acela el traversează
în taină cel mai cumplit
adevăr.

VASILE PREDA

O NOAPTE

Citesc cuvintele scrise cu mîna
pe hîrtie înainte de moarte
un creion spune totul despre noi
o noapte se lasă

Ajunge un ac pentru a trece dincolo
prin hîrtia subțire
prin cuvintele moi
prin tine prin mine
prin noi amîndoi

Stai în picioare acolo-n adîncuri
ca o literă albă în noapte
alfabetul din care-ai căzut
e necunoscut e departe

NICOLAE PRELIPCEANU

MIINE

Să asculți cum plouă și-mi destramă frica.
Ești mereu plecatul revenit spre toamnă.
Sinucideri oarbe din ziare strigă,
Cucuveaua cîntă sau mai plînge-o
doamnă ?

Trecerea spre taină ducă-se aproape.
Osia luminii scîrție și-ntreabă,
Unde se înclină sufletul cînd crapă
Nuca amăruie sub privirea-ți gravă.

E ascunsă vestea neiubirii frînte,
Laseri prinde-n spectru mîngîierea mea.
Ocolind prăpăstii corbii se aruncă,
Negura bîntește stăpînind ce vrea.

Dăm răgaz absenței, ea te știe aspru.
Insomnia fie cearcăn rupt de vreme,
Ai s-auzi cum moare clipa-n deznădejde
Și sărutul nostru o să ne mai cheme.

Vîntului molatec, frunzele-i sînt roabe.
Miine e uitare și vei fi departe,
Lasă-mă străine, somnul să ți-l apăr
Însemnînd tăcerea pe un colț de carte

IOANA PROCA

PĂCATUL

Tinerețea mea s-a oprit în roata fîntînii —
Își vede aburul răsuflării pe cercul gălеții
umede.
Și deodată aburu-ngheață și deodată
Se-aude ceva căzînd cu zgomot în apă —
De-acolo să fi răsărit asemenea irațională
minune ? —
O vară capricioasă și-un imprevizibil bărbat
Se măsoară lung cu privirea.
Pactul este-încheiat. Nu scot nici o vorbă.

DIM. RACHICI

ÎNCEPUT DE ZI TANDRU

Au înflorit flori de gheață.
Delicatețea liniei stampei japoneze
iactanța brazilor din Carpați
acul iilor
debordanța de nunți de tropice
au găsit iată fitilul rațiunii
care nu mai permite monstrului liric,
să umple sălile graiului
cu plînsori.
Vlază pur între mine și lume
— lume, lume, suav un gînd dincolo
de geamul
din spate al
mașinii
pe care-l contemplu
prin oglinda retrovizoare
pradă misticii aparenței
cît aștept încălzirea motorului
spre a jertfi visul faptei
spre dizolvarea în anodinul fratern zilnic
Ghirlande, nimfe, vulcani, frezii
Un basm atît de fragil, preferabil totuși
Încet prin stropuri, pe căi lactee —
nu dalbe : scrise cu lasser, reci...

AUREL RĂU

IARNA ÎN PĂDURE

Iarna în pădure
venind direct de pe șosea
după ce am lăsat în urmă orașul
fumegînd părăsit

preocupat, cu bărbia în piept,
unul cîte unul salutînd
copacii negri
încremeniți în poziție de drepți

un nor vinețiu să-mi soarbă sufletul
în timp ce pașii mei
încă mai fac să scîrțîie zăpada
doamne
acesta îmi e
visul de dispariție
eu care am lovit cu un os
în aripile de piele ale iubitei.

eu care am vînat pielea de țap
de pe îngerii tăi
fără teamă m-aș încumeta
atunci !

MARIUS ROBESCU

*
* *

Oricît ai merge prin suferință
care mutilează pînă și statuile,
oricît te-ai tîrî pe urme de limax,

oricît ai aștepta în propria umbră,
nu înceta să crezi în ideea
că te-ai născut pentru a fi etern

oricîtă ură s-ar năpusti asupra-ți,
oricîtă noapte, oricîtă uitare,
nu înceta să crezi — căci mai puternic
decît tine nimic nu există.

astfel, cîntec al meu, irigă
sufletul dornic să se oglindească
în sine însuși, iluminează-l,

IOANID ROMANESCU

EU UNDE MĂ DUC

Mamă ! Unde ești mamă ? Unde te-ai dus ?
Doamne, soarele pe tăcute se prăbuși în
apus.
S-a împlîntat o pasăre-n cer ca un cuțit,
în praștie a mai rămas o piatră, a împietrit.
S-a murdărit zăpada cu încă un bărbat,
în casă de-atîta dragoste lipsește un pat.
Unde mamă te-ai dus ? Eu unde mă duc ?
În lume trăiește încet o pasăre cuc.
Am ajuns o sanie, mamă, vai ce-am ajuns.
Cu copite nebune caii mă lovesc pe ascuns.
Bătrînul jockeu astăzi a fost zvîrlit din șa,
iarba crește în el ca-ntr-o pășune...așa... ! ?

GLIGOR SAVA

CĂRȚI

...Și cum ne amețește-acest abur de poezie
Lin adiind, răsuflet al cărților ce sorb
Puținul aer înced din strîmte-odăi în care
Simțim și-n somn prezența unui ilustru corb !

Ce simțăminte stranii irump din noi ca iarba
Sălbăticită-n umbra grădinilor pustii !
Vrem, jinduim, am cere, am jefui, am smulge-
Pierim cu gura-n zațul acestei lăcomii.

„Nicicum" și „niciodată", ori „poate",
„cine știe",
Ni se răspunde tainic la tot ce îndrăznim.
De-aceea-n foi de ceară se-aud strigări
nebune,
Mări de orgoliu urlă spre un azur sublim.
Curg fluvii de iubire și urlă contopite,
(Gem rafturile pline de tomuri cu povești)
Murmur de suferință, suspin de voluptate,
Ne înfioară carnea memoriei livrești.

O altfel de lumină decît o știm noi zilnic,
Un altfel de-ntuneric cu sîmbure de foc
Mai vie fac să pară zidirea din cuvinte
Ca viețile trăite prin veacuri la un loc.

Și altfel cade frunza acolo-n toamna scrisă,
Doar unda amintirii îi dă un zbor la fel,
Plutirea-i nesfîrșită o ține sus văzduhul
Unui tărîm de vrajă de amăgire-n el.

„Oricînd" și „orișiunde", nu ostenește mîna
Poetului să scrie, „poți împlini ce vrei",
Și corbu-i stă pe umăr... Și cărțile cu semne
De sînge-s răsfoite cu milă, ades, de zei.

DOINA SĂLĂJAN

DOINA

Cui să-i dau să nu primească
floarea dorului de iască ?
Macii răsar în pîlcuri iluminînd vecia
De flăcările lor cu tîmpla mă lovesc

La Sarmizegetusa de piatră-n calendar
Sculptează-n vreme curgerea umană
Pe-acest pămînt sub aștri ce răsar
Peste vecii deschise ca o rană.

La Sarmizegetusa și aerul e sfînt
Ciuta pe munți cînd calcă
E-nfiorată de liniștea unui mormînt
Și pe cine să întreb
dacă cel pe care merg,
drumul soarelui spre seară
tot coboară, tot coboară ?
Din ce munți să mai adun
foșnet de codru nebun,
să mă lege, să mă-nșele
toate visurile mele ?

Și din care izvoraș
să-mi adap setea de miine,
care spic să-mi dea o piine
din oraș în alt oraș ?

RADU SELEJAN

ARGHEZIRE

ar ghezi ghezi-mi-ar mina
care caută furtuna
cu tunete fulgerări
și cu nori la subțiori
ar ghezi ghezi-mi-ar ochii
ce se umezesc cu stropii
poeziei sale mari
cu tăiș de premolari
cu virfuri de himalăi
hăulind hăuri și văi
și acidă ca acidul
robustă precum e zidul
cum e ești să fii a fi
și-ar ghezi noapte și zi
ar ghezi ghezi-mi-ar fruntea
ce se sprijină pe fruntea
briciului de geniu bun
ca o lacrimă pe tun
ar ghezi ghezi-v-ar moartea
cind puneți mina pe cartea
arghezită de bătrin
cu sufletul alb de zin
pupa-i-aș mina și gindul
și-ar ghezi ghezi-ne-ar blindul

GEORGE STANCA

CÎNTEC PENTRU TRICOLOR

Drapel, eveniment sonor
Și respirația mea vie,
Răsare din cuvîntul dor
A ta iubire de moșie

Biruitor în vijelie
Și pavăză a tuturor
Minerul, cînt de ciocirlie,
Și falduri ce nu știu de nor.

Mereu în jurul tău feciori
Tot vin căci tu le ești mindria
Cu munții fruntea ți-o măsori
Și răsuflarea cu vecia.

Tu ce unești în trei culori
Silabele din România.

MARIN SORESCU

SUBIT

Timpul se strinsese într-un singur punct,
soarele și plantele erau răzlețe amprente,
piatra era o amprentă de timp,
amprentele lăsate pe geam de mina mea
erau amprentele timpului,
dar el are gravitație
și asta îl curbează și îl pierde.
În jurul sentimentelor mele
se curbează lumina,
în jurul inimii mele
se curbează timpul,
secundele devin din ce în ce mai grele...
– Ce bolborosești acolo, mă întreabă
daimonul meu.

ciulindu-și subit urechea.
Ce bolborosești acolo ?
– Nimic, nimic, i-am răspuns
încercind să nu-i răspund,
compuneam o rubaiată, și atit !
– Ce fel de rubaiată, m-a-ntrebat daimonul
– O rubaiată despre mersul iubitei mele.
– Și cu ce vers vroiai să începi, cu ce
metaforă ?

– Probabil că vroiam să încep
cu o metaforă de felul ăsteia
pe care-ncerc să ți-o traduc acum :
mersul iubitei mele seamănă
cu amprenta unui sultan
pe un act de la înalta curte dat !
– Cam lung, cam lung pentru intiiul vers !
– Într-adevăr, cam lung, cam lung !

NICHITA STĂNESCU

DRAGOSTE FULGERĂTOARE

Pe terasa dată-n alb
a unei zile obișnuite
ne-am întîlnit la un ceai fierbinte.
Îți mai aduci aminte ?
Terasa era vopsită în alb,
ochiul zilei (soarele) era alb
pentru că era în ceață.
În ochii tăi era însă dimineață,
iar ceaiul avea culoarea luminii
prelinsă în cupele florilor galbene
de lîngă terasa dată în alb.

Și tu deodată, ți-ai scos inima
și ai tăiat-o, felie cu felie,
și-ai împărțit-o ca pe-o lămiie
prin ceștile cu ceai de mușețel.

Și ceștile de porțelan au început să cînte
ca niște scoici, ca niște scoici (de sidef)
pe terasa dată în alb (îți spun !),
pe terasa dată în alb.

NICOLAE STOE

DOINĂ, DAINĂ...

Doină, daină,cînt de leagăn
Al acestui bun pămînt,
Ce te plîng și ce te trogăn
De la fașă la mormînt,

Care ți-e izvodul, doină,
Mumă de bătrîni aezi ?
Din ce nepătrunsă taină
Cu al nostru neam viezi ?

De ne-au dat întruchipare
Acest lut și-acest văzduh,
Doino, tu ne-ai dat suflare,
Sfînt, al vieții noastre duh.

Toți ai mei cît te cîntară
Chiar și-n cea mai neagră zi,
Au știut că au o țară
Și că-n veci nu pot muri.

Fie a făgăduinții
Țara-n veacul comunist,
Doina ce-o au plîns părinții,
Cît o plîng și eu, exist.

Cuc pribeag de-aș fi prin lume
Și-aș mînca iarna pămînt,
La leagănul țării-mume
Tot vin, doină, să te cînt.

NICULAE STOIAN

EL

Literele s-au șters
Palimpsest fața mea
Sub vîntul de est

Urme cursive, potcoave
De purici, s-au nimicit
Sub frigul ce-a răsărit.

Dintr-o ninsoare cu nimic
să te naști
de Ziua Recoltei, de Paști
Dintr-o ninsoare uimită
În toamnă și primăvară
dintr-o ninisoare
cu care.

Dintr-o căldură plină
de ochi care se văd
doar pe ei,
Geruită de greul
cu care eul își duce meul
Cu care firea duce avere
în rucsacul cu fiere
dintr-o ninsoare
de sărbători cu dihori
și dihoare
dintr-o lingură, dintr-o auroră
dintr-o proră și dintr-un pupat
dintr-o cucerire de lume
dintr-o lepădare în pat

să te naști fiindcă nu-s
decît plus bătînd în plus
fiindcă prima e prea pură
dintre cele zece vieți
să te cînt, natură

fiindcă, fiindcă, naște-te
să-nțeleg un întreg
naște-te din nașterea
în care-am să intru
naște-te dintr-un dintru

ION STRATAN

AGONIE

Chiar soarele s-oprise-n asfințit ;
De atîta jale mută
A plîns pînă și floarea de cucută
În seara cînd ne-am despărțit.

De-atîta-ndurerare de nespus,
De atîta frîngere de vise,
Pe dealuri ca o pată, sus,
Într-un tîrziu și soarele-nroșise.

Și așa cum se-nclina în gol,
În nesfîrșiri albastre,
Părea că-i cel mai trist simbol
Al dragostilor noastre.

Cu sufletele noastre atunci,
Părea că-ntreagă murea firea,
Că vestejirea florilor din lunci
Ne-a trîmbițat-o despărțirea.

Și noi mergeam, în pas domol,
Ca dup-un mort tot rar, mai rar
Ca după cel ce-ntr-un bemol
Intona marșul funerar.

Și cînd ne-am deșteptat din vise,
Deodată fără de cuvînt,
Spre soare ne-am uitat : ca sfînt,
Murea sbătîndu-se în sînge.

Și așa cum se-neca în gol
Într-o splendidă mare purpurie,
Părea că-i cel mai potrivit simbol
Al dragostei în agonie.

Abia de-mi mai aduc aminte ;
În sufletu-mi, pe veci înscrise,
Îmi vor rămîne trei cuvinte
Iubire... deznădejde... vise...

VLADIMIR STREINU

FRUMOASĂ CA O PROFEȚIE

„Frumoasă ca o profeție,
tristă ca împlinirea ei",
îmi spui în noaptea anului nou.
Mă privesc în oglindă. Cele șapte obiecte persane,
griu, miere, vin, un sfeșnic de-argint
pentru ziua în care vom îmbrăca doar zăpada...

Păsări lovesc în geam,
nu se opresc la fereastră,
sub pămînt telegraful ierbii lucrează ;
să ademenim zorii, să le facem capcane
ca pentru sticleți, cu boabe de visc.
Nu te gîndi acum că e totul
luat cu-mprumut ; o viață trăită
cu teamă, nici măcar nu-i trăită ;
fraze din sonata de Brahms pe care-o cîntam
în Conservator, ca eterul îmi urcă în minte.
După treizeci de ani, cînd un corp se răzbună
că n-a fost îngrijit, te răsplătește memoria ;
ajunge să deschizi
o cronică la-ntîmplare
și iată, astăzi, ce ni se vestește :
„la 31 decembrie
în anul 6279 de la facerea lumii
a tunat și a fulgerat noaptea
iar atelierul de broderie în aur
a luat foc".

GRETE TARTLER ■

INTR-O VINERI

După cum ninge trebuie să fie vineri.
Oaselor frunții încă le e luni,
miinilor cu degete umflate le e joi :
o miercure duminecită, iubirea
cu dantele de marți, învechite
de-atîta sîmbătă seara
prelins peste lămpi.

Cine mi-a dat atîția ani de trăit
atîtea milenii de moarte
și numai o zi
una
din șapte
în care mi se îngăduie să pier ?

Vreau să mor într-o zi
cu nume încă neinventat,
încă neacceptat de mareșalii calendarelor,
netrecut prin gingiile conciliilor de taină,
un nume pe butucul căruia n-a căzut nici un cap
nezărit,
neauzit,
nerostit.

Să fiu eu litera care-l începe,
iarba care-l umple,
mirarea ce-l străvezește.
Dar voi muri într-o vineri...

GHEORGHE TOMOZEI ■

MAMEI, ÎNCĂ AICI...

Luîndu-ți bucătura de la gură
și pe a Tatei, – nouă ne-o dădeai
și nu era mai bine și mai rai
ca pîinea drămuită cu măsură
pe care-o binecuvîntai cu semnul crucii
– și cînd era doar pită de mălai –,
niciunde ca în satul de pe Iza
o, nu a fost mai bine și mai rai.

De hainele-mi întoarse, ca școlar,
de-atîți ciorapi și de cămăși cîrpite
ți se-ngroșau sărmanii ochelari
și degetel-n apă înroșite.

După război, la bacalaureat,
ultimul sac de griu – nu uit ! – l-ai dat
pe un costum și nou și elegant
(întîiul ?) – că știai că-s premiant.

La ce folos, Măicuță, ce folos,
viața toate le-a întors pe dos,
Pe străzile orașului hain
tramvaie spre spitalul tău rar vin.

și-n garsoniera-ți dinspre Cișmigiu
colbul acoperă tot ce-a fost viu
Rămas-am tot săraci, tot neciocoi,
adastă-un pic, pleca-vom amîndoi.
curînd, tiptil, spre cunoscutul plai
unde-s de toate : și nimic și rai.

TIBERIU UTAN ■

PARALEL

Tata e acum paralel cu lumea,
paralel cu Crișul Alb,
peste el perpendicular plopul
e firul cu plumb
pe care o mînă nevăzută îl ține
ca să ne verificăm mereu poziția în univers.
Azi firele cu plumb ale ploii
îl țes.

MIRCEA VAIDA ■

ÎMBĂTRÎNIND

Sărutînd griul scuturat în
cuibul ciocîrliei,
soldații caută urma fecioarei
care-aleargă prin sîngele lor –
Cu pleoapele biciuite de litera
scrisorilor de-acasă, zile și nopți,
îmbătrînind, îmbătrînind pe cîmpie,
tresar prin somn cînd sămînța le zboară
din trup, în iarba universală,
departe de pămîntul sortit !

Și visează apoi, și visează
stoluri de păsări cum le ciugulesc
spinarea, numai o rană,
umbra iubitei bandajîndu-le,
asemeni jivinei ucise care luminează
cu nările întrandafirate !

STERIAN VICOL ■

ȘARPELE ORAȘULUI

în fiecare zi îmi spun : sînt
un șarpe veninos
oprește-te

dar eu nu, eu
mă visez într-o trăsură veche
eu sînt poetul Orașului Euforia și de aceea
trebuie să asist din cînd în cînd
la ghilotinarea locuitorului euforic

dar eu nu, eu
sînt un degenerat
eu în loc să fiu locuitorul euforic sub ghilotină
eu aplaud totul dintre pernele de pluș
și scriu încrezut și înrăit
despre importantul eveniment
îmi public poemul în cele mai serioase reviste

și cu banii pe care-i adun
mă îmbăt groaznic în camera mea
nevăzut de nimeni

MATEI VIȘNIEC ■

SFINTE NOROAIE

Mult noroi, multă sîrmă și tocuri de cizme de cauciuc

În viața celor ce se retrag pînă la urmă la țară,

Se țin orașele după ei ca după pasărea cuc
Și se mai ține și cîte-o lebădă-apoi, funerară.

Cad bucăți mai de-asfalt de pe ei, ca pe-o targă,

Și dau buzna balcoane prin ochi, ca-ntr-un ram,

Cînd n-au somn și copacii fierb reci să se spargă

Ori se transformă în cîte o locomotivă la geam

Dar se mai visează și-n roți uneori, și-n tampoane,

Și bat cuie-n pereți cînd tăcerea-i prea grea,
Că vreo treizeci, treizeci și ceva de vagoane
Li s-ar putea rupe-n ochi și-ar putea deraia.

Navetiști dinspre tată-nspre fiu, cel mai adesea,

Sau prin cancelarii de școli ori prin văi cu neon,

Ei au pielea făcută cofraj, ei sînt plutonierii cu tresa

De generai care-a dat liber la nori și-i împușcă-n beton.

Cavaleri ai marilor noastre prea sfinte noroaie

Prin care încolțesc și semințe de grîu și se coc și nevoi,

Ei nici nu știu că reumatismul lor e-o speranță de ploaie

Și că chiar prin durerea lor noi avem și dovadă de-altoi.

Nu sînt întrebați de prea multe și nici nu răspund,

Legea lor e a drumului brusc desfundat care-i taie

Și-i mai lasă și fără tălpi uneori și mirați că-i ascund

Ori îi divulgă doar niște curcubeie prin ploaie

I-aud reci prin pereți — și, cu turlele-albastre —
I-aud clopote-n cer ca turnați în ecou,
Dar dacă li s-ar mai da și cîte-un sat ori li s-ar da chiar și astre

Ei tot prin noroaie-ar porni ca să le zidească din nou.

A. I. ZĂINESCU ■

OMUL DESCHIS

cît timp mamele vor mai naște copii pe pămînt ne vom înțelege între noi

prieteni ai noștri de pe toate continentele
oameni chiar dacă nici o proteină nu seamănă una cu alta

deși în organismul unei singure ființe sînt miliarde de proteine

deși sînt miliarde de miliarde de înfățișări ale materiei vii pe pămînt

iar un asemenea hazard cu indici aleatorii
ce epuizează gîndirea nu se mai poate numi întîmplare

hazardul de-a fi unic în întreaga materie nu
mai este hazard așa cum numai fiind noi înșine

de la un capăt la celălalt al materiei lumii
prin limba maternă în absolută intimitate cu întreaga istorie a primului grai
ne vom înțelege unii cu alții

în absolut și în eternitate
oameni

ION ZUBAȘCU ■

BĂTĂLIA ANTICANCER

între rigoarea planificată a laboratorului supersofisticat și clipa inspirată a cercetătorului solitar

Un cuprinzător program național

— Tovarășe doctor docent Nicolae Voiculeț, la acest sfîrșit de an și început de sfîrșit al secolului XX, cum s-ar putea rezuma în doar cîteva cuvinte — deci schematizînd la extrem — ce se cunoaște și ce nu se cunoaște încă despre cancer? Dorind să informăm cititorii despre cercetările și acțiunile întreprinse sub egida sau în colaborare cu Institutul oncologic București, al cărui secretar științific sînteți, este natural să începem discuția tocmai cu această întrebare.

— Cunoaștem azi în amănunțime numeroși factori care produc boala, mecanismele de metabolizare a substanțelor cancerigene, interacțiunea lor cu moleculele „critice" (cum ar fi ADN-ul, substratul material al eredității), precum și unele gene care, în condiții de laborator, induc cancerul în celulele normale umane și animale. Această din urmă descoperire este de dată foarte recentă, fiind comunicată în SUA chiar în acest an. *Nu* se cunoaște încă mecanismul intim prin care celula normală se transformă în celulă malignă.

— Și totuși, chiar dacă acest proces rămîne încă o enigmă — deși ipoteze sînt multe, dar nedovedite — ce progrese s-au făcut în descifrarea evoluției boalei canceroase? Altfel spus, ce știm *azi*, cu ce am progresat față de *ieri?*

— Cercetările de epidemiologie (distribuția pe vîrste a cancerului uman) și cele de laborator au sugerat că procesul de cancerizare cuprinde cel puțin două etape importante: *inițierea* și *promovarea*. Aceste etape, ce caracterizează faza precoce a procesului de cancerizare chimică, apar distincte și au putut fi delimitate și detaliat studiate „in vitro" pe culturi celulare și „in vivo" pe piele, tiroidă, timus, rinichi, pulmon, colon, pancreas, glandă mamară, ficat (în cancer experimental) și chiar la om pe mucoasa vaginală, col uterin și piele.

În comparație cu „inițierea", care datorită lezării structurale a materialului genetic este un proces *ireversibil*, „promovarea" s-a demonstrat a fi o etapă *reversibilă*. Rolul ei esențial constă în selecționarea celulelor „inițiate", a căror creștere o stimulează. Celula „inițiată" *nu se multiplică* în absența promotorului (cu excepția situațiilor în care doza cancerigenă a fost prea puternică), ele putînd rămîne *într-un stadiu „dormant" pe timp nelimitat*, fără a produce tulburări organismului. Aplicarea promotorului trebuie să se facă în mod repetat, în caz contrar formarea unui grup de celule transformate — care mai tîrziu vor constitui tumora vizibilă — putînd suferi un proces de reversibilitate. Numai în momentul depășirii fazei de promovare celula intră în faza de progresie ce conduce la formarea tumorii printr-o dezvoltare celulară ireversibilă.

— Reținem deci, tovarășe doctor docent Voiculeț, importanța preponderentă a *factorilor de mediu*, fără a căror influență prelungită și insistentă boala ar exista... fără ca să existe, ea nu s-ar manifesta clinic și nu ar cauza nici un fel de tulburări. O situație nu tocmai rea...

— În adevăr, chiar dacă nu s-au elucidat încă mecanismele moleculare ale genezei cancerului, *acționarea la timp și cu chibzuință asupra factorilor de mediu se poate dovedi de maximă eficiență în stăvilirea bolii*, intervenind *înainte de apariția proceselor ireversibile*. Tocmai acest fapt fundamental explică și orientarea cercetărilor științifice întreprinse în ultima vreme în Institutul oncologic București.

Se pornește de la constatarea făcută pe plan mondial — arată interlocutorul nostru — că 90% din cancerele umane se datoresc factorilor de mediu și că mai mult de 40% din ele ar putea fi prevenite. Așadar, cercetătorii au obligația să identifice cît mai mulți din acești factori. În acest context, în Institutul oncologic s-au introdus *teste rapide*, care permit stabilirea potențialului mutagen cancerigen al diferitelor substanțe în decurs de doar 2—3 zile. În afara avantajului ex-

tremei rapidități, aceste teste sînt și foarte economice în comparație cu metodele clasice (pe animale de laborator) care durau doi sau trei ani. Azi în laboratorul de cancerogeneză chimică al institutului bucureștean se folosesc 5—7 teste rapide pentru verificarea medicamentelor, ingredienților alimentari și pesticidelor folosite în țara noastră. (Metode biochimice se adaugă testelor bacteriene rapide pentru confirmarea rezultatelor). De amintit că Institutul oncologic a format cadre și sprijinit organizarea de laboratoare în București și în țară pentru extinderea aplicării acestor metode în special de către institutele de igienă și sănătate publică din București, Iași și Cluj-Napoca.

Tot în cadrul laboratorului de cancerogeneză chimică s-a abordat o temă de mare actualitate privind influențarea metabolizării unor substanțe cancerigene cu scopul *de a crește rezistența organismului la factorii cancerigeni de mediu*. Se folosesc deci unele substanțe pentru blocarea cancerigenului activ înainte ca acesta să interacționeze cu materialul genetic celular. Este o linie de cercetare promițătoare într-o societate modernă în care se utilizează produsele industriale pe scara cea mai largă și în care se sintetizează anual cam 200.000 substanțe, din care 60.000 se introduc în circuitul social, economic și industrial. În acest cadru, posibilitatea de a se elimina *complet* noxele și agenții cancerigeni nu apare realistă. Cine ar pleda, bunăoară, pentru renunțarea la automobil? Or, se știe azi că nu numai gazele de eșapament sînt dăunătoare sănătății omului, ci înseși microparticulele invizibile de cauciuc care apar pe șosea ca urmare a rulării pneurilor au un anumit potențial cancerigen. În acest caz, citat doar ca exemplu din alte mii posibile, soluția constă în creșterea rezistenței organismului, deci și pe linia cercetărilor întreprinse la Institutul oncologic. Desigur, în toate acele situații în care eliminarea noxelor apare posibilă trebuie procedat cu energie și promptitudine în acest sens. Se citează exemplul Japoniei, unde, cu ani în urmă, s-a dovedit că nitritul de sodiu folosit pe scară largă la conservarea produselor de pește, foarte agreate de japonezi, este cancerigen. Imediata eliminare a substanței incriminate a determinat o scădere sensibilă a incidenței cancerului gastric în acea țară.

Tot în contextul studierii factorilor de mediu, cercetătorii de la Institutul oncologic au pus în evidență faptul — în stadiu de laborator — că substanțe cu grupări SH (glutationul, cisteina) se dovedesc eficiente în scăderea efectului toxic și mutagen al benzopirenului, substanța cu cel mai mare potențial cancerigen cunoscută azi.

Alte colective ale institutului bucureștean se ocupă de *posibilitatea creșterii eficienței agenților terapeutici la nivelul tumorii*. Sînt vizate substanțe radiosensibilizatoare ce *sporesc efectul radioterapiei*, cum ar fi metronidazolul. Acest medicament obișnuit s-a dovedit că mărește efectul radiațiilor ionizante asupra celulelor tumorale care sînt sau au devenit rezistente la tratamentul cu radiații. Totodată, se studiază variația sensibilității la agenții chimici și fizici terapeutici în cursul ciclului celular al unor tumori animale și umane, spre a se stabili agentul specific și *momentul cel mai potrivit pentru actul terapeutic*. În adevăr, un anumit medicament sau asociație de medicamente anticanceroase pot deveni mult mai eficace dacă se administrează într-un moment bine determinat al ciclului celular și nu conform unei scheme rigide: de atîtea ori pe zi sau pe săptămînă.

Trebuie amintită aci și activitatea de cercetare depusă cu perseverență de Institutul oncologic din Cluj-Napoca în domeniul imunologiei cancerului și al prevenirii procesului de metastazare.

Toate aceste cercetări științifice — și altele pe care nu le-am menționat — se încadrează într-o viziune mult mai largă, și anume în *Programul pe termen lung* elaborat în țara noastră, ca politică de stat, *pentru prevenirea și combaterea cancerului*. Doctorul Olimpiu Pop, șeful colectivului de cercetare pentru epidemiologia și metodologia organizării luptei anticanceroase, din Institutul oncologic București, ne informează despre măsurile prevăzute de acest plan pentru perioada 1981—1985 și despre primele rezultate obținute:

- Începînd cu data de 1 ianuarie 1981 s-a introdus declararea nominală obligatorie și evidența bolnavilor de către unitățile sanitare, realizîndu-se astfel *Registrul național* al bolnavilor de *cancer*.
- S-au întocmit studii de sinteză privind dinamica morbidității și mortalității prin cancer, în scopul orientării măsurilor și acțiunilor de prevenire și combatere a fenomenului; studiile sînt în curs de extindere, utilizîndu-se în acest scop *calculatorul electronic* Independent 100 cu care a fost dotat recent Institutul oncologic București.
- În domeniul profilaxiei primare s-a întocmit situația locurilor de muncă expuse la noxe cancerigene pe sectoare industriale și în teritoriu; s-au elaborat metode de determinare a principalelor noxe și a început *supravegherea stării de sănătate* a muncitorilor expuși, prin examene clinice și de laborator (citologie, examen complet al sîngelui etc.).
- În domeniul profilaxiei secundare s-au intensificat eforturilor pentru *depistarea pre-*

coce a bolii în stadii utile. În acest sens a fost generalizat testul Babeș-Papanicolau pentru depistarea cancerului colului uterin la femeile din grupele de vîrstă cu risc crescut cuprinse între 30—65 de ani din localitățile urbane reședință de județ, acțiune ce urmează a fi extinsă și în mediul rural. În București se desfășoară o acțiune de depistare prin mamografie a cancerului glandei mamare. Totodată, s-a introdus obligativitatea examinării medicale oncologice a tuturor bolnavilor în toate categoriile de unități sanitare, ambulatorii și cu paturi. (Ar fi însă interesant de știut în ce măsură această judicioasă prevedere se respectă.)

• În actualul cincinal se construiesc un spital clinic de oncologie cu 500 paturi și un dispensar în București. De asemenea, se prevede înființarea de secții specializate în toate județele precum și dotarea centrelor interjudețene și a dispensarelor-policlinici de sector cu cîte un aparat Mammomat, pentru diagnosticul radiologic al cancerului mamar. Au fost înființate nouă centre interjudețene pentru tratamentul complex al bolnavilor.

— Tovarășe doctor Olimpiu Pop, cum pot fi apreciate tendințele și situația bolii canceroase în țara noastră în momentul de față?

— În prezent, România se situează printre țările cu morbiditate și mortalitate medie, dar apare posibilă accentuarea morbidității în paralel cu creșterea continuă a urbanizării și a ponderii populației vîrstnice susceptibile de a face boala. Cancerul este, totuși, în mare măsură, o boală a bătrîneții; întrucît are o evoluție extrem de lungă, cuprinde, cu precădere vîrstele mai înaintate. Tocmai pentru a preveni o asemenea evoluție a extinderii bolii canceroase în România se întreprind efoturile prevăzute în Programul pe termen lung. Depistarea la noi, în trecut, în proporție de circa 50% a bolnavilor în stadii avansate greu tratabile justifică măsurile organizatorice luate și atestă necesitatea îmbunătățirii mijloacelor și metodelor de depistare precoce, precum și a tratamentului, în sensul aplicării la toate unitățile specializate a principiilor oncologiei moderne: tratamentul complex multidisciplinar al bolnavilor.

Fiind vorba de o bătălie în curs, în rîndurile de mai sus nu ne-am propus să facem aprecieri și să tragem concluzii, ci doar să informăm — firește nu exhaustiv — despre cîteva linii de acțiune. Ca în orice bătălie de anvergură, succesul poate fi asigurat doar prin eforturi reunite și prin înaintarea pe un front cît mai larg, beneficiind de „armamentul" ce-l avem azi la dispoziție: prevenirea și tratamentul complex.

LIONEL NIȚESCU

N. Ionescu-Dîmbovița și Ion Dinu, doi cercetători care anunță, în paralel, descoperiri asemănătoare

Nu este pentru întîia oară cînd doi cercetători ajung în paralel la rezultate identice sau foarte asemănătoare. Descoperirea comunicată de inginerul chimist N. Ionescu-Dîmbovița, ca și cea aparținînd fizicianului Ion Dinu aduc în această privință un exemplu mai mult decît concludent. Este vorba, în esență, de un nou concept privind etiologia și proliferarea bolii canceroase, osatura teoretică reprezentînd în ambele cazuri punctul de plecare în elaborarea și experimentarea unor metode originale de diagnostic și tratament. Vom mai nota că cei doi cercetători n-au avut nici odată ocazia să se cunoască și că, din păcate, nici nu și-au manifestat această dorință și nici nu s-au folosit măcar de serviciile poștei pentru un eventual schimb de idei sau de păreri.

N. Ionescu-Dîmbovița (octogenar, dar demonstrînd o putere de muncă remarcabilă și o vitalitate de invidiat) a lucrat ani la rînd în industria de medicamente, ocupîndu-se în mod expres cu producerea de droguri farmaceutice originale. Cîmpul său de investigație a cuprins deopotrivă și plantele medicinale, domeniu în care are mai multe descoperiri prioritare. Ion Dinu, 38 de ani, a abordat problema etiologiei cancerului sub raport strict teoretic, slujindu-se în acest sens de modele matematice care l-au determinat să aprecieze că organismul uman și mediul ambiant, aflate într-o interacțiune permanentă, trebuiesc apreciate ca două sisteme termodinamice deschise. Cei doi cercetători au ajuns în final la aceeași concluzie: maladia neoplazică este provocată și întreținută de o substanță oncogenă care trăiește în simbioză cu organismul viu, dar care în anumite momente și sub influența unor anumiți factori scapă de sub controlul imunitar. Iată ce ne declară în această privință fizicianul Ion Dinu:

— Cancerul constituie, potrivit concluziilor mele, un fenomen molecular complex. Purtăm această boală în stare latentă încă de la naș-

tere. Pe parcurul vieții, datorită unor factori diverși (alimentației, meteorologiei, stări de stres, traumatisme fizice etc) organismul scapă de sub controlul energetic, anumite faze ale ciclului celular (mitropiei celulare) inducînd printr-o represie enzimatico-metabolică formarea unor substanțe unice de natură toxico-oncogenă. Reamintesc că selectivitatea reacțiilor imune se traduce prin proprietatea biologică pe care o au celulele fagocitare de a recunoaște substanțele care îi sînt proprii (self) de cele care îi sînt străine (non self). În cazul cancerului, substanța toxico-oncogenă păcălește celulele fagocitare prin faptul că ea se combină rapid cu produse metabolice ale organismului, dar mai ales datorită „intimidării" electromagnetice pe care o exercită asupra receptorilor membranelor celulare fagocitare. Toxina oncogenă intervine de-a lungul ciclului mitodic de așa manieră încît introduce o entropie crescătoare (incompatibilă cu formarea structurilor cu un anmit grad de ordonare) în special în perioada de interfază cînd are loc procesul de biosinteză al ADNului. În acest fel, după replicare, ADN-ul nu mai corespunde condiției restrictive a modelului Watson-Crik, ci oricărui alt model.

Surprinzătoare și demne de reținut se dovedesc însă experimentele de ordin practic. Reamintim cititorilor noștri că, în urmă cu patru ani, metoda de serodiagnoză, propusă de inginerul N. Ionescu-Dîmbovița, a fost testată în mod public la Spitalul „Filantropia", în prezența unei comisii de specialiști. În acest scop a fost folosită metoda dublulorb, cercetătorului punîndu-i-se la dispoziție probe de sînge recoltate atît de la subiecți bolnavi, cît și de la donatori perfect sănătoși. Într-un timp relativ scurt, autorul metodei a izbutit să prezinte o situație clară, depistînd aproape fără greș sîngele patologic. De reținut de asemenea că același cercetător a indicat prezența cancerului și în probe de sînge recoltate de la oameni considerați la data respectivă absolut sănătoși, boala fiind ulterior indentificată și prin mijloacele clasice de laborator, dar într-un stadiu mult mai avansat.

Fizicianul Ion Dinu a efectuat un test asemănător și în acest scop a încheiat un contract cu Întreprinderea de medicamente București. El s-a bucurat totodată de sprijinul unor cadre medicale ale Spitalului Militar Central, precum și de asistența de specialitate a unor medici din cadrul policlinicii Întreprinderii de confecții și tricotaje București. Screening-ul realizat de Ion Dinu în 1978 a cuprins un număr de 576 de femei, toate aflate în evidența policlinicii mai sus-amintite. Cazurile depistate au fost urmărite în timp, concluziile definitive urmînd să fie comunicate la sfîrșitul anului 1982. Notăm însă că, la fel ca în testul lui Ionescu-Dîmbovița, metoda a permis identificarea unor cazuri de neoplasm aflate într-un stadiu imposibil de depistat prin actualele mijloace obișnuite de laborator. Ele au devenit evidente abia după trecerea timpului.

Ion Dinu a anunțat (și am scris despre aceasta în „Flacăra") experimentarea unei metode de tratament fito-fizio-hipertermică. Este vorba de băi generalizate și la temperaturi înalte, metoda anulînd deopotrivă pericolul coagulopatiei intravasculare diseminate. Prin această metodă inventatorul a tratat patru cancere de sîn. Persoanele în cauză au fost examinate înainte și după tratament în cadrul Spitalului militar unde s-a constatat într-adevăr remisiunea maladiei. În acest sens există actele medicale doveditoare, precum și declarațiile pacienților.

Inginerul Ionescu-Dîmbovița a anunțat încă de acum patru ani că a folosit metoda hipertermică pentru tratamentul cancerului și a unor afecțiuni reumatismale. Din păcate el nu și-a reluat activitatea decît de curînd, cînd a revenit în laboratorul din strada Horațiu. În ultimele luni a efectuat numeroase teste de serodiagnoză și ne-a asigurat că va începe și tratamentele prin hipertermie. Cititorii noștri vor fi informați la timp despre toate acestea în paginile revistei „Flacăra".

Din păcate, forurile medicale continuă să urmărească în mod pasiv și cu reticență eforturile paralele ale celor doi oameni de știință, socotind pe semne că leacul cancerului nu poate apare decît pe baza unor investigații pluridisciplinare și în laboratoare ultraspecializate. E și acesta un punct de vedere, dar nu întrutotul îndreptățit din moment ce atît Ionescu-Dîmbovița cît și Ion Dinu au adus suficiente probe pentru a intra în atenția forurilor de specialitate. Nimeni, absolut nimeni nu are dreptul să scoată din competiție o descoperire înainte ca aceasta să fie testată prin mijloacele experimentului de laborator.

Ar fi fost de preferat poate ca cei doi cercetători să-și unească eforturile și, pe baza schimbului de idei, sau chiar a unor cercetări comune, să semneze în calitate de coautori o singură metodă de diagnostic și tratament. Socotim totuși că mai devreme sau mai tîrziu unul din doi va fi în măsură să cîștige adeziunea și încrederea forurilor medicale, prezentînd o metodă verificată după toate rigorile terapiei actuale.

LIVIU TIMBUS

Experimentul Iulică Voinea

În domeniul luptei împotriva celui mai de temut flagel al omenirii, cancerul, Iulică Voinea este probabil descoperirea anului 1982. Medicul veterinar din Arad pentru care vorbesc mai întîi de toate rezultatele practice obținute, faptele cu alte cuvinte, s-a trezit la mijlocul verii trecute în atenția generală, asistînd cu uimire greu tăinuită la asaltul sutelor, miilor de oameni bolnavi ce au luat pe loc drumul Aradului. În fapt, erau ani de cînd Iulică Voinea concepuse tratamentul care-i va aduce renumele, dar pînă în ziua în care a deschis ușa celor doi reporteri de la „Flacăra" prea puțini îi aflaseră existența și preocupările, o viață foarte liniștită petrecîndu-se în locuința situată pe strada 9 Mai, la numărul 20, chiar pe malul îndiguit al Mureșului. Apoi, după numai un singur articol, totul s-a schimbat. La Arad, au început să apară tot mai mulți oameni în speranța unei șanse de viață.

La București, oficialitățile medicale au început să se agite. Iulică Voinea a fost chemat în fața ministrului sănătății, eminentul profesor doctor Eugen Proca, care i-a cerut doctorului veterinar să explice din punct de vedere teoretic metoda sa. Practician prin excelență, doctorul arădean n-a izbutit să se exprime decît prin cuvintele sale, prea puțin convingătoare în fața unei asistențe de asemenea nivel profesional medical. Dar, lucru extrem de îmbucurător, lui Iulică Voinea nu i s-au tăiat cu această ocazie aripile. I s-a atras atenția să nu mai trateze în condiții de clandestinătate, intrînd sub incidența legii sanitare, dar totodată i s-a promis un sprijin efectiv din partea forurilor medicale superioare, pentru organizarea cum se cuvine a cercetărilor în această direcție. În chiar ziua următoare, Voinea a depus la cabinetul ministrului sănătății un memoriu, ce va sta la baza următoarelor etape privind recunoașterea oficială a metodei de tratament propusă. Totodată, O.S.I.M. a primit cererea de brevet semnată de același autor.

Au trecut de atunci cîteva luni. Revista Flacăra a făcut tăcere în jurul subiectului pe care ea însăși l-a lansat, tocmai pentru a permite cercetătorilor să-și desfășoare munca în liniște, fără presiuni din partea opiniei publice. Am consemnat însă la timpul respectiv răspunsul cu totul formal al Academiei de științe medicale, căreia i se trimisese spre rezolvare memoriul amintit, ca și preocupările notabile ale Centrului medicamentelor din București, ca principal beneficiar al brevetului semnat de Iulică Voinea. În fine, după ce și Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și-a dat acordul privind toxicitatea, experimentul pe animale putea începe. La 3 septembrie s-a semnat astfel contractul cu nr. 5 092 privind „Cercetarea preclinică a produselor anticanceroase — I. Voinea", între CIMCCL (centrala medicamentelor etc.), respectiv Laboratorul de electrografie și bioinginerie aplicată (LEBA) ca beneficiar și Institutul oncologic București, ca executant al lucrării, în contul căruia s-a virat suma de 120 000 de lei. Peste 900 de șoareci și șobolani au format corpul animalelor de experiență, prima lucrare debutînd la 27 septembrie. S-au format șase echipe de cercetători, în frunte cu dr. Ion Popp, șeful laboratorului de biologie și imunologie a cancerului din cadrul I.O.B. și dr. Rodica Dumitrescu, cercetătoare principală, coordonatoare a lucrării. S-au folosit pentru experiment șase tipuri diferite de tumori — o leucemie, un melanom, o formă ascitică și o formă solidă a unei tumori de proveniență umană, prin heterotransplantare etc. Practicarea tratamentului după metoda lui Iulică Voinea n-a fost însă deloc ușoară. Pentru ingurgitare a fost nevoie să se introducă o sondă, spălăturile și unsoarea au trebuit protejate, fiindcă animalele aveau tendința să se lingă, ajungîndu-se pînă la folosirea unui corset ghipsat, care lăsa doar capul și picioarele afară! La ora cînd scriem aceste rînduri, experimentul pe animale nu este încheiat dar, trebuie să o spunem cu probitate profesională, nu s-a dovedit prea încurajator. N-avem desigur nici un temei să ne îndoim de buna-credință și profesionalismul cercetătorilor de la I.O.B., însă este la fel de posibil ca tratamentul să nu se fi desfășurat decît în condiții de *maximă* îmbolnăvire a animalelor de experiență, aduse la un stadiu la care cu greu se mai putea cineva aștepta la minuni. Dealtfel, după părerea tovarășului Traian Ștefănescu, șeful laboratorului LEBA, acest experiment nu poate fi socotit pe deplin edificator pentru testarea metodelor de tratament ale lui Voinea. „Există indubitabile mărturii, ne spunea dînsul, oameni care au fost tratați, se simt bine și s-au reîntors chiar la preocupările obișnuite, la muncă și la viața de familie. Pînă ce metoda respectivă nu va fi testată clinic, pe un lot de bolnavi socotiți pînă la un punct drept irecuperabili, nu avem dreptul să respingem propunerea lui Iulică Voinea. După cum știți, drumul de la propunere le medicament este foarte spinos și el nu e mai niciodată liniar". În ce ne privește, păstrăm speranța unui aviz favorabil, care ar mulțumi miile de bolnavi pe care medicina socotită „clasică" nu-i mai poate ajuta cu nimic. Așadar, chiar dacă nu i s-a pus încă punct, experimentul Voinea pare să fie nevoit să ia totul de la capăt. Aici includem desigur și sprijinul de care se poate bucura din partea noastră!

DUMITRU GRAUR

„Doctorul Leontopol, un mare pas înainte"

E chiar părerea doctorului Mihai Leontopol, reputat oncolog, descoperitorul produsului original „L" folosit, cu rezultate încurajatoare, în lupta împotriva maladiei canceroase: 1982 a fost un an bun. Fără a intra în amănunte (acestea au fost expuse, la timpul respectiv, în revistă), să aducem cîteva dovezi în sprijinul afirmației de mai sus.

Mai întîi că, după destule tergiversări, produsul „L" a izbutit să depășească faza fabricării de laborator, el urmînd să fie realizat pe scară industrială. Această sarcină a revenit, în temeiul aprobărilor legale, Intreprinderii de medicamente „București". La I.M.B. însă, datorită sensibilității deosebite a produsului, au apărut unele dificultăți în elaborarea primelor șarje, dar ele au fost (și sînt) socotite drept inerente începutului unei colaborări pe care o dorim fructuoase și de lungă durată. În prezent însă, din cauza greutăților amintite, medicamentul „L" continuă să se fabrice în cadrul stației-pilot de la Centrul medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L. „Panduri", unde doctorul Leontopol lucrează, cu bune rezultate și în fruntea unui colectiv pasionat și harnic, de mai multă vreme. Tot la capitolul pașilor înainte înregistrați în cursul anului 1982, să menționăm că serviciului condus de doctorul Mihai Leontopol i s-a repartizat, grație înțelegerii arătate situației respective de conducerea Ministerului Sănătății, un spațiu mai larg (6 camere). Drept urmare, tratamentele cu produsul original „L" (în cercetarea și aplicarea căruia doctorul Leontopol are o experiență de 17 ani) beneficiază de un ambulatoriu și o policlinică, servicii (indispensabile) capabile să satisfacă într-o măsură mai mare solicitările bolnavilor, fie ei români, fie ei străini, sosind în număr mare pe strada Mihai Cruceanu 21.

Și pe plan, ca să zicem așa, extern, 1982 a fost un an de satisfacții și promisiuni pentru Mihai Leontopol și produsul său. La o oră la care studii și cercetări detaliate au demonstrat, în cadrul universităților americane din Michigan și Boston, că hidrochinona (substanță care stă la baza produsului „L") are un rol important în retragerea tumorilor canceroase, foruri științifice și organisme medicale din diverse țări au manifestat un deosebit interes față de realizarea oncologului român, înaintîndu-i propuneri ferme de colaborare. Astfel, Universitatea din Sienna (Italia) și Maximilians Universität din München (R.F.G.) sînt pe punctul de a întreprinde cooperări cu Mihai Leontopol, reputatul profesor vest-german Staehler (din München) părînd extrem de interesat în acest sens. Și mai concret, firma de medicamente „Janni" din Milano (Italia), una din cele mai redutabile din Europa, și-a exprimat dorința de a prelua imediat produsul „L" în vederea comercializării lui pe piața italiană (în prima etapă), în condiții avantajoase pentru industria noastră. Ajunși aici să menționăm că, în afirmarea internațională a medicamentului „L", un rol important l-au jucat „Zilele urologiei din Bavaria", ținute în localitatea Malersdorf, în toamna lui 1981, cu care prilej doctorul Mihai Leontopol a susținut o lucrare, *„Noi metode de tratamente în cancerul căilor urinare"*, care a făcut mare vîlvă, atît prin noutatea celor prezentate, cît și, totodată, prin abundența și temeinicia cazuisticii înfățișate.

În cursul anului 1982 s-a pus la punct (și urmează să se finalizeze) o colaborare științifică româno-argentiniană privitoare la folosirea (și, ulterior, comercializarea) produsului „L" în America de Sud. Șef al cîtorva clinici medicale din Mar del Plata și San Juan, doctorul Felix Pedrero a vizitat, în două rînduri, România, făcînd demersurile necesare la Ministerul Sănătății și la „Romconsult" spre a încheia un contract de cooperare pe termen lung. Opiniile lui, grupate sub titlul *„Leontopol reprezintă un mare pas înainte în lupta contra cancerului"*, au fost găzduite în „Flacăra" din 5 noiembrie, oaspetele argentinian insistînd asupra interesului său, „major și imediat, de a folosi metoda, tratamentul și produsul doctorului Leontopol".

La invitația lui Felix Pedrero, doctorul Leontopol a vizitat, împreună cu soția și fiica, Argentina între 16 și 29 august 1982. A fost, ne permitem să apreciem, o vizită fertilă. Medicul român a constatat, pe viu, că bolnavii tratați cu mostre din produsul său, la Maipu, Mar del Plata și Buenos Aires, se simt bine, chiar și cazurile disperate (Rosa Ayastuy, de pildă) mergînd spre însănătoșire. Totodată, Mihai Leontopol a susținut, cu succes, cîteva conferințe, unele științifice altele de presă, argumentele sale convingîndu-i pe ascultători, medici sau ziariști, că deține o „armă" eficace în bătălia contra cancerului. Sîmbătă, 28 august, în cadrul programului „Divulgacion cientifica y cultural", compatriotul nostru a acordat un amplu interviu (50 de minute) Canalului 8 al Televiziunii din Mar del Plata. Presa argentiniană a relatat pe larg vizita medicului român (vezi „Flacăra" din 1 octombrie), nesfiindu-se să-l numească **„eroul celei mai avansate cuceriri științifice actuale"** („La Capital"), **„creatorul unei terapii revoluționare împotriva cancerului"** („Clarin") etc. etc.

Acestea fiind zise, nu ne rămîne decît să sperăm că, în temeiul pașilor înainte înregistrați în 1982, și anul care bate la ușă va fi pentru doctorul Mihai Leontopol și colectivul pe care îl conduce unul bun, care să consemneze materializarea proiectelor expuse mai sus.

OVIDIU IOANIȚOAIA

O promisiune și o speranță: dr. Gheorghe Neagoe

— Ce mai este nou, în munca și lupta dumneavoastră împotriva cancerului, stimate dr. Gheorghe Neagoe?

— Imediat după apariția, **la** 6 august a.c., a articolului din **FLACĂRA, întreaga secție** de chirurgie a Spitalului C.F.R. din Drobeta Turnu-Severin în care lucrez **a fost** confruntată cu o avalanșă de **bolnavi** de cancer din toate colțurile țării, majoritatea depășiți de orice posibilități terapeutice. Nici eu nu știu cum am reușit să mă descurc. Este adevărat că, dintre cei veniți la consultație, puțini au putut fi internați, iar dintre aceștia numai o parte au șansă de a se vindeca. Au început să solicite internarea în secția noastră pentru tratament oncologic și cetățeni din alte țări. Aș menționa doar pe Doina Cristovici din Canada, cu metastaze pulmonare după cancer mamar operat; urmează să sosească. Și încă un lucru. În urma articolului de la 6 august din FLACĂRA, s-a trecut la tipărirea celor 7 brevete. O parte dintre ele — cel cu tratamentul cancerului (77951), tratamentul osteomielitei cronice (70942), tratamentul chirurgical al prolapsului rectal total (77255), mediu de cultură pentru izolarea fungilor (77482) — au fost deja tipărite de către O.S.I.M. Aș dori să rețineți că, în tratamentul acestei boli, continuăm colaborarea cu Institutul de virusologie București.

— Ce fel de cancere tratați?

— Am reușit să verificăm în continuare posibilitatea noastră de a rezolva anumite forme clinice și structurale de cancer: sarcoamele și carcinoamele membrelor, mastita carcinomatoasă (cancerul mamar), metastazele pulmonare din cancer mamar, carcinoamele epidermoide primare și metastatice ale plămînului, mezotelioamele maligne, Hodgkinul localizat abordabil chirurgical, cancerul operabil al tubului digestiv, aparatului uro-genital și de laringe-faringe. Rezultate foarte bune am obținut în cancerul mamar în care, spre surprinderea noastră, deși am abordat stadii avansate (III—IV), nu avem încă recidive după cîțiva ani.

Precizăm că, în cazurile în care tumora poate fi extirpată în totalitate, vindecarea este sigură.

— Care considerați că sînt direcțiile actuale mai importante ale cercetării anticancer?

— În general, la ora actuală se pune mare bază pe diagnosticarea precoce și tratamentul cancerului. Este știut că un cancer se vindecă dacă se depistează și se tratează cît mai din timp. Metodele actuale de depistare radiologică, endoscopică, scintigrafică etc ale cancerului sînt deficitare deoarece nu reușesc să descopere formele incipiente ale bolii. De aceea se insistă foarte mult pentru a se găsi o metodă serologică ușor practicabilă, cît mai exactă și ieftină de depistare în seria a neoplaziilor maligne. Pe lîngă tratamentele bine verificate în timp (chirurgia, radioterapia, chimioterapia), imunoterapia reprezintă o mare speranță în tratamentul cancerului, fapt recunoscut pe plan mondial.

— Cum apreciați rezultatele pe care le-ați obținut?

— Noi am reușit să găsim o formulă originală și utilă de imunoterapie activă specifică și nespecifică (brevet 77951 România) care, în asociere cu celelalte tratamente clasice, ne-a permis să obținem rezultate mult superioare în unele forme clinice și structurale de cancer. Nu trebuie să nu recunoaștem că, în ultimii ani, în cadrul chimioterapiei, reversorii au început să capete tot mai mult teren datorită eficacității mari și toxicității reduse. Aici trebuie citate, în primul rînd, tratamentele Mihai Leontopol.

— Ce pași viitori prevedeți în lupta contra cancerului?

— Formulasem adineaori o interdicție. Iată încă una. Nu trebuie uitate tratamentele biologice pe care eu le consider de mare viitor, cu virusuri tumoricide, în care Institutul de virusologie București are prioritate pe plan mondial.

Și, ca o idee a mea, în care îmi pun mari speranțe și pe care am propus-o spre rezolvare Institutului de virusologie București, este obținerea unor virusuri tumoricide adaptate, antrenate specific pe structuri canceroase separate, urmînd a fi injectate bolnavilor cu structuri canceroase identice pentru care creșterea virusurilor respective a devenit dependentă de culturile de celule din astfel de tumori, recoltate chirurgical de la bolnavii respectivi sau de la alți bolnavi.

Pînă în prezent, am observat clar că anumite tulpini de virusuri tumoricide usucă

ascită din mezoteliomul malign, căruia nu-i permite dezvoltarea în continuare. Avem un bolnav cu mezoteliom peritoneal cu ascită sufocantă, considerat mort dar care, de cîțiva ani, după tratament la noi, este socotit vindecat cu virusuri tumoricide; de menționat că la toate celelalte tratamente, clasice, efectuate anterior în altă parte n-a răspuns favorabil.

Și încă un argument în favoarea tratamentului oncologic cu virusuri tumoricide: în decursul anilor am avut cazuri de hepatită epidemică posttransfuzională la bolnavi grav cu diverse forme de cancer. În loc să evolueze în rău, din cauza hepatitei epidemice, ei se simțeau, în mod surprinzător, mult mai bine, în sensul că evoluția bolii canceroase se oprea brusc, observîndu-se chiar ameliorări importante pe perioada cît dura hepatita epidemică, perioadă în care bolnavii respectivi se simțeau mult mai bine. Observația aceasta m-a făcut să cred că virusul hepatic B inhibă dezvoltarea celulelor canceroase. Se pune întrebarea firească dacă nu este posibilă obținerea unui virus hepatic nepatogen dar cu proprietăți oncolitice? (Adică să nu producă hepatită dar să distrugă tumora canceroasă).

— Care este poziția dumneavoastră față de tratamentul clasic al cancerului?

— Nu excludem tratamentul complex al cancerului. Din contră, noi practicăm un tratament chirurgical oncologic la care asociem radioterapia, polichimioterapia cît mai puțin imunosupresivă și, în plus, imunoterapia activă specifică și nespecifică, după brevetul nostru 77951 (România). Deocamdată avem obligația să nu renunțăm la tratamentul oncologic complex, clasic, dar la care să asociem toate achizițiile noi și utile.

— Ce indicații și ce contraindicații generale puteți preciza pentru bolnavii de care am vorbit?

— Sînt contraindicate următoarele produse: derivații de cortizon; vitaminele din grupul B (B12, B1, B6) și complexele vitaminice care le conțin (endonal, cavit, complex B, electovit, 9 vita, esențiale, metospar, sansurdar, mecobar etc); acid folic, folcisteină, fosfobion, oricare alte stimulente celulare; antibiotice de tip nepenicilinic; antireumatice; fizioterapia (ultrasunete, ultrascurte); hormonii estrogeni; aminoacizii esențiali (salviamin, aminofuzin, arcinină-sorbitol) etc.

Se recomandă: 1. *alimentație cît se poate de completă*, hiperproteică, hipercalorică, în raport cu toleranța organismului; 2. *evitarea surmenajului* fizic și intelectual, a stărilor conflictuale, tensiunilor nervoase, a stărilor depresive; 3. *evitarea gripelor* și a oricăror boli febrile anergizante; 4. *tratament cu vitamina C 200*, cît de mult tolerează organismul bolnavului zilnic; 5. *tratament cu vitamina A* și, în unele cazuri, cu *vitamina E*; 6. din restul de complexe vitaminice numai *viplex*, două-trei pe zi; ceai de *rostopască* sau tătănească, după indicațiile date de PLAFAR.

Vă rog să menționați că toate medicamentele contraindicate aici înseamnă pentru boala acestor pacienți ceea ce înseamnă benzina pentru foc.

DORIN GHERGHINESCU

Bani

ORIZONTAL: 1) Monedă iugoslavă, algeriană etc. — Măsura măsurilor. 2) Monedă portugheză — Monede de aur și argint care au circulat și la noi în sec. XIX. 3) Vechi — Fiecare cu moneda sa (pl.) 4) Horia Ionescu — Monede austriece — Osie. 5) Legătură trainică — Post scriptum (abr.). 6) Înțeapă (într-un pitac!) — Nici ieri, nici mîine — Monedă și mai veche și mai nouă. 7) Soldați — Monedă bulgărească. 8) Bucată muzicală — Ban... cu două fețe. 9) Gît — Prefix pentru dublu — A însuși. 10) Tur, plimbare — Monede indiene. 11) Rîu în R. F. Germania — Bani abia ieșiți din bancă — Ghiul. 12) Fluviu iberic — Situația risipitorilor în ultimă instanță.

VERTICAL: 1) Monedă grecească — Acidulat. 2) Monede japoneze — Monedă suedeză, cehoslovacă etc. 3) Cui turtit — Monedă englezească, austriacă etc. 4) Forme de plată valabile în timpul revoluției franceze. 5) Jenă financiară (pl.) — Monedă de la noi. 6) Monede de aur din secolul trecut — Aur franțuzesc. 7) Dînsul — Seleniu — Na — Curs de apă. 8) Fără nici un absent — Moneda noastră națională. 9) A brăzda pămîntul — Unelte de tocit — Conifer. 10) Moneda britanică (2 cuv.). 11) Piatră semi prețioasă — Avocat (presc.) — Vuiet (reg.). 12) Nichel — Boltă — Lei!

Dicționar: COL, INN.

ELENA NICULESCU
București